

100 STO ŠTEVILK

Sto je verjetno res magična številka. Ob njej se omenjajo obletnice, jubileji, dnevi in tudi - časopisne številke. Zato naj v teh vrsticah le bežno nakažemo nekaj misli ob stoti številki našega tednika, ki je danes pred nami.

Napoleon Bonaparte je ob koncu svojega vladanja preživel znanih sto dni, ko se je po burnih spremembah v svojem imperiju spet podal na pot v Pariz, kar mu je bilo sicer usodno z znanim Waterloojem. Ameriški predsedniki navadno preživijo prvih sto dni neke medene mesece svojega predsednikovanja in šele potem stopijo v pravo politično areno in borbo s Kongresom. Tudi italijanski vladni predsednik Prodi je prav ob sto dnevih svoje vlade zarisal nove smernice v politično delo koalicije. Še in še bi lahko nadaljevali s takimi bolj ali manj zgodovinskimi primeri, pa naj bo temu dovolj.

Ob jubilejni številki se nam lahko porodijo razne misli, ki zadevajo tako preteklost kot sedanjost in seveda prihodnost. Sto števil našega glasila (zlasti ko gre za manjšinski tisk) ima nedvomno svoj pomen. V tem času svojega izhajanja je namreč kot naslednik dveh prejšnjih tednikov, Katoliškega glasa in Novega lista, šel med svoje zelo številne bralce in ponesel svojo besedo Slovence predvsem doma pri nas, pa tudi izven naših ožjih meja. Beseda, ki ni samo glas urednikov, časnikarjev in upravnega osebja, ampak prav tako glas vseh tistih naših ljudi, ki časopis berejo, širijo in pri njem sodelujejo.

Naš list si je ob svojem izidu zadal jasen cilj, to je biti glasnik svobode, demokracije, slovenske narodne zavesti in obrambe, krščanskih etičnih vrednot in povezovanja Slovencev predvsem v našem manjšinskem prostoru, to je v deželi Furlaniji-Juljski krajini. Ali nam je to uspelo ali ne, lahko odgovorijo tako bralci lista, njegovi prijatelji pa tudi neprijatelji. Vsi tisti, ki se v njem prepoznavajo, pa tudi oni, ki so nam po duhu in ciljih bolj oddaljeni. Vsi težimo za tem, da s svojim delom prispevamo k rasti Slovencev, ki živimo tu ob Soči in Jadranu ter tako sodelujemo v družbeni in civilni, poleg seveda predvsem duhovni zvezi z vsemi ostalimi komponentami naše manjšine.

Ali smo dosegli svoj cilj? Srečko Kosovel je v neki pesmi zapisal verze: "Vsi bodo dosegli svoj cilj, / le jaz ga ne bom dosegel...". Upamo, da te pesnikove pronicljive besede ne bodo veljale za načrte in ideale našega tednika. Sami si moramo tudi za naslednjih sto in več števil kovati lastno usodo, povezano z usodo vseh, ki verujemo v slovenski jutri tudi pri nas na Primorskem. Naj pa v tem duhu veljajo druge pesnikove besede, ki pogumno in spodbudno nakazujejo nov slovenski dan za nas vse: "Beseda je izšla, izšla med nami res! / Slovenska misel, vzpluj, vrzi se do nebes!" (Oton Župančič). Te pesnikove besede naj zgovorno zaključijo te vrstice ob našem jubileju. Pomenijo naj nadaljnji program našega dela in poslanstva med slovenskimi ljudmi dobre volje!

ANDREJ BRATUŽ

SMO ZARES NA ZGODOVINSKEM PREHODU?

DRAGO LEGIŠA

V poslanski zbornici se namreč te dni začneja proučevanje ustreznih listin, ki so sad večmesečnega dela dvodomne komisije pod predsedstvom voditelja trenutno najmočnejše politične stranke (Demokratska stranka levice), poslanca D'Alema. Razpravi v poslanski zbornici bo sledila razprava v senatu. V vsaki zbornici je po določilih sedanje ustave (člen 138) predvideno dvojno glasovanje, med obema pa morajo preteči vsaj trije meseci. To pomeni, da je revizija ustave zamudno delo, saj prihaja v poštev celo referendum, katerega razpis je obvezen, če tako zahtevajo: petina članov ene zbornice ali pol milijona volivcev oziroma petero deželnih svetov.

V skladu z zakonom, ki je bil ustanovil dvodomno komisijo - v njej so bili paritetno zastopani senatorji in poslanci - niso bili predmet proučevanja ne temeljna na-

V italijanskih političnih krogih in v politično osveščeni italijanski javnosti vlada pričakovanje za potek in seveda tudi zaključke parlamentarne razprave o ustavnih spremembah.

čela obstoječe ustave niti njeno prvo poglavje. Komisija je svojo pozornost posvečala le drugemu poglavju republiške ustave, to je ureditvi republike. Pod drobnogled je tako vzela sklop tematik, kot so: parlament, predsednik republike, osrednja vlada, vodstvo in krajevne avtonomije (dežele, pokrajine in občine).

Predsednik komisije Massimo D'Alema je med njenim delom stalno poudarjal, kako se morajo vsi člani zavestati, da se dejansko določajo "nova pravila igre", za-

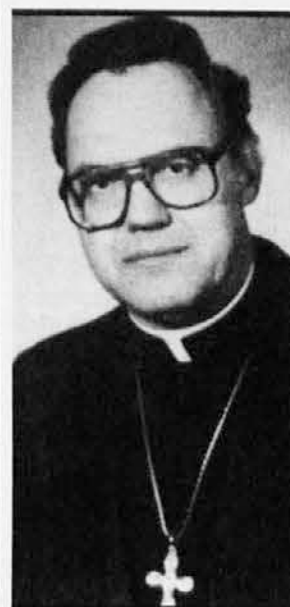
radi česar je nujno čimširše soglasje. To pomeni, da mora pri izoblikovanju teh pravil sodelovati tako večina kot opozicija. Priznati je treba, da se je D'Alema posrečilo izpolniti prevzeto nalogo, saj je njegova komisija prejšnji mesec lahko svoje zaključke izročila parlamentu.

Prostor nam ne dopušča, da bi zaključke podrobno navedli. Zato se bomo omejili le na tematiko, ki se nas kot pripadnike slovenske narodne manjšine v Italiji še posebej pobleže tiče.

Po predlogih komisije bi italijansko republiko po novem sestavljale dežele, pokrajine, občine in država. Uveljavili naj bi federalizem po načelu subsidiarnosti. Kaj to pomeni? V bistvu gre za natančno porazdelitev pristojnosti in nalog med javno upravo in zasebniki - državljani. Vse, kar morejo zasebniki opraviti sami, pripada njihovim svobodnim iniciativam ali pobudi. Vse ostale naloge si po načelu subsidiarnosti med seboj porazdelijo občine, pokrajine, dežele in država.

STRAN 2

SLOVENEK KARDINAL

Z velikim veseljem smo sprejeli novico o imenovanju novih kardinalov, ki jih je papež Janez Pavel II. razglasil zadnjo nedeljo opoldne na trgu sv. Petra. Gre za dvaindvajset cerkvenih dostojanstvenikov, v glavnem nadškofov, ki bodo uradno potrjeni na konzistoriju 21. in 22. februarja letos. Na njem bodo prejeli zunanje znake svoje časti, kot sta kardinalski biret in prstan. S tem se bodo novi cerkveni knezi pridružili vsem tistim, ki že sedijo v najvišjem cerkvenem predstavniškem telesu, v kardinalskem zboru.

Posebno radost pa nam je vzbudilo imenovanje za kardinala našega slovenskega rojaka, dr. Alojzija Ambrožiča, nadškofa v Torontu. Naj pripomnimo, da smo sicer to že dolgo pričakovali, vendar pa je bila vest o tem vseeno veselo presenečenje. S tem je namreč spet Slovenec v kardinalskem kolegiju in to prvič po letu 1899, ko je Leon XIII. imenoval za kardinala goriškega nadškofa, ki je bil takrat dr. Jakob Missia. Skoraj celo stoletje smo morali čakati, da slovenski cerkveni dostojanstvenik spet doseže to najvišjo cerkveno čast.

- AB / STRAN 3

GORICA, DVORANA POKRAJINSKEGA SVETA, 11. JANUARJA 1996: BRALCI SO DOBILI V ROKE PRVO ŠTEVILKO NOVEGA GLASA.

02 Alojz Tul
DEŽELA F-JK IN SLOVENC

JANUAR

DARUJTE
ZA DOBER TISK

03 Drago Legiša / intervju
RAFKO DOLHAR

04 Zvone Štrubelj / pogovor
ANGEL KOSMAČ O KRŠČANSKI EDINOSTI

05 DRUGA "REVOLUCIJA" NA KUBI?

06 "ŽIVLJENJE MOJE" JANKA JEŽA

09 Matjaž Rustja
VII. SLOVENIJA PARTY

10 Danijel Devetak / pogovor
PETER ČERNIC O SZSO

11 Jurij Paljk / pogovor
LUCIJA LAVRENČIČ O VESELJAKIH

12 Erika Jazbar
TRINKOV KOLEDAR ZA LETO 1998

12 Erik Dolhar / pogovor
PETER GERDOL O ZOI 2006

13 Marjan Drobež
UPAD PRODAJE V OBMEJNIH KRAJIH

SVET OKROG NAS

Povojna demokratična Italija je z ljudskim glasovanjem 2. junija 1946 odpravila monarhijo in uvedla republiko. Nato je bilo treba dati državi tudi novo politično-upravno ureditev. V ta namen je bila istočasno z omenjenim referendumom izvoljena tudi ustavodajna zbornica, ki je nato pripravila novo ustavo, ki je še danes z manjšimi spremembami oziroma dopolnili v veljavi.

Italijanska država je bila od svojega nastanka sredi prejšnjega stoletja (1861) centralistično urejena. Pokrajine in občine so bile zgolj upravne periferne izpostave osrednjih oblasti brez vsakršne avtonomne vloge. V težnji, da bi se oblastne institucije približale državljanom, so ustavodajni poslanci, poleg že obstoječih občin in pokrajin, predvideli ustanovitev dvajsetih avtono-

mnih dežel z natančno določenimi zakonodajnimi pristojnostmi. Petim deželam pa je bila dodeljena še zajetnejša avtonomija. Te dežele so: Sicilija, Sardinija, Tridentinsko-Južni Tirol, Dolina Aosta in Furlanija-Juljska krajina.

V ustavodajni zbornici so obširno razpravljali o stopnji avtonomije, ki naj jo dobi naša dežela. O tem obstajajo uradni zapisniki, iz katerih izhaja, da je dežela Furlanija-Juljska krajina dobila poseben status zaradi predvidene prisotnosti slovenske manjšine in svoje vzhodne obmejne lege ob meji z Jugoslavijo in STO-jem. To je še posebno razvidno iz posega furlanskega poslanca Tessitorija, ki je izrecno omenjal 9400 Slovencev na Goriškem. Še bolj prepričevalen je bil v svojem posegu poslanec Ruini, ki je jasno izpostavil dolžnost italijanske države, da se ravna po določilih mirovne pogodbe glede zaščite jezi-

kovnih in etničnih manjšin. To nalogo bi lahko najbolje opravila nova avtonomna dežela Furlanija-Juljska krajina tudi v pričakovanju razpleta o dokončni pripadnosti Trsta (in seveda tam živečih Slovencev).

Z veliko večino glasov je tako ustavodajna zbornica 27. junija 1947 osvojila predlog o predvideni ustanovitvi dežele F-Jk s posebno obliko avtonomije. Na pritisk Slovencev in avtonomiji nasprotnih sil je ustavodajna zbornica izglasovala tudi X. prehodno določbo, s katero se je začasno odločila ustanovitev dežele ob upoštevanju možnosti, da se v bližnji bodočnosti deželi priključi tudi Trst.

V zvezi z zasedanjem ustavodajne zbornice moramo še omeniti, da so goriški Slovenci, v predvidevanju, da bodo ostali pod Italijo, naslovili na njenega predsednika in predsednika tedanje vlade v Rimu spomenico, v kateri so za ustanavljanje naše dežele zahtevali posebno avtonomijo (statut) in podrobno našli zaščitna določila, ki naj jih leta vsebuje glede Slovencev, ki ostanejo v mejah Italije. Omenjeno spomenico je izdelala in 21. maja 1947 odposlala v Rim pred kratkim ustanovljena Slovenska demokratska zveza (SDZ).

Kot omenjeno, je bila ustanovitev naše dežele formalno odložena. Dejansko pa so takrat prevladujoče politične sile v državi zamrzile ustanovitev tudi drugih dežel z navadnim statutom. Leta 1948 je prišlo do ustanovitve le štirih dežel s posebnim statutom (Sicilije, Sardinije, Doline Aoste in Tridentinsko-Južne Tirole).

DEŽELNI STATUT F-Jk

Vprašanje dežel je postalo spet aktualno leta 1962, ko se je koalicijska vlada, ki so jo sestavljale stranke DC, PSDI in PRI, pod predsedstvom Amintoreja Fanfanija v svojem programu obvezala takoj ustanoviti deželo Furlanijo-Juljsko krajino in nato še dežele z navadnim statutom. Tedaj se je sprožila živahna razprava o vsebini posebnega statuta, ki bi naravno morala zaobjeti tudi zaščitna določila za jezikovne in narodnostne manjšine, posebej še slovenske. To so še zlasti odločno zahtevale vse slovenske politične in dru-

DEŽELA FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA IN SLOVENCİ (1948-1998)

ALOJZ TUL

ge manjšinske organizacije v posebni vlogi, ki so jo junija 1962 poslale v Rim in v kateri "zahtevajo, naj vlada in parlament v deželnem statutu podrobneje določita vsa zakonska določila za zaščito slovenske narodnostne skupnosti."

Toda vladne stranke so pripravile takšen osnutek deželnega statuta, ki se je izognil dejanski zaščiti slovenske manjšine. Takratni opozicijski

stranki PSI in KPI sta nekaj časa podpirali zahtevo slovenske manjšine, toda na koncu sta popustili in skupno z vladnimi strankami glasovali za sedanje besedilo deželnega statuta, ki se omejuje na splošno načelo enakega ravnanja do vseh državljanov, ne da bi slovenske manjšine ali Slovencev sploh imenovali.

S tem je bila zamujena edinstvena priložnost, da bi de-

žela nedvomno dobila pristojnosti za manjšinsko zaščito. Posledice tega nosimo še danes. Zadnji primer zavrnitve vseh predloženih popravkov k volilnemu zakonu za zagotovitev minimalnega zastopstva slovenske manjšine v deželnem svetu je zgovorno ogledalo stanja, iz katerega se Dežela ne more oz. noče rešiti. Do kdaj bo to še trajalo?

Na sliki: Trst, 26. maja 1964 prvo zasedanje deželnega sveta F-Jk. V njem so sedeli Slovenci Škerk, Šiško in Jarc.

VIOLANTE O ZAJAM-ČENEM ZASTOPSTVU SLOVENSKE MANJŠINE

V svojih zaključnih izjavah na slavnostni seji deželnega sveta Furlanije-Juljske krajine minulega 9. januarja v Trstu (ob 50-letnici ustavnega določila o njeni ustanovitvi) je predsednik poslanske zbornice Violante - po dobesednem poročanju tržaškega dnevnika *Il Piccolo* v soboto, 10. t.m., - očitajoče spomnil deželne upravitelje, da morajo zagotoviti zastopstvo slovenske manjšine (!) kljub določenim ustavnim omejitvam.

(V izvirniku: "Attenzione: se pur nei limiti costituzionali, la rappresentatività della minoranza slovena, negli organi elettivi, deve essere garantita.")

POVEJMO NAGLAS

JANEZ POVŠE

SLOVENIJA ŽE DRUGIČ PRESEGA POVOJNO OBDOBJE, MANJŠINA ŠE VEDNO VZTRAJA NA MESTU

Slovenija je prvič presegla poveljno obdobje, ko se je poslovila od enopartijskega sistema, uvedla demokracijo in postala samostojna država. Dolgo časa je bilo videti, da bo to prelomno dejanje zadostovalo vsaj nekaj desetletij. Toda zaradi spretnosti nosilcev prejšnjega režima kakor tudi zaradi premajhne odločnosti pomladnih strank in njihovega stalnega razhajanja se je pokazalo, da se Slovenija v svojem notranjem razvoju ustavlja, oziroma da se notranje razdalje večajo. Posledica je vse večje nezaupanje ljudi, ki se kaže v vse manjši pripravljenosti reševati številne skupne probleme, dobesedno pa na primer v komaj več kot 30-odstotni udeležbi na nadomestnih volitvah za župana Ljubljane in še prej Kopra. Verjetno se je zaradi takšne splošne situacije nekaj premaknilo in so pred kratkim Liberalni demokrati ter Združena lista socialnih demokratov predložili resolucijo o dokončni prekinitvi s prejšnjim komunističnim sistemom, čeprav gre v primeru obeh strank za neposredne predstavnike poveljnega političnega sistema. Kot je znano, sta pred časom resolucijo o isti stvari predložili dve pomladni stranki, pa je potem parlament prav na svetovni dan človekovih pravic ni sprejel. To, da je sedaj tudi slovenska politična levica pripravljena resno razpravljati o razčiščenju s komunistično preteklostjo, je prav gotovo močnejša in zavest, da brez odločne prekinitve s poveljnim političnim sistemom zblizanje Slo-

vencev in njihov razvoj nista možna. Slovenija tako že drugič presegla poveljno obdobje.

Želeli bi si bilo, da bi se takšno odločno preseganje poveljnega časa uveljavilo tudi znotraj naše manjšine. Kot manjšina namreč doslej še nismo bili sposobni niti enega prelomnega dejanja. Ostali smo politično razklani, še vedno vzdržujemo neizvoljeno skupno predstavništvo, zadovoljni smo z nekakšno mehko politiko, ker da smo vsi med seboj prijatelji in ni treba zato ničesar spreminjati in izboljšati. Zato sploh ne more biti slučaj, da smo se tako prepričano zatekli v zavetje Olike, ki naj bi skrbela za nas, ne da bi mi sami vzpostavili novemu času primerno lastno organiziranost, za vsakršno manjšino življenjskega pomena. Povsem razumljivo je, da smo s takšno skromno politično usmerjenostjo utrpeli ravno v času Olike tako velike izgube, kot le v najtemnejših dnevih naše zgodovine, za kar seveda ni kriva Olika, ampak pomanjkanje učinkovite manjšinske organiziranosti. Rezultat vsega tega je slej ko prej vse večje nezaupanje ljudi ne glede na njihovo politično opredelitev. Nezaupanje ljudi pa pomeni znotraj manjšine najhitrejšo pot v asimilacijo, posebej še, če ni na obzoru velikega dejanja in smo uradno zadovoljni s tistim od prej. Nedavni odločnejši nastop Slovenske skupnosti zato ni spodbuden samo za volivce te stranke, ampak za celotno manjšino, ki še kako potrebuje učinkovitejšo politično dinamiko.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO
IN UPRAVA:

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL 0481 / 533177
FAX 0481 / 536978
E-MAIL noviglas@tmedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL 040 / 365473
FAX 040 / 775419

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 70.000,

INOZEMSTVO 100.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 130.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

INTERVJU / RAFKO DOLHAR

S 1. STRANI
SLOVENEK
KARDINAL

OD KRASA DO NAŠE POLITIKE

DRAGO LEGIŠA

Nadškof Alojzij Ambrožič je v našem zamejskem prostoru že dobro znan, saj so njegove prve vezi, zlasti z Goriško, nastale leta 1958. Dobro pozna naše probleme, tako verske kot narodne in kulturne, ter stalno aktivno sledi celotnemu slovenskemu življenju doma in po svetu. V Gorici je pred leti imel tudi več predavanj, zlasti za SKAD, prav tako pa tudi razna srečanja in kasneje duhovne vaje za duhovnike z Goriškega in Tržaškega. Parkrat je bil tudi v Dragi, tam predaval in tudi maševal. Že od začetka pa je bil tudi član uredništva revije Celovski zvon. Naj še poudarimo, da je novi slovenski in obenem kanadski kardinal tudi zvest bralec Novega glasa, v katerem je imel lansko pomlad zanimiv intervju.

V Kanado je kard. Ambrožič z družino prišel v povojnih letih po odhodu iz domače Slovenije. Pot ga je vodila od Avstrije vse tja do Severne Amerike. Kot duhovnik je ostal v veliki torontski nadškofiji, po novi maši študiral v Evropi, posebno v Rimu na Bibličnem zavodu, kjer je študij dokončal. Vmes pa je študiral še na stari nemški univerzi v Würzburgu. Po večletni profesuri v kanadskem bogoslovnem seminšču svoje nadškofije je bil imenovan najprej za pomožnega škofa, nato nadškofa koadjutorja in končno za rednega nadškofa te največje kanadske škofije. In tu je sedaj zaslužen dočkal kardinalski klobuk.

Nadškof Ambrožič rad večkrat obiskuje tudi svojo rojstno domovino Slovenijo. Zadnjič se je tam mudil v mesecu aprilu, ko je bil med posvečevalci novega ljubljanskega nadškofa Franceta Rodeta. Zato je prav, da mu je ob tem visokem imenovanju tudi slovenska državna radiotelevizija posvetila potrebno in primerno pozornost. Še zlasti pa je tega vesela sama matična slovenska Cerkev. Upamo, da bo v bodoče tudi njo doletela kardinalska čast, saj se zlasti po državni samostojnosti to naravno še bolj pričakuje.

Z naše strani pa izražamo najiskrenejše čestitke in voščila, eminenca!

ČESTITKE NOVEMU
KARDINALU

OSKAR SIMČIČ, NADŠKOFOV
VIKAR ZA SLOVENCE
V GORIŠKI NADŠKOFIJI:

Veseli nas Vam napovedana kardinalska čast. Pristrčno Vam čestitamo. Naj Vas še krepkeje spremlja božji blagoslov, želimo goriški duhovniki skupaj s slovenskim delom škofijskega občestva.

FRANC VONČINA, ŠKOFOV
DELEGAT ZA SLOVENSKE
VERNIKE V TRŽAŠKI ŠKOFIJI:

Ponosni na kardinala slovenskega rodu se z Vami, Eminenca, veselimo slovenski tržaški duhovniki, redovniki in verniki.

ANDREJ BRATUŽ, GLAVNI
UREDNIK NOVEGA GLASA:

V imenu uredništva in uprave Novega glasa iskreno čestitam za visoko imenovanje, ki smo ga pričakovali in smo ga vsi zelo veseli. Pridružujemo se slovenskim ljudem doma in po svetu, ki s ponosom spremljajo Vaše delo in uspešno pot do najvišjih priznanj. Iskreno Vam čestitajo tudi vsi Vaši goriški in tržaški prijatelji.

Najprej o zadnji knjigi.
Kako je nastajala in
zakaj nova izdaja?

Moji kraški sprehodi so prvič izšli v knjigi že leta 1980. Seveda sem s svojimi sprehodi po Krasu in zapisovanjem svojih vtisov in občutkov nadaljeval. Z bogatim slikovnim gradivom sta kasneje izšli dve izdaji Prgišča Krasa, v katerih so bile tudi pesmi pokojnega prijatelja Alberta Miklavca (1983 in 1987). Vse te knjige so že mnogo let razprodane. V Tržaški knjigarni pa so ljudje stalno spraševali po knjigi s kraškimi motivi. Vedno rad hodim po Krasu "brez meja", saj sem z njim intimno povezan in mi vsaj delno nadomešča domače Julijce. To počenjam, odkar sem začel svojo poklicno pot prav v kraškem sanatoriju. Tako je nastajalo vedno nekaj novih zapisov, predvsem pa fotografskih posnetkov, saj je naš čudoviti Kras vsak dan drugače očarljiv. Končno je prišla zamisel novih upraviteljev Tržaške knjigarne, da bi vse svoje pisne in fotografske vtise s potepanja po Krasu ponovno ponudil našemu občinstvu. To smo ob koncu lanskega leta uresničili.

Novost je tudi, da je *Kraška simfonija* v samostojni knjigi, *Simfonia carsica*, izšla tudi v italijanskem prevodu, ki ga je pred leti za Hranilnico in posojilnico na Opčinah opravila Mara Debeljuh. Kaže namreč, da je tudi med našimi italijanskimi someščani vedno živo zanimanje za Kras, knjige pa ni.

Kaj Ti pomeni pisanje?

Pisanje mi je v mladih letih pomenilo vajo pri učenju slovenskega jezika, ki ga je pred začetkom šolanja v slovenskem jeziku preverjal moj oče. Tako sem zapisoval svoje prve vtise z izletov po Julijcih. Kasneje sem imel priložnost, da prek radijskih valov posredujem svoje občutke, in sem ugotovil, da so mnogi ob poslušanju in branju mojih zapisov imeli določen užitek, tako sem s pisanjem nadaljeval. Končno je sedaj zapisovanje tudi pripomoček za lastno razmišljanje, včasih pa tudi za posredovanje nekih idej drugim.

Po poklicu si zdravnik.

Kaj bi predvsem svetoval mlademu kolegu, ki je komaj začel izvrševati ta poklic?

Predvsem bi mlademu kolegu povedal, da predstavlja zaključek medicinskega študija na univerzi le prvo, čeprav pomembno etapo v življenju zdravnika. Zdravnik pa ne more nikoli prenehati z učenjem, ker se tudi medicinsko znanje stalno dopolnjuje. Iz tega pa takoj izhaja, da mora biti zdravnik tudi dovolj skromen in se zavedati, da vsega ne more vedeti. In naj se ne sramuje priznati, da česa ne ve. Kdor misli, da vse ve, ta zagreši v poklicnem življenju največje napake.

Bil si pobudnik za ustanovitev Slovenskega zdravniškega društva v zamejstvu in si od vsega začetka njegov predsednik.

Kakšna je glavna naloga tega društva, koliko je pri nas slovenskih zdravnikov?

Slovensko zdravniško društvo povezuje preko sto kolegov, ki se na neki način ukvarjajo z zdravstvom. Poleg zdravnikov so nam-

Pred kratkim je v Trstu v založbi Tržaške knjigarne izšla knjiga z naslovom *Kraška simfonija*, katere avtor je dr. Rafko Dolhar. Pisatelja ni potrebno posebej predstavljati našim bralcem, saj je več desetletij ena najvidnejših osebnosti v slovenskem zamejskem javnem življenju. Naprosili smo ga za pogovor za naš tednik, ker vemo, da lahko marsikaj zanimivega pove.

reč redni člani našega društva tudi farmacevti, živinozdravniki in stomatologi. Naše društvo ima več namenov. Predvsem, da se slovenski zdravstveni delavci spoznavamo in srečujemo. Brez društva bi se gotovo večina kolegov sploh ne poznala. To poznanje zelo koristi seveda tudi našim pacientom, kajti vsak bolnik z veliko bolj prijetnim občutkom obišče drugega kolego ali oddelek kake zdravstvene ustanove, če ima, kot se danes reče, personalizirano napotnico. Obenem skrbi naše društvo za redno strokovno izpopolnjevanje, največkrat s pomočjo slovenskih kolegov, ki nas utrjujejo tudi v znanju slovenske zdravniške terminologije. Seveda ima tudi družabnost svoj delež. Nikoli pa brez stroke.

Priznati je treba, da si eden žal redkih zamejskih intelektualcev, ki je že v mladih letih stopil v politično areno, kar v naših razmerah pomeni zlasti veliko žrtvovanje. Zakaj si se za to odločil?

Nisem hotel biti pasiven član naše družbe. Hotel sem imeti v naši družbi vsaj uravnotežen vpliv. Naj to malo pojasnim.

Kot veš, sem se rodil v narodnostno in kulturno kritičnem okolju, v Kanalski dolini. Za mojo narodno zavest je poskrbela moja družina, za šolanje pa slovenska šola, kamor me je družina poslala prvi dan povojnega odprtja slovenske šole na Tržaškem. Vse to bi lahko ne bilo samo po sebi umevno. Zato imam to za veliko darilo

in vedno se mi je zdelo prav, da se za tako darilo tudi primerno oddolžim. Če sem po končanem šolanju ostal v bolj osveščenem okolju na Tržaškem, pa na svoje ljudi v Kanalski dolini nisem pozabil.

Česa si se predvsem naučil v politiki?

Predvsem sem se naučil, da se je treba v politiki ravhati po svoji vesti. To stane mnogo truda in pogosto tudi žrtev. Da o vloženem času sploh ne govorimo. Na koncu pa, ko potegneš črto, ugotoviš, da se obrestuje, ker lahko stopaš med ljudi z dvignjeno glavo in lahko vsakomur pogledaš naravnost v oči.

Več let si bil tudi občinski svetovalec in odbornik v tržaški občini. Na kaj se iz te izkušnje najraje spominjaš?

Najraje se spominjam na dejstvo, da sem v nekem obdobju kot evidentiran Slovenec z italijanskimi kolegi - someščani enakopravno in enakovredno upravljal našo skupno občinsko stvarnost. Mislim, da je bilo to lahko v upravičeno zadoščenje tudi vsej naši narodnostni skupnosti.

Dolga leta si že predsednik Slovenskega stalnega gledališča v Trstu. Kaj bi o tem povedal?

Najprej bi povedal, da je Slovensko stalno gledališče v Trstu javnopravna ustanova. Za ta njen status, ki jamči za njen obstoj, smo se vsi Slovenci borili. To ima seveda poleg pozitivne plati tudi svojo negativno. Delovanje gledališča je praktično stoodstotno odvisno od dotoka jav-

nih finančnih sredstev. Odkar sem predsednik te ustanove, v njenem proračunu praktično ni primanjkljaja, ker delujemo na podlagi predvidenih prihodkov. Ker pa ti prihajajo z velikansko zamudo, imamo vedno problem likvidnosti. Vsi uslužbenci in igralci pa prejema-jo svoje mesečne dohodke z nedostojno, da ne rečem nečloveško zamudo. A nam pri najboljši volji tega stanja ne uspe popraviti.

Boris Kobal je pred kratkim zapustil Trst in se javno obregnil ob delo upravnega odbora gledališča. Zakaj?

To bi moral pravzaprav vprašati njega. A, ker se je, kot praviš, v nekaj intervjujih obregnil ob upravni svet našega gledališča, naj izpostavimo nekaj dejstev.

Boris Kobal je pred tremi leti dobil službo v našem gledališču z realno perspektivo, da postane ob skorajšnji upokojitvi sedanjega njen bodoči direktor. Za svoje delo, ki ga ni niti v celoti opravil, je bil za naše razmere spodobno honoriran. Seveda je honorarje, kot vsi drugi, prejemal z zamudo. Da je sprejel v Ljubljani drugo službo, smo posredno zvedeli na ljubljanskih hodnikih. Iz Trsta je odšel brez slovesa. Pa tudi nihče ne joče za njim. Žalostno je le dejstvo, da nekdo, ki samega sebe ima za kulturnika, blati našo ustanovo s pomočjo laži in klevet.

Kakšno vlogo naj bi imelo Slovensko stalno gledališče v naši stvarnosti?

Predvsem bi rad poudaril, da naše gledališče ni zasebna, temveč javnopravna ustanova. Njenega velikega pomena ne bi ocenjeval. Je pač edino gledališče, ki ga premoremo Slovenci v Italiji. Poskuša pač v slovenskem jeziku posredovati neko gledališko kulturo. Popolnoma jasno je, da z omejenim repertoarjem in predvsem številčno omejenim ansamblom, ki ga pogujejo zelo omejena finančna sredstva, ne more zadovoljiti vseh potencialnih obiskovalcev.

Kaj bi želel predvsem povedati našim bralcem ob novem letu 1998?

Predvsem opažam zadnje čase v naši sredi neko hladno mlačnost. Še nad nekaterimi velikimi grehi, ki so globoko načeli naše eksistenčne pogoje, se ne zgražamo več. Za naše načelne pravice se po petih desetletjih demokracije zanima le peščica ljudi. Na stotine naših ljudi se ne zanima niti za to, da bi z enostavnim postopkom ponovno pridobili svoj priimek, ki so jim ga fašisti poitalijančili. Mnogo ljudi stoji ob strani, kot da bi morala skrb za prijetno počutje v naši ožji skupnosti sloneti samo na ramenih nekaterih zanesenjakov. Pasivnost istovetim z egoizmom. Če se veselimo, ko na naši njivi lahko nekaj z užitkom požanjemo, se moramo zavedati, da je treba vanjo tudi sejati. Brez setve ni žetve.

BIBLIČNA RAZMIŠLJANJA
OB NEDELJSKEM EVANGELIJU

IZLUŠČI JEDRO!

ZVONE ŠTRUBELJ

3. NAVADNA NEDELJA

Jezus se je v moči Duha vrnil v Galilejo in glas o njem se je razširil po vsej okolici. Učil je po njihovih shodnicah in vsi so ga slavili. Prišel je v Nazaret, kjer je odrasčal. V soboto je po svoji navadi šel v shodnico. Vstal je, da bi bral, in podali so mu zvitek preroka Izaija. Odvil je zvitek in našel mesto, kjer je bilo zapisano: "Duh Gospodov je nad menoj, ker me je mazilil, da prinesem blagovest ubogim. Poslal me je, da oznamim jetnikom prostost in slepim vid, da pustim zatirane na prostost, da oznamim leto, ki je ljubo Gospodu."

Nato je zvitek zvil, ga vrnil služabniku in sedel. Oči vseh v shodnici so bile uprte vanj. In začel jim je govoriti: "Danes se je to Pismo izpolnilo, kakor ste slišali". (Luka 4,14-21)

4

ČETRTEK
22. JANUARJA
1998

Moč, ki je skrita za lupino besed in kultur več tisočletij...

NEDELJSKA MAŠA JE KOT SOBOTA V NAZAREŠKI SHODNICI

Evangelist Luka z opisom dogodka v nazareški shodnici predstavi program Jezusovega poslanstva na zemlji. V preprostem in vendar slavnostnem trenutku branja božje besede v skromni vasi Nazaret, ob navzočnosti preprostih in pobožnih domačinov, postane velika mesijanska prerokba Izaije živa resničnost. Zato Jezus pravi: "Danes se je to Pismo izpolnilo, kakor ste slišali." Božja beseda, ki je bila za Jude izvir upanja in srečne prihodnosti, se je v tistem hipu spremenila v dejanje. V Jezusu je Bog spregovoril in udeležil svoje obljube. Postal je "blagovest ubogim, prostost za jetnike, vid za slepe, osvoboditev zatiranih." Kakšen manifest pravičnejše in socialno bolj solidarne družbe! Razglas Jezusovega programa v enem samem stavku.

Luka podčrta v svoji pripovedi, da je Jezus nastopil v moči Duha. S tem sintetično izrazi, da se je v Jezusu razodel Duh božje modrosti. Prav to pomenijo besede preroka Izaija. "Duh Gospodov je nad menoj." V Jezusu je božja beseda pokazala svojo moč in rodovitnost. Isti prerok Izaija je o učinkovitosti božje besede neponovljivo lepo zapisal: "Kajti kakor pride dež in sneg izpod neba in se ne vrača tja, ne da bi napojil zemljo, jo naredil rodovitno in brstečo, dal sejalcu seme in uživalcu kruh, tako bo z mojo besedo, ki prihaja iz mojih ust: ne vrne se k meni brez uspeha, temveč bo storila, kar sem hotel, in uspela v tem, za kar sem jo poslal" (Iz 55,10-11).

Nedeljski bogoslužni shod kristjanov naj bi bil, tako kot v Nazaretu, sprejetje Jezusa kot učinkovite in rodovitne božje besede. To sprejetje naj bi se dogajalo "v moči Duha". Zato bi morali vsi, laiki in duhovniki, dati večji poudarek trem ključem, ki nam odpirajo bogastvo božjega pisma. Prvi je "brati". Pri nedeljski maši skupaj beremo iz Svetega pisma. Drugi je "razlagati", izluščiti iz bibličnega branja vse bogastvo, vso moč in vso duhovnost, ki je skrita za lupino besed in kultur več tisočletij. Stari rabinski rek pravi, da ima vsaka beseda Svetega pisma sedemdeset obrazov. Tretji ključ je "doumeti", kar zaobjame ušesa, razum in srce in vodi k odprtosti za Boga in njegove navdihe. Prvi ključ daje Cerkev v roke laičnim sodelavcem (berila in psalm) in duhovniku ali diakonu (evangelij), drugega zaupa duhovniku (homilija, po starem pridiga), tretjega pa daje vsem, ki se udeležijo nedeljske službe božje.

V shodnici v Nazaretu je Jezus predstavil svoj program in svojim rojakom dal vedeti, kdo je. V nadaljevanju Lukovega opisa beremo, da domačini Jezusa niso sprejeli. Kolikokrat smo taki tudi mi! Od naše gremo brez Jezusa in njegovega programa, z zaprtimi ušesi in s srcem, ki se ga ni ničesar dotaknilo. Pogrnjena miza božje besede nas ni nasitila, domov se vračamo taki kot prej.

POGOVOR O TEDNU KRŠČANSKE EDINOSTI / DR. ANGEL KOSMAČ

ZA EDINOST KRISTJANOV (1)

Objavljamo prvi del zanimivega pogovora z g. Angelom Kosmačem o Molitveni osmini za edinost kristjanov; poslušalci Radia Trst A so ga lahko slišali v oddaji *Vera in naš čas*, ki jo urejuje naš sodelavec Zvone Štrubelj, 18. t.m.

Prek tedna krščanske edinosti, ki letos poteka od 18. do 25. t.m., Cerkev vabi vernike k molitvi, skupnemu razmišljanju in delu za edinost. Kakšen poseben pomen ima letošnji teden krščanske edinosti? Bomo čez prag tretjega tisočletja vendarle stopili bolj enotni?

Predvsem bi rad povedal, da je letos točno 90 let od prvega tedna edinosti oz. od časa, ko se je začela tudi med katoličani obhajati Molitvena osmina za edinost med kristjani. Vse se je začelo v Ameriki pri neki skupini redovnikov episkopalne cerkve, ki je hotela živeti nekako v duhu sv.

Frančiška Asiškega. Ta skupnost je povabila k molitvi tudi katoličane, ki so se takoj odzvali. Tedanji papež Pij X. je to pobudo uradno sprejel za svojo in tako smo katoličani že l. 1908 začeli obhajati Molitveno osmino za edinost.

Letošnji Teden edinosti ima vsekakor poseben pomen, ker smo v drugem letu priprave na jubilejno leto 2000, ki je za vse kristjane velikega pomena, ker hočemo skupaj obhajati dva tisoč let našega odrešenja, se pravi rojstva Kristusa-Odrešenika. Vsem je znano papeževo apostolsko pismo *V zarji tretjega tisočletja*, v katerem so začrtane smerice in cilji tega praznovanja. Že v uvodu stojijo značilne besede Janeza Pavla II: "Med najbolj gorečimi prošnjami te izjemne ure, ko se približuje no-

vo tisočletje, je prošnja Cerkev h Gospodu, da bi zrasla edinost med vsemi kristjani različnih veroizpovedi vse do dosege polnega občestva." Kmalu za tem sledijo v istem pismu še besede: "...tako da se velikemu jubileju predstavimo, če ne popolnoma združeni, vsaj zelo blizu tega, da premagamo delitve drugega tisočletja." To se pravi, da bomo vsaj nekoliko bolj enotni. Mislim, da smo dober korak

naprej storili že s tem, da skupaj molimo za edinost in se že sami zavedamo svoje kričeče needinosti, ki jo je treba odpraviti v novem tisočletju.

V drugem letu priprave na sveto leto je geslo Molitvene osmine za edinost usklajeno z osrednjo temo, to je s Sv. Duhom. "Duh pri-baja na pomoč naši slabotnosti," je zapisal Pavel Rimljanom (Rim 8, 14-27). Na kaj meri ta osrednja misel?

Sedanjo stvarnost vsi poznamo: to je naša slabotnost, naši grehi, naše ločitve in še kaj. Skratka - naša nemoč. Na drugi strani pa se odraža Vsemoč, namreč božja vsemogočnost. In tukaj "Duh prihaja na pomoč naši slabotnosti" (Rim 8,26), kot je zapisal sv. Pavel, in so njegove besede postale vodilna misel letošnje Molitvene osmine, ki se ujema z letom Sv. Duha naše duhovne priprave na jubilejno praznovanje Odrešenja. V nadaljevanju istega pisma pravi sv. Pavel, da "niti ne vemo, kako je treba za kaj moliti, toda sam Duh posreduje za nas..." To se pravi, da nas le Sv. Duh lahko nauči prav moliti tudi za edinost med kristjani, ker je On učitelj našega notranjega življenja in skrbi za našo notranjo rast tako posameznih vernikov kakor tudi celotne Cerkve in njenih skupnosti. Obenem nas Sv. Duh očisti grehov in slabosti, ki zavirajo našo duhovno rast v edinosti. Isti sv. Pavel nas v nekem drugem pismu (2 Kor 12,10) opozarja na neko navidezno protislovje: "Ko sem slaboten, takrat sem močan. Lahko bi rekli v prisposodbi, da smo kristjani kot prazna posoda, ki jo pa Sv. Duh more napolniti do vrha, če se le zavedamo svoje nemoči in globoke praznine v sebi. Tudi ekumenizem je torej naša velika slabost, ki jo more potešiti in napolniti le Sv. Duh s svojo močjo. Vzemimo kot primer, kako je težko ljubiti vsakega človeka; kako težko je videti v vsakem človeku, in tudi kristjanu, brata in sestro; odkriti v njem predvsem to, kar je dobro. Skoraj nemogoče nam je tako sprejemati bližnjega, če nas ne podpira božja pomoč. Isto velja za duhovni ekumenizem, ki pri nas pride še bolj do izraza; namreč da v ekumenske namene molimo in se žrtvujemo. Tu gre pravzaprav za veliko ljubezen do ljudi, ki jih sploh ne poznamo. Spet nas mora podpirati Sv. Duh, ki je ljubezen sama, če le najde v nas neko pripravljenost, neko odprtost ali neko praznino, ki jo lahko On napolni. Tu nam je dan čudovit vzor sv. Bogdana-Leopolda Mandiča, ki je postal prav zato vzornik in zavetnik duhovnega ekumenizma. Letos se spominjamo stoletnice njegovega prihoda v Zadar v Dalmacijo kot najbližje točke njegovega hrepenenja, da bi se približal pravoslavnim bratom in kaj storil zanje. Kmalu je spoznal, da ne bo mogel veliko storiti; zato se je že takrat odločil, da bo vse svoje molitve, žrtve in trpljenje, zlasti pa vsakdanjo daritev sv. maše, daroval za edinost med kristjani.

DALJE

SV. FRANČIŠEK SALEŠKI, ZAVETNIK ČASNIKARJEV

GOVORIL JE PREPROSTO, TOPLO IN ISKRENO

MARIZA PERAT

Sv. Frančišek Saleški se je rodil leta 1567 v Savoji v kraju Thorene blizu mesta Annecy, zahodno od Chamonixa, kot najstarejši izmed desetih otrok. Ime Saleški je dobil po gradu Sales, od koder je izhajal očetov rod.

Frančišek je najprej obiskoval šolo v bližnjih krajih, nakar je 15 let star odšel v Pariz, da bi tam nadaljeval študij. Mlad, nadarjeni Frančišek si je v pariških letih pridobil široko humanistično izobrazbo. Željno je prebiral dela klasičnih pisateljev in filozofov ter njihove misli primerjal z evangelijem. Iz lastnega nagiba je študiral še teologijo; bil je zelo učen, saj je poleg latinščine obvladal tudi grščino in hebrejščino. V Parizu je tudi postal član dijaške Marijine družbe. Njegova plemenita duša je hrepenela po vsem lepem in dobrem, zato tudi po svetosti. Toda leta, ko je Frančišek študiral v Parizu, so bila tudi leta hudih verskih pretresov. Vrstili so se napadi na Cerkev in skušali omajati njene nauke. V Parizu je Frančišek ostal šest let, ki so bila zanj odločilna. Pridobil si je odlično izobrazbo in notranjo zrelost. Iz Pariza je leta 1588 odšel v Padovo, kjer je nadaljeval študij. Leta 1591 je tam dosegel doktorat iz cerkvenega in civilnega prava, naslednje leto pa se je vrnil domov. Starši so mu že izbrali nevesto, toda Frančišek je želel postati duhovnik. Mašniško posvečenje je prejel 18.12.1593. V polni meri se je zavedal duhovniškega dostojanstva in odgovornosti, ki iz njega izhaja. Ljudstvu je hotel biti dober učitelj. Ljudje so to kmalu spoznali in so tru-

moma prihajali k njegovim pridigam. Frančišek je namreč v nasprotju z navadami časa govoril preprosto, toplo in iskreno, tako da je njegova beseda takoj našla pot do src poslušalcev. Vse življenje je slovel tudi kot odličen spovednik in duhovni voditelj. Že eno leto po posvečenju je bil imenovan za predstojnika kapitlja stolne cerkve v Ženevi; postal je škof svetovalec. To v tistem času nikakor ni bilo lahko, saj je bil velik del Savoje pod vplivom kalvincev, protestantov, ki so katoličane preganjali. Prav tedaj pa se je ponudila možnost za delovanje med katoličani v mestu Thonon (ob Ženevskem jezeru). Frančišek je prostovoljno kot misijonar odšel mednje; spremljal ga je bratranec Ludvik, tudi duhovnik. Delo pa je bilo silno težko bodisi zaradi slabih cest, mraza, pomanjkanja stanovanj in hrane, bodisi zaradi groženj, s katerimi so kalvinci strahovali katoličane, tako da si ti niso upali prihajati

h govorom, ki sta jih imela misijonarja. Frančišek je zato med ljudstvo začel razpošiljati letake, na katerih je z ognjevitostjo besedo branil katoliško Cerkev. Uspeh je bil velikanški, tako da so se kmalu začele spreobračati cele vasi in prestopati v katoliško Cerkev. Zaradi zaslug, odličnih sposobnosti in globokega duhovnega življenja je bil Frančišek 8.12.1602 posvečen v škofa. Vse moči je posvetil škofiji; vsakega, ki je prišel k njemu, je sprejel, vsem je pomagal. Vso škofijo je prehodil peš, ob nedeljah in praznikih pa je ljudstvo sam poučeval v krščanskem nauku.

Sv. Frančišek Saleški je tudi mnogo pisal. Njegovo najbolj znano delo je *Filoteja ali Uvod v bogoljubno življenje*, najbolj obsežno in duhovno najbolj globoko delo pa je *Obravnavaj ljubezni do Boga ali Teotim*. Ohranilo se je nadalje 2000 njegovih pisem, ki jih je kot duhovni voditelj pisal raznim osebam. Zaradi izrednega dela, ki ga je opravil v korist Cerkve s svojimi spisi in zaradi globoke duhovnosti letih, ga je sv. oče Pij IX. leta 1877 razglasil za cerkvenega učitelja. Posebnost Frančiškovišpisov je tudi ta, da so preprosto napisani, tako da jih lahko vsak razume. Dokazal je, da globoko in doživeto krščansko življenje ni namenjeno samo samostanom, kot je bila takrat splošna in ustaljena miselnost, ampak da prav tako velja tudi za ljudi, ki živijo sredi sveta. Zato so njegovi spisi še danes živi in sodobni in zato ga je tudi sv. oče Pij XI. leta 1923 imenoval za zavetnika pisateljev in časnikarjev. Frančišek je umrl v Lyonu 28.12.1622. Za svetnika ga je proglasil papež Aleksander VII. 19.4.1665, njegov god pa obhajamo 24. januarja.

PRED OBISKOM SVETEGA OČETA NA KUBI

DRUGA "REVOLUCIJA" NA KUBI?

.....

Ko bo naš tednik že v rokah naših bralcev, bo papež obisk na Kubi v polnem teku, saj bo sveti oče na tem karibskem otoku od srede, 21., do ponedeljka, 26. t.m. Gre za prvi obisk svetega očeta na tem otoku; zanj vlada v svetu velikansko zanimanje, saj je Kuba ena zadnjih komunističnih trdnjav, za sv. očeta pa se ve, da je bil in je velik nasprotnik vsakega totalitarističnega režima.

Prav zanimivo bo videti, kako bo potekalo srečanje med njim in Castrom, ki ga je papež Wojtyła sicer že srečal v Vatikanu pred nekaj meseci. Gotovo bo papež obisk na Kubi pripomogel k ponovni vzpostavitvi normalnih odnosov med krajevno Cerkvijo in državo, veliko pa si od njega obetajo predvsem verniki, ki jih je režim do sedaj precej tlačil in jim onemogočal normalno versko izražanje in življenje. O obisku bomo v Novem glasu pisali več v prihodnji številki, danes pa objavljamo samo nekaj misli, ki jih je pred papeževim obiskom izrekel Fidel Castro.

"Kubanska vlada ne bo izkoristila papeževega obiska v politične namene," je za državno radiotelevizijo povedal Castro ter se nato spustil v podrobnosti: "Janez Pavel II. je človek plemenitega obraza, zelo prijateljski in spoštljiv. Papeževa mladina je na Poljskem doživela veliko krivico, ki so jih komunisti zagrešili. Karol Wojtyła je dozorel v političnem, filozofskem in ideološkem konfliktu s Sovjeti in v sporu s sistemom svoje domovine. Ta papež ni ne reaktor ne imperialist." Fidel je nato povabil sodržavljane, naj množično prisostvujejo mašam, ki jih bo papež daroval na otoku. Naznanil je, da se bo sam udeležil obreda, ki ga bo sv. oče 25. t.m. daroval na Trgu revolucije v senci ogromnega portreta mednarodnega revolucionarja Che Guevara in "očeta domovine", kot mu pravijo Kubanci, Josija Martíja. Mašo na tem trgu, ki je zgrajen v tipičnem realističnem slogu in bežno spominja na moskovski Rdeči trg ali na pekingški Tienanmen, bo neposredno prenašala televizija. "Ob papeževem prihodu bomo priredili velik sprejem; ob cestah, ki jih bo prevozil, pa ga bo pozdravil ves narod, katoličani in nekatoličani, verniki in neverniki," je nadaljeval Castro in obrazložil: "Dokazali bomo, da socialistično-komunistična revolucija lahko spoštuje vse, tiste, ki verujejo, in tiste, ki ne verujejo. Oblosti bodo dovolile ljudem, da se vzdržijo od dela, da lahko prisostvujejo papeževim obredom. Storili bomo vse, da bomo zagotovili prometne zveze. Želimo si, da bi bili trgi polni in da se ne bi nihče bal".

Nato je Fidel Castro ponovil svoj najbolj znani stav, ki ga je izrekel med kubansko revolucijo: "La histo-

ria me desculperá" (Zgodovina me bo opravičila, mi oprostila).

"Naša domovina bo mnogo pridobila, ker delamo to, česar si nihče na svetu ne upa," je nadaljeval *lider máximo* in pojasnil: "Otok bo poln častnikov, med katerimi jih bo 1.500 iz ZDA." Castro pa je tudi posvaril: "Nihče ne sme izreči kekega političnega gesla ali izpostaviti kekega napisa, nikogar ne sme zavesti najmanjša provokacija in nihče ne sme izkazati neodobravanja katerekoli fraze ali besede."

O papežu je Castro še povedal, da je prepričan, da svojega obiska na enem zadnjih komunističnih otokov na svetu ne bo izkoristil v prevratniške namene: "Popolnoma prepričan sem, da papež prihaja k nam z dobrimi nameni in v dobri veri. Od konca hladne vojne Karol Wojtyła predstavlja najmočnejši glavobol za tiste, ki so za širitev divjega kapitalizma. Teza, po kateri je papež odgovoren za padec komunizma v vzhodni Evropi, je prava izmišljotina."

Poslušalce in gledalce pa je stari kubanski diktator presenetil z zaključnimi besedami svojega dolgega televizijskega nagovora: "Če bi Clinton želel obiskati otok, da bi govoril ljudem o kapitalizmu in neoliberalizmu, ne bi naletel na najmanjše nasprotovanje. Na razpolago bi imel vsa sredstva javnega obveščanja."

ED-JP

SVETNIK TEDNA

27. JANUARJA

SILVESTER ČUK

ANGELA MERICI, REDOVNA USTANOVITELJICA

Uršulinke so redovnice, katerih temeljno poslanstvo je evangelijsko življenje sredi sveta in skrb za vzgojo ženske mladine. Apostolat uršulinke je vključen v vzgojno poslanstvo Cerkve. Že od vsega začetka delujejo na katehetskem področju. Uršulinke so vseskozi vodile tudi številne šole za dekleta. Na slovenskih tleh so uršulinke prvo hišo odprle v Gorici leta 1672, od tam so trideset let kasneje prišle v Ljubljano, kjer so vse do konca druge svetovne vojne imele odlično dekliško gimnazijo ob cerkvi Svete Trojice. Zdaj imajo slovenske uršulinke svoje samostane v Mekinjah pri Kamniku, v Ljubljani, Škofji Loki (Sv. Duh), Mariboru in Izoli.

Ustanoviteljica tega reda ni sv. Uršula, kakor bi sklepali po imenu, temveč sv. Angela Merici. Rodila se je 21. marca 1474 kmečkim staršem v Desenzanu ob Gardskem jezeru. Že kot mlado dekle je vneto iskala Boga in se z njim srečevala v dolgih urah molitve. V teh pogovorih je v njej zorelo življenjsko poslanstvo. Nekoč je v prikazni videla sprevod mladih devic. Med njimi je zagledala tudi svojo pred nedavnim umrlo sestro, ki ji je sporočila, da jo Bog kliče, naj ustanovi družbo devic, ki bo hitro rasla. Ob tem videnju se je Angela zavedela božjega posega v njeno življenje. Temu klicu je ostala zvesta. V želji, da bi Angela lažje prišla do pogostnega obhajila, je stopila v frančiškanski tretji red. V mestu Brescia, kjer je živela od leta 1516, se je več požrtvovalnih ljudi združilo v gibanje "božja ljubezen", ki je veliko pripomoglo, da je v mestu vzcvetelo živahno versko življenje. Angela je kmalu postala njihova voditeljica. Družba se je redno sestajala pri maši in skupnih molitvah. Tu je nabirala moč za dela usmiljenja: stregli so bolnikom, pomagali v sirotišnici, obiskovali jetnike, skrbeli za zapuščena dekleta. Po letu 1530 je Angela zbrala svojo skupino dvanajstih sodelavk. Ob njih se je izoblikovala njena zamisel skupnosti, ki živi apostolsko življenje med svetom. Družbi je dala ime po mučenki sv. Uršuli, ki so jo tedaj zelo častili, in po njej se članice tega reda imenujejo uršulinke.

Lotile so se raznovrstnega dela: ustanavljale so sirotišča in vzgojne domove, posebej pa so se posvečale skrbi za ogrožena dekleta. Začele so se združevati v redovne skupnosti, da bi lažje delovale. Za ustanovni dan družbe uršulinke velja 25. november 1535, prvo pravilo pa je bilo potrjeno leto pozneje. Končna pravila je leta 1544 potrdil papež Pavel IV., ki je uršulinke razdelil na tri veje: prve žive med svetom, druge v kolegijah in tretje v samostanih. Angela je poznala nenadomestljivo vrednost vzgoje, ki jo otrok prejme od svojih staršev, zato je predstojnicam uršulinskih hiš naročala, da morajo imeti za dekleta, ki so jim zaupana, materinsko srce. Ustanoviteljica je čutila, da so njene redovnice pripravljene, da se dajo v službo Cerkvi povsod, kjer bo potrebna njihova požrtvovalnost.

Angela Merici je umrla 27. januarja 1540. Ljudstvo jo je takoj po smrti častilo kot svetnico. Uradno je bila razglašena za blaženo leta 1768, za svetnico pa leta 1807. Do leta 1956 je bil njen god 31. maja; po letu 1956 pa 1. junija; po prenovljenem pokoncilskem koledarju se je spominjamo na obletnico njene smrti - rojstva za nebesa.

VOŠČILA PREDSTAVNIKOV CERKVE IN DRŽAVE

Ob letošnji izmenjavi božičnih in novoletnih voščil so se oglasili tudi naši škofje. Tako goriški nadškof p. A. V. Bommarco izraža prirčna voščila in želi srečo in mir v novem letu. Prav tako je voščil tržaški škof msgr. Evgen Ravignani.

Ljubljanski nadškof dr. Franc Rode zaželi v svojem voščilu vse dobro za omenjene praznike in čestita za odlične časopis.

Svoje voščilo je poslal tudi goriški prefekt dr. Francesco De Matteis, ki je vladni predstavnik v goriški pokrajini.

Radio Ognjišče oddaja program iz Koprškega studia vsak dan med 16.

in 19. uro. Poslušate ga lahko na frekvencah 107,5 - Sveta gora (Goriška in Furlanija) in 91,2 - Tinjan (Trst). Vsak dan ob 17.10 so obvestila, kjer lahko dobite sveže informacije o kulturnih in cerkvenih dogodkih na Primorskem (na obeh straneh meje). Če bi želeli posredovati kako obvestilo, ste dobrodošli po faksu 00 386 66 281 113 ali 00 386 66 272 254.

SV. OČE JE IMENOVAL DVAINDVAJSET NOVIH KARDINALOV

Sveti oče je v nedeljo preločil ustaljeno navado in svetu sporočil, da je imenoval dvaindvajset novih kardinalov. Svečano imenovanje bo v Rimu 21. februarja letos.

Slovenci smo izredno veselili dejstva, da je med novimi kardinali tudi slovenski nadškof iz Toronta msgr. Alojzij Ambrožič, s katerim nas vežejo prijateljske vezi in smo z njim imeli tudi pogovor za naš tednik. Sicer pa je sv. oče tudi povedal, da je dva kardinala imenoval tajno - *in pectore* -, se pravi, da njunih imen ne bomo zvedeli, ker živita na takem območju, kjer bi zaradi imenovanja imela gotovo velike težave z oblastmi. Zato dobro poučeni opazovalci menijo, da gre za vsaj enega

kitajskega škofa. Med bolj znanimi imeni omenimo vsaj imenovanje nadškofa iz Genove Dionigija Tettamanzija za kardinala, vijoličasto liturgično obleko pa bo nosil tudi msgr. Salvatore De Giorgi, nadškof iz Palerma. Od dvajsetih novih kardinalov jih ima 19 manj kot osemdeset let; ti bodo imeli na prihodnjih konklavih tudi pravico iz svoje srede izbrati novega papeža. Med angelskim češčenjem je sv. oče tudi povedal, da bi moralo biti novih kardinalov 21, a je 73-letni Hrvat Josip Uhač, tajnik urada Propaganda Fide, umrl le nekaj ur pred papeževim govorom, s katerim je svetu oznanil nova imenovanja. Po novem bo torej kolegij kardinalov štel 166 kardinalov; od teh jih je 123 mlajših od osemdeset let. Imenovanje novih kardinalov bo torej v soboto, 21. februarja; svečana maša, med katero bo papež vsakemu daroval kardinalski zlati prstan, pa bo v nedeljo, 22. februarja.

STATI IN OBSTATI (17)

OTMAR ČRNILOGAR

Svetega pisma, še zlasti evangelijske, zvest pridigar ne bo "kloniral" ne s svojo modrostjo ne s Sokratom, še najmanj pa z modrostjo časnikov, pa naj gre za svetne ali verske. Bog je namreč ljubosumen tudi na svojo besedo. In tudi ljudje ne pridejo k pridigi, da bi jih s tujo besedo "čehliali" po ušesih. Do grla siti besed hočejo Besedo, tisto, ki pove danes isto, kakor je povedala včeraj in bo povedala jutri. Že tako utrjeni od spreminjajoče se politike, gospodarstva, šolskih reform, cen itn., v cerkvi iščejo nekaj, na kar se bodo lahko v svojem

že tako kratkem življenju zanesli. Pisma bralcev, pa najsi so pobrana iz kateregakoli časnika ne sodijo k evangeliju. Njihovi pisci namreč niso Stvarniki, še manj Odrešeniiki. Naš Bog pa je ljubosumen na svojo besedo.

V slovenski obliki veroizpovedi sicer verujemo "v enega Boga", kar pa je premalo. V latinščini res pravimo: *Credo in unum Deum*, kar pa ne pomeni "v enega", marveč "v edinega". Doslej sem samo v francoskih prevodih veroizpovedi dobil pravičen prevod: *Je crois en un seul Dieu* - verujem v edinega Boga.

Krščanski Bog je torej edini, je ekskluziven in taka je tudi njegova beseda, njegov evangelij; zraven svoje besede ne trpi navlake drugih besed, časopisov in RTV. Pod prižnico je torej treba besede presejati, ločiti pleve od klenne evangelijske pšenice. Tako bomo Bogu zvesti in ljudem po volji.

Kajpada: Amen! Ta nesrečni amen, do katerega se je včasih tako težko s primernimi kadencami preriniti! Ta nesrečni amen, ki pridigarja straši že na začetku pridige. V resnici bi moral amen zadoneti iz cerkve, iz ust vernikov. Ti naj bi po evangeliju in pridigi izjavili: tako bodi; tako je prav; Bog ne daj drugače! Pa ni tega. Pridigo mora pridigar potrditi sam.

A nič za to. Verniki, ki bi na vsako našo pridigo kar na slepo prisegli z amen, bi bili namreč zmožni reči amen tudi prevarantu in pokvarjencu, takemu, ki bi jih za nos potegnili. Bili bi brezumna masa, ki se pusti zapeljati tudi takim, ki niso pastirji ovac, ki svojih ovc ne poznajo in ne kličejo po imenu, takih, ki vse dajo na modre oči in zagonetne sladke besede.

In nazadnje: saj tudi Jezusu njegovi poslušalci niso vedno prisegli z amen. Spominimo se samo Jezusove pridige v Kafarnaumu. Prav po njegovih pridigi so se poslušalci začeli razhajati. Toda Jezus ni nehal pridigati, ni zato obupal. Še je pridigal - vse do tistega "Oče, v tvoje roke izročam svojo dušo" in amen prepuštil Očetu.

DALJE

IZ ZBIRKE GORIŠKE MOHORJEVE DRUŽBE

NEODVISNA SLOVENIJA VODILO ŽIVLJENJA IN DELA JANKA JEŽA

Zbirka *Naše korenine*, ki jo izdaja Goriška Mohorjeva družba, se je sredi novembra obogatila še za eno, tokrat osmo knjigo. Gre za spomine prof. Janka Ježa *Življenje moje in s podnaslovom Z Akcijskim odborom za zedinjeno Slovenijo*. Knjiga je izšla kot redna v knjižnem daru za leto 1998. Njen kolofon pa nam še pove, da jo je uredila in ji spremno besedo napisala Lida Turk, opremil pa Pavel Medvešček, ki je poskrbel tudi za opremo vseh dosedanjih knjig v tej zbirki.

Ime profesorja Janka Ježa v slovenskem zamejskem, pa tudi matičnem prostoru ni neznano. Poznamo ga predvsem kot profesorja in ravnatelja, saj je bil od svoje vrnitve v Trst, se pravi od pomladi leta 1948 do upokojitve, aktiven kot šolnik in organizator slovenskega šolstva v zamejstvu. Janko Jež pa se je pogosto javljal v našem periodičnem tisku in po Radiu Trst A, še zlasti pa smo ga občudovali v dnevi, ko je sredi leta 1994 poskrbel za italijansko izdajo Brižinskih spomenikov, ki je doživela kar tri ponatise in s katero je širšemu italijanskemu svetu predstavil t.i. *Monumenta Frisingensia*, ki so temeljnega pomena ne le za slovensko jezikoslovje, ampak tudi za utemeljevanje narodnega obstoja, kar so posredno dokazovale dolge polemike v italijanskem tržaškem dnevniku.

Knjiga, o kateri danes pišemo, je nastala postopoma, saj je okvirno zasnovana dobila že leta 1991, ko je bil Janko Jež gost niza oddaj z naslovom *Četrtekova srečanja* na Radiu Trst A, ki jih je urejala gospa Lida Debeljak Turk. Te spomine je nato prof. Jež bistveno dopolnil in v obliki podlistka objavil v tedniku Novi list. Podlistke pa je za knjižno izdajo ponovno vzel v roke in jim dal enotnejšo obliko, urednica Lida Debeljak Turk pa je poskrbela, da je pripovedovanje dobilo še bolj homogeno in poenoteno obliko.

Življenje moje je torej glavni naslov teh spominov, a ni slučaj, da jim je Janko Jež dodal podnaslov, ki dejansko pojasnjuje in osmišlja vso pripoved. Glasi se *Z Akcijskim odborom v boj za zedinjeno Slovenijo!* Bralec bo ob branju dobil dragocene podatke o delovanju tega odbora, ki je zaživel v Rimu med tamkajšnje slovensko medvojno emigracijo in odigral pomembno vlogo pri uveljavljanju načela o suverenosti in samostojni slovenski državi, čeprav so zgodovinske okoliščine bile take, da dejansko do Ježevega pisanja v letu 1991 nismo vedeli nič jasnejšega o tem. Ciril Žebot je sicer v svoji knjigi... Slovenija, ki je izšla pred kratkim, predstavil določene točke delovanja, vendar pa je Ježovo poročanje gotovo bolj razčlenjeno in natančno, saj tudi navaja veliko več ljudi in dogodkov, ki so bili usmerjeni v skupni cilj, ki je naveden v podnaslovu.

To pisanje pa bi bilo povsem nepopolno, če bi prezrli ostale dragocene podatke, ki izhajajo iz Ježevega pisanja. Ob branju bo pred nami zaživel Trst, kot je bil pred prvo svetovno vojno in ob prihodu Italije po njej, zaživel bo kozmopolitsko mesto s svojimi prebivalci različnih narodnosti in ver, ki se znajdejo na italijanskem klasičnem liceju Dante, ob razredniku, pisatelju Stuparichu na začetku še s svojimi originalnimi primki, a maturirajo s poitalijančenimi imeni. Žaživala bo ljubljana v tridesetih letih, do vojne, ko je bil Jež že imenovan za asistenta na ljubljanski univerzi. Zvedeli bomo, kako se je znašel v posebnih bataljonih v A-

rezzu in kako je bilo z njim po padcu fašizma. Najobsežnejši del je seveda posvečen že omenjenemu rim-

skemu obdobju in delovanju Akcijskega odbora, v zadnjem delu knjige pa Jež pripoveduje o svojem delovanju na področju zamejskega šolstva in na kulturnem, sindikalnem ter publicističnem področju, na katerem še vedno zelo uspešno in odmevno deluje, saj ga z veseljem uvrščamo med redne sodelavce našega tednika.

Knjiga *Življenje moje* ni torej navadna knjiga spominov. V njej je preveč zgodovinskih podatkov, ki jih avtor sicer posreduje mimogrede, ob pripovedovanju svoje osebnosti zgodbe. Prav zato je branje izredno prijetno, a tudi gostu natrpano z zgodovinskimi podatki in navedki. Prav tako se nam zdi samosvoj tudi pristop k temu pripovedovanju. Prof. Janko Jež namreč v svoji uvodni misli pravi, da bo srečen, če bo kateri izmed bralcev z njim soglašal, če pa ne, bo zadovoljen, "saj je v raznolikosti popolnost in s tem resnica, ki je nedeljiva".

ČAR PRAŠNIH IN STARIH PODSTREŠIJ

DARIO BERTINAZZI

Poseben čar imajo podstrešja starih hiš, zlasti na podeželju. Že kot otrok sem rad zahajal na nonino "kaščo" brskat po starih skrinjah. V glavnem so vsa sedanja podstrešja oropana: lastniki so z njih leto za letom odstranjevali in zavračali vse, kar se je tam nabiralo. Občasno pa se dobi še vedno kakšno podstrešje, ki je vsaj za tistega, ki rad brska, ne samo zanimivo, ampak tudi naravnost privlačno.

V malem mestu nekje ob meji je živel nona. Hčerka se je poročila v Milan (imela je stanovanje prav v bližini sv. Ambroža). Zato so vsako leto med počitnicami prihajali k njeni vnuki, da bi se učili slovenščine. Med njimi je bil tudi Peter. Dnevno je kolesaril po mestecu, saj tega v Milanu ni mogel. Iz dolgočasje se je nekega dne odpravil na nonino podstrešje. Hiša je imela več stanovanj, tako da je bilo tudi podstrešje razdeljeno. Njega ti "konfini" niso zanimali. Z izrednim zanimanjem se je lotil stare omare in v njej odkril velik zavoj. V njem je bila skrbno shranjena avstroogrska zastava s kronanim orlom. Navdušen nad odkritjem jo je lepo razobesil na pročelje hiše. Tako je sredi avgusta popoldne lepo in pojasnično plapolala zastava v mirnem mestu, ko je večina meščanov počivala ali pa se je hladila. Za slabo uro pride policijska izvidnica. Vljudno potrkajo na vrata noninega stanovanja. Nona je tedaj spala in pri vratih se prikaže Peter. Policaj, ki je imel doma sina enake starosti, ga lepo vpraša: "Od kod si?" Ko mu pove, da nona spi in da je on na dopustu, ga policaj previdno sprašuje, v kateri državi živi in če študira zgodovino. Nato pa mu ukaže: "Sel boš snet zastavo in z nami pojdi tja in zastava!" V tem času pride nona in pojasni policaju, da je to zastava, ki je bila razobešena v času cesarjevega prihoda v mesto in da bo s fantom že ona obračunala... Zadeva se je tako lepo iztekla; zastavo pa še vedno hranijo na tistem podstrešju.

Nekaj podobnega se je tudi meni zgodilo. Smuknil sem na neko podstrešje in brskal po starih knjigah in revijah. Čisto na dnu kupa je bila v

star in zmečkan papir zavita knjiga in zvezana z vrstico. Takoj sem zavoj odprl. Orumeneli listi in tisti posebni vonj so mi razodeli, da je nekaj zanimivega. Ko sem odprl knjigo, sem spoznal Janeza Svetokriškega. Bil je prvi del njegovih pridig, tiskanih v Benetkah leta 1691. Knjiga je bila sicer na novo vezana in kupljena v antikvariatu Hinka Saverja na Mostnem trgu 34 v Ljubljani v času države Srbov, Hrvatov in Slovencev (to mi je povedal žig na notranji strani platnice). Njen lastnik se je celo podpisal z nečitljivim podpisom in spodaj dodal '47, kar pomeni, da jo je imel do leta 1947.

Lep baročni jezik Janeza Svetokriškega me je prevzel, da sem knjigo z užitkom prelistaval in spoznal, da so celo nad tekstom s črnilom (v rabi okr. 1700) določene pripombe in pripisi pisani z gosjim peresom. Tudi to je dokaz, da je knjiga nekomu služila ali kot pripomoček pri pridiganju ali za neko raziskavo. Knjiga je gotovo spremenila več lastnikov. Na prvi strani je še podpis: "Ex libris by Baunichav." Ta lastnik jo je uporabljal in pisal s črnilom pripombe.

Stikanje po podstrešjih je svojevrsten "šport." V kolikor se ga boste lotili tudi vi, vam ne zagotavljam, da boste odkrili ravno Svetokriškega, kot sem ga jaz, boste pa iztaknili, poleg obilice užitnega prahu, gotovo tudi kaj zanimivega...

Goriški Mohorjevi družbi je torej še enkrat uspelo ponuditi bralcem knjigo, ki bo ohranila svojo trajno vrednost, saj se dejansko po njej ohranjajo tesne zveze s tisto preteklostjo, ki nam je le malo znana, a na kateri je zgrajena sodobnost s sedanjimi problemi, ki od vsakogar izmed nas terjajo jasnih odločitev. Včasih nam poznanje preteklosti pomaga pri izbiri!

VJ

ZCPZ TRST

KONCERT TRŽAŠKIH ZBOROV V NOVI GORICI

Zadnjo nedeljo je bil v cerkvi Kristusa Odršenika v Novi Gorici lep božični koncert, ki ga je priredila Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta. Nastopili so ženski pevski zbor Glasbene matice, ki ga vodi Tamara Stanese in združeni pevski zbori, ki delujejo v okviru openske župnije. Ti so: Vesela pomlad, Sv. Florijan, Tabor, Višava, Resonet in Sv. Jernej. Vse te je vodil dirigent Janko Ban. V obeh sestavih so nastopili tudi razni vokalni ter instrumentalni solisti. Pri orglah sta bila Tomaž Simčič in Martin Vremec. Glavni vokalni solisti v Tomčevi kantati *Slovenski Božič* so bili Marta Fabris, Ivan Žerjal, Martina Feri, Marjan Škerlavaj in Mojca Milič. Napovedoval in povezoval je Marjan Kravos. Ob zaključku se je vsem gostom lepo zahvalil generalni vikar koprski škofije msgr. Renato Podveršič.

Ženski zbor Glasbene matice je predstavil vrsto skladb starih in novejših polifonskih skladateljev in dela slovenskih avtorjev. Med temi naj omenimo Palestrino, Gallusa, Mendelssohna, Ebna, Bratuža, Hareja, Sofianopula in Grbca. Dodali so še črnsko duhovno pesem. Zbor je pokazal velike vokalne ter interpretacijske sposobnosti in smisel tudi za moderno polifono glasbo. Združeni zbori so pa predstavili čudovito Tomčevo božično kantato *Slovenski Božič*, ki lepo izraža v glasbeni govorici in slovenskem slogu občutja božičnega misterija. Tudi tu je prišlo do bogatih zvočnih vtisov, saj se lepo prepletata pastoralna nežnost in mogočno zmagozlasje Gospodovega rojstva. Koncerta se je udeležilo lepo število ljubiteljev naše nabožne glasbe z obeh strani meje.

AB

PROF. JOŽE PIRJEVEC PREDAVAL NA VIDEMSKI UNIVERZI

Na oddelku za jezike in kulturo srednje in vzhodno-evropskih držav je v preteklem tednu predaval kot gost katedre za slovenski jezik in književnost na fakulteti za tuje jezike in književnosti videmske univerze zgodovinar prof. Jože Pirjevec.

Predavatelja je slušatelj-slovenistom in zelo številnim gostom predstavila predstojnica katedre za slovenski jezik in književnost prof. Lojzka Bratuževa.

Prof. Pirjevec je v svojem orisu zgodovine primorskih Slovencev v XX. stoletju prikazal predvsem odnose med narodoma, ki na tem ozemlju že stoletja živita drug ob drugem, a se bolj malo poznata; skušal je nanizati vzroke za tako stanje in - razumljivo - kritično prikazal sedanje razmere, omenil nekaj obojestranskih očitkov, govoril o različnih pogledih na polpreteklo dobo, na narodnostne razmere v "skupni monarhiji", ki so bile mnogo boljše kot v kasnejši prepodni mazzinijevski Italiji; ta je kmalu pozabila na dane obljube in začela z osvojevalno politiko, ne samo na naš račun, z zatiranjem

in celo z iztrebljanjem slovenskega naroda s tega ozemlja; nanizal je najbolj žalostne (požige, ropanja, konfinacije, koncentracijske taborišča), a tudi svetle dogodke (TIGR in vsesplošni odpor proti tujemu zavojevalcu) od začetka stoletja do današnjih dni ter navedel pomembnejše mejnike in mednarodne pogodbe ter sporazume, ko so velesile za zeleno mizo po dveh svetovnih vojnah krojile usodo teh krajev, in o izboljševanju kasnejših medsebojnih odnosov, ki so se včasih tudi na zunanje pritiske začeli postopoma urejevati, čeprav so morali večkrat tudi Slovenci pod silo krutih razmer s trebuhom za kruhom in v begunstvo; spregovoril je tudi o slovenski navezanosti na evropske duhovne tokove, o njih razširjenosti na naših tleh in o težnji po samostojnosti od pomladi narodov pa do nastanka samostojne slovenske države.

Po predavanju se je razvila živahna razprava o odnosih oziroma stikih med Italijani in Slovenci, ki so se šele pred kratkim začeli približevati spoznavati in urejevati medsebojne odnose, a marsikaj je kljub mednarodnim sporazumom in priznanju ostalo nedorečeno.

(S+R)

MOJA DEŽELA IN MOJI LJUDJE

JURIJ PALJK

Moja dežela in moji ljudje je naslov knjige, ki so jo novembra lani izdali v Štanjelu. Knjigo slovenske avtorice, ki že vrsto let živi v Angliji, Wande Newby, je izdala založba Nassa desella iz Štanjela, za katero stoji peščica vaških navdušencev; ti skrbijo, da bi Štanjel, ta prelepi, a žal preveč pozabljeni kraški biser, ostal tudi danes živahno kraško središče, v katerega bi zahajali ljudje tudi zato, ker gre za izredno lep primer kraške arhitekture in ne samo zato. Zakonca Marija in Jožef Švagelj že vrsto let živita v samem osrčju vasi in si prizadevata, da bi vas še naprej živela. Živeti pa pomeni tudi zavedati se lastnih korenin in lastne zgodovine. Zaradi tega je Marija Švagelj tudi prevedla del knjige, ki govori o času, katerega je za vedno zabrisala današnja mrzlična nujna, ki nas sili, da pozabljamo na lepe stvari, predvsem pa na to, kaj smo in odkod prihajamo. Knjigo je lepo oblikoval Jože Švagelj, ki je zbral tudi bogato dokumentarno gradivo in fotografije takratnega časa.

Kratek uvod je knjigi prispeval Stanko Klinar, ki je lepo zapisal: "Vanda Škofova, kraška lastovka, se s knjigo *Moja dežela in moji ljudje* vrača v svoje gnezdo. Tujina ji ni izpihla slovenskega srca." Knjiga je namreč del spominov Vande Škof, ki se je poročila z znanim angleškim pisateljem Ericom Newbyem, šla z njim živet v Veliko Britanijo in je z njim tudi prepotovala ves svet. Na prigovarjanje moža in otrok je Wanda Newby, kot se danes odrasla Vanda Škof piše, tudi napisala knjigo spominov na svojo težko mladost in otroška leta, ki jih je preživela v rodni Kobjeglavici pri Štanjelu. Slovenska knjiga prinaša prvi del znane knjige *Peace and War - Mir in vojna*, ki je izšla tudi v italijanskem prevodu, saj Wanda Newby opisuje tudi čas in življenje v kraju Fontanelatto blizu Parme, kamor je bil od fašistov poslan njen slovenski oče. Bil je namreč učitelj in zato so se morali z njim s Kraso seliti v notranjost takratne Italije kot mnogo družin slovenskih šolnikov in izobražencev.

Knjiga, ki jo je vredno vzeti v roke, je preprosta in iskrena pripoved o otroštvu na slovenskem Krasu v času fašizma in o prvih dneh po odhodu v Italijo, kjer se je kasneje Vanda izobrazila in se tudi srečala s svojim bodočim možem Ericom New-

Wanda Newby
Moja dežela in moji ljudje

byem; le-tega je srečala v Fontanelattu, kamor so med drugo vojno naselili britanske vojne ujetnike. Med vojno so Vanda in njeni starši preživeli vrsto grozot, saj so bili vsi trije zaprti, nekako so le preživeli in

Vanda se je leta 1945 v Firencah v cerkvi sv. Križa poročila z Ericom Newbyem, s katerim je odšla v Anglijo. Tu je njen mož kmalu zaslovel s potopisno knjigo o svojem mornarskem življenju in zaradi uspeha postal poklicni pisatelj. Od tedaj Wanda Newby živi v Angliji, na rojstni Kras pa jo vežejo lepi spomini, kar je izpričala s knjigo, v kateri s poetičnim zanosom opisuje rodne kraje, v katere se je vrnila šele po mnogo letih in, kot zvezo v knjigi, prisotne očarala s toplo kraško govorico, ki je v skorajda petdesetih letih, odkar je zdoma, ni pozabila.

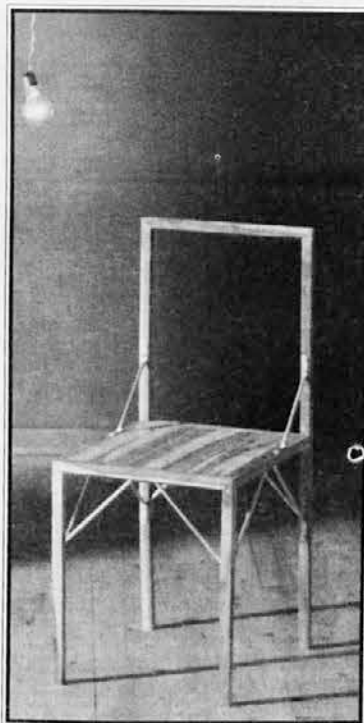
Knjigo *Moja dežela in moji ljudje* Wande Newby lepo dopolnjuje cela vrsta dokumentarnih fotografij, ki nam pričajo o kalvariji primorskega ljudstva pod fašizmom in v dobi druge svetovne vojne.

Verjamem, da bo knjiga našla pot med bralce, posebno Primorce. Prav zato se velja tudi javno zahvaliti zakoncu Švagelj, ki sta poskrbela, da je knjiga izšla v slovenskem prevodu. Nobeni slovenski znani knjižni založbi se žal ni zdelo vredno natisniti tega prepričljivega dokumenta o naših koreninah.

SUHADOLČEVI STOLI V CANKARJEVEM DOMU

KLARA KRAPEŽ

Predverje Cankarjevega doma je v letošnjem letu kot prvo razstavo ponudilo oblikovalske izdelke Janeza Suhadolca. Stoli, ki jih arhitekt in profesor na ljubljanski fakulteti za arhitekturo izdeluje že od konca 80-ih let, so poznavalcem dobro znani, vsekakor pa si jih radi ogledajo tudi drugi ljubitelji umetnosti. Tokratna postavitev dvajsetih eksponatov vključuje poleg najbolj znanih primerkov (stoli *Lajt*, *Miriam*, *Alessandra*, *Astol*) tudi še nekaj pripadajočih mizic in predstavlja Suhadolčev ustvarjalnost v obdobju zadnjih petih let, čeprav je skupno število izdelanih kosov pohištva naraslo že na 50 primerkov. Razstava sovpada z izidom slovensko-angleške monografije *Stoli - Chairs*, ki jo je izdala založba Viharnik in katere avtorja sta Hugh Aldersey Williams in Jaroslav Skrušny. Vanjo je zajeta približno polovica izdelkov (med katerimi so poleg stolov še police, stojala in verige za dekane nekaterih fakul-

S poroko med Benignijem in mlado učiteljico pa se začne nova, družinska zgodba oz. tragedija. Fašistični režim namreč vse močnejše pritiska na Žide, med katerimi se zaradi strica znajde tudi Benigni sam. Med tem se je mlademu paru rodil Giosuè, ki kmalu postane glavni junak tega stalno napetega in zanimivega filma. Benignijevo knjigarno, označeno za židovsko, dajo črnosrajčniki kmalu zapreti, Benignija pa aretirajo. Ob tem dogodku imamo občutek, da je Benignija ovadila tašča, ki je nasprotovala poroki s hčerko. V mesto prikorakajo Nemci, ki začnejo pošiljati Žide v koncentracijska taborišča. Med temi so tudi Benigni, njegov stric in mali Giosuè. Mlada učiteljica pa se noče ločiti od njih, zato nemškega oficirja zaprosi, če se lahko odpelje z njimi, na kar polkovnik seveda privoli. Dogodki se še dalje razvijajo in razpletajo vse do konca.

Benignijev film *La vita è bella* je nedvomno vreden ogleda, saj nam dokazuje, kako se lahko tudi tragični dogodki prikažejo na tako drugačen način.

tet). Esejistični zapisi poudarjajo avtorjev odnos do gradiva, ki je v pretežni meri les, a so mu včasih dodani tudi kovina, usnje in drugi materiali. Suhadolčevi zapisi pa izražajo predvsem razmišljanje o naravi stola in dragocenosti lesa, razcvetu številnih novooblikovanih stolov pri nas v zadnjem času, delu in ustvarjalnosti arhitekta, pomenu funkcije pri stoli in njegovih ljubeznih avtorja do šelaka - to je tiste politure, ki je posebej predelana smola vzdolžnoindijskih figovcev in Suhadolcu predstavlja svojevrstno meditativno sprostitev. Janez Suhadolc izdeluje svoje stole po načrtih, ki so razstavljenim predmetom dodani v razmerju 1:1, oblikovanje pa se iz prvotne zamisli pravzaprav prenese na skico in (ali) grafiko ter pozneje uresniči v tridimenzionalni obliki. Vsak stol predstavlja zanj posebno zgodbo. Številni so posvečeni prijateljem, sodelavcem ali znanec. Oskar je tako nastal v mislih na znanega oblikovalca Oskarja Kogojca, Josef je narejen po Plečnikovih tradiciji, Anton je imenovan po Suhadolčevem očetu, Ejet pa je bil narejen za slikarke Štihove, ki ga je pozneje poslikala. Eset je stol, ki ga je navdihnila violina, tako imenovani klavirski stol pa nosi ime *Silvester*, *Crwth* je našel zgled pri keltski harfi, zagotovo najbolj znan (in verjetno največkrat izveden oz. izdelan) pa je stol *Lajt* (na sliki), ki je nastal kot odgovor na kritike, da so Suhadolčevi stoli vedno le masivni in težki. *Lajt* je v svoji izvedbi popolnoma minimalističen in asketski, prodajali pa so ga celo v znani londonski trgovini Liberty.

Janez Suhadolc je ob papeževem obisku v Sloveniji maja 1996 izdelal tudi znameniti stol z napisom *Oče, potrdi nas v veri*. Razstavo je pripravila in oblikovala Maruša Stupica, na ogled pa je v prvem predverju Cankarjevega doma v Ljubljani.

LETOŠNJI PREŠERNOVI NAGRAJENCI

V Ljubljani so že sporočili imena letošnjih dobitnikov Prešernove nagrade, najvišjega kulturnega priznanja v Sloveniji. Slovenski Nobel sta prejela primorski rojak pisatelj Saša Vuga ter scenografinja Meta Hočevar. Poleg teh dveh glavnih nagrad so še razdelili več nagrad iz Prešernovega sklada. O vsem tem bomo še pisali.

KNJIGA KOLEDNIC IZ NAŠIH KRAJEV

Veliko je žal običajev, ki so v naših krajih šli popolnoma v pozabo. Nekateri so se sicer usidrali v ljudsko zavest, tako da jih še danes vsako leto obnavljajo, na mnoge pa se le še malokdo spomni. Človekov spomin ima omejen čas, ljudsko izročilo prav tako, posebno v sedanjih časih, ko nas sodobni razvoj sili v drugačne dimenzije in zato večkrat pozablja mo na to, kar imamo doma. Mlajši rod pa marsikdaj ne zna več najti pravega stika s starejšimi osebami. Ne ceni jih kot ljudi, ki imajo v sebi neizmerno bogastvo in ki še edini lahko povedo, "kako je bilo nekoč".

Prav zaradi tega je vsaka, pa naj bo še tako drobna knjižica ali ciklostilirana revija, ki priča o našem ljudskem izročilu, nadvse dragocena. In takšno dragoceno delo so na pobudo učiteljic opravili v osnovni šoli Pinko Tomažič iz Trebč v sodelovanju z domačim kulturnim društvom Primorec in tržaške Zveze slovenskih kulturnih društev. Sestavili so in izdali knjižico, ki vsebuje božične pe-

smi in kolednice iz naših krajev. Brošura je izšla tik pred začetkom decembrskih praznikov, v njej pa je mogoče najti tudi nekaj starih kraških receptov za pecivo, ki so ga pekli v tem času, ter drugih zapisov. Naslov dela je *Bog vas živi!*, kot se začne ena od zbranih kolednic. Nekoč so jo peli fantje iz Trebč, potrkali so na vrata vsake hiše ter s petjem voščili vso srečo in zdravje v novem letu.

Kot je v spremni besedi napisala predstavnica Slovenskega kulturnega društva Primorec Eva Čuk, so trebenski osnovnošolci in učiteljice ob pripovedovanju nonotov zapisali spomine na stare čase. Nekateri pesmi so našli tudi v strokovnih knjigah, druge so že poznali, tretje spet so jim zapeli starejši vaščani. Kolednice so učenci ilustrirali, naučili pa so se jih tudi sami prepevati. S svojimi učiteljicami so pred božičnimi počitnicami obudili starodavni koledniški običaj in so se kljub ostremu mrazu, ki je pritisnil ravno v tistih dneh, podali od hiše do hiše ter poneli svoja glasbena voščila sovaščanom. S tem so v veselje vseh pričeli pred tremi leti. Mnogi so male pevce radi obdarili ali povabili v hišo.

Trebenska šola Pinko Tomažič je s svojim raziskovalnim delom tako zapečatila dragoceni del stare ljudske kulture. Nadvse pomembno je dejstvo, da so vse kolednice opremljene z notami. Poleg zbiranja gradiva "na terenu" so se trebenski raziskovalci poslužili tudi strokovne literature. Knjižica je izšla v 250 izvodih. Upati je, da bodo temu tako lepemu zgledu sledile še druge šole. Tako bi bilo mogoče ponovno priklicati v ljudsko zavest še mnogo starih, že skoraj povsem pozabljenih običajev iz naših krajev.

(HJ)

JANUAR MESEC DOBREGA TISKA

NOVI GLAS

Pastirček

Mladika - rast

Knjige Goriške Mohorjeve družbe

DOM

Podpiraj dobri tisk!

BENIGNIJEVO LEPO ŽIVLJENJE

ERIK DOLHAR

V italijanskih kinematografskih dvoranah je med božičnimi prazniki največ uspeha žel nov film toskanskega komika (tokrat tudi režiserja) Roberta Benignija *La vita è bella* (Življenje je lepo). Med večjimi italijanskimi mesti predstavlja izjemo le Trst, kjer so si ljudje najraje ogledali Anaudov film *Sette anni in Tibet* (Sedem let v Tibetu), o katerem bomo pisali kdaj drugič.

Kdor je navajen na Benignijeve hudomušne filme, ki so večinoma izključno komedije, bo pri filmu *Življenje je lepo* našel nekaj novega. Zadnji Benignijev trud bi lahko namreč označili kot tragikomedijo.

Zgodba se dogaja v prvih letih fašizma v Toskani, ko je protagonist filma - Benigni z nekim prijateljem - pesnikom namenjen k premožnemu

stricu. Na poti pa slučajno naleti na prikupno dekle, ki jo igra Benignijeva žena Anna Biavaschi. Med njima se kaj kmalu vname iskrena ljubezen, ki se kasneje uresniči s poroko. Ob prihodu k stricu mu ta nudi bivalni prostor in službo v svoji restavraciji. Kaj kmalu zve, da je stric Žid, na kar ga stalno opozarjajo domači škvadrasti. Rasna diskriminacija pride do izraza tudi v šoli, kjer službuje mlada učiteljica, v katero se je Benigni globoko zaljubil. Ko protagonist filma pride v razred namesto šolskega inšpektorja, poskrbi za svojevrsten show. Med domačimi fašističnimi veljaki je tudi zaročenec dekleta, v katerega se je Benigni globoko zaljubil. Kot v pravljici pa mu jo uspe odnesti na belem konju. Do tega trenutka se v filmu zvrsti obilica komičnih situacij, ob katerih se gledalec iz vsega srca nasmeje.

POSVET AMERIŠKE KONFERENCE
SVETOVNEGA SLOVENSKEGA KONGRESA

PROF. SAMO PAHOR POVABLJEN V ZDA

**Primer Primoža
Sancina na Amnesty
International**

Sredi aprila bo ameriška konferenca Svetovnega slovenskega kongresa priredila mednarodni posvet na temo *Položaj Slovencev v Italiji*, na katerem bodo sodelovali strokovnjaki iz različnih držav (ZDA, Argentine, Italije, Slovenije idr.). Posvet bo v prostorih Kolumbijske univerze. Namen posveta je vzbuditi pozornost mednarodne javnosti na neurejeni položaj slovenske manjšine v Italiji. Na posvet je bil osebnopovabljen kot predavatelj tudi prof. Samo Pahor, kar predstavlja veliko priznanje njegovemu pogumnemu in neutrudnemu boju za pravice slovenske manjšine, zlasti v zvezi z rabo slovenščine v stiku z oblastmi.

Ob koncu prejšnjega leta pa je Primož Sancin, Pahor-

jev sodelavec v prizadevanjih za priznanje pravic slovenske manjšine, pisal slovenskemu predsedniku Milanu Kučanu pismo, v katerem ga je seznanil s šikanami, diskriminacijo in samovoljo italijanskih policijskih organov ob njegovem vztrajanju pri rabi slovenščine v stiku s krajevnimi oblastmi v Trstu. 3. januarja letos je bilo navedeno gradivo s spremnim pismom dostavljeno tudi slovenski Amnesty International z zahtevo, da bi na lastno pobudo ali prek evropske centrale oz. njenih podružnic posvetila ustrezno pozornost boju, ki ga Sancin skupaj s prof. Pahorjem vodi za priznanje pravice do rabe slovenskega jezika v stiku z oblastmi.

Pretekli teden pa je Primož Sancin izvajal t.i. prvo "etnično" gladovno stavko v znak protesta proti nepriznavanju pravic slovenske manjšine.

SLOVENSKA ŠKUPNOST PROTI ODLAGALIŠČU ODPADKOV

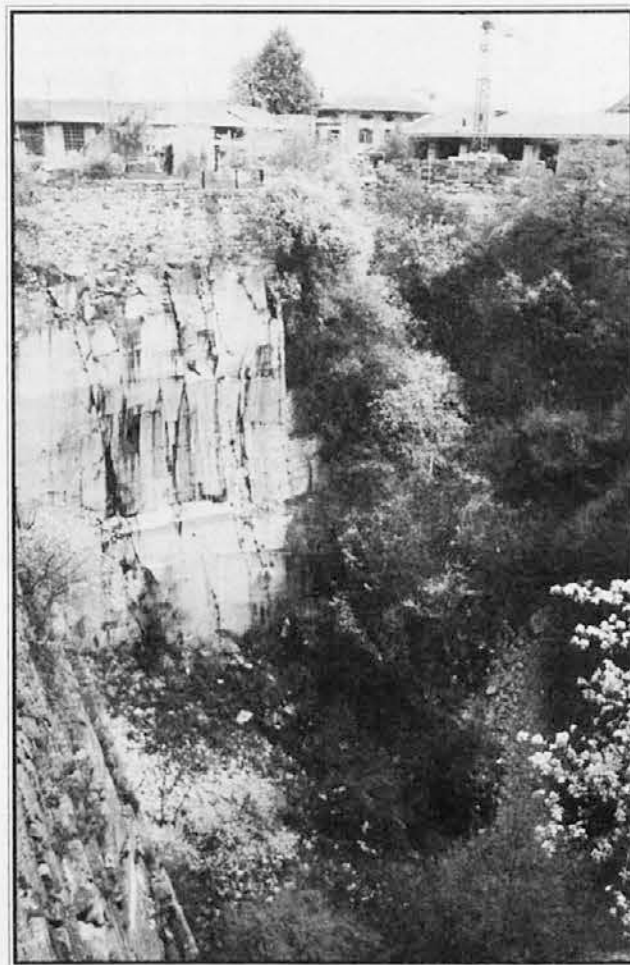
ERIK DOLHAR

Nabrežinski občinski svet je v sredo, 14. t.m., odobril sklep o odprtju odlagališča odpadkov, ki vsebujejo tudi azbest, med Križem in Nabrežino (na sliki), kar je sprožilo polemike v občinskem svetu.

Župan Marino Vocci pravi, da bo vse pod strogim nadzorstvom uprave, Slovenska skupnost pa zahteva takojšen preključitev tega sklepa, ker je nevaren za zdravje občanov. Tajništvo devinsko-nabrežinske sekcije SSk izraža v tiskovnem sporočilu odločno nasprotovanje sklepu občinskega sveta v zvezi z glasovanjem o načrtovanem odlagališču azbesta v Nabrežini, kar je že na seji odločno izrazil svetovalec Viktor Tance.

SSk nasprotuje odločitvi iz več razlogov. Z odobritvijo tega načrta postane Nabrežina z bližnjim sanatorijem rizično področje, tudi zato, ker devinsko-nabrežinska občina ni-ma primernih struktur, da bi stalno nadzorovale uničevanje in odlaganje tako nevarne snovi, kot je azbest (taka kontrola je med drugim izredno draga).

Odlagališče za azbest je po mnenju Tanceta v nasprotju s turističnim, kmetijskim in naravovarstvenim razvojem občine ter ni v skladu s programom stranke. "Tako odlagališče ne služi potrebam občinskega ozemlja in njegovih prebivalcev, ampak izvenobčinskim strukturam pokrajine in dežele in ce-

lo izvendeželne teritorije. Naša občina bi se tako še enkrat žrtvovala za potrebe širše skupnosti in koristi posameznikov. Sekcija SSk bo zahtevala nujno srečanje z županom, da se ta zadeva temeljito poglobi in da se sklep čimprej prekliče, ker je v nasprotju z občinskim programom in je predvsem škodljiv za varstvo okolja ter za zdravje občanov," je še napisano v sporočilu SSk.

Na polemike odgovarja občinska odbornica Giuliana Zagabria, ki trdi, da je zdravju škodljiv le prah azbesta; če pa azbest odlagamo v panoi in ob strogem nadzorstvu, ni strupen. Popolnoma drugače je z nekdanjim trebenskim odlagališčem, kjer obstaja nevarnost onesnaženja podtalnih voda. Za načrtovano odlagališče pri Nabrežini ni te nevarnosti, saj bodo odpadki dospeli v zabojih in taki bodo uskladiščeni, tako da ne bo prahu. "Če ne bi sprejeli tega sklepa," zaključuje Zagabria, "bi na istem področju uredili novo odlagališče gradbenih odpadkov, za katerega je pokrajina že prižgala zeleno luč. In kdo nam zagotavlja, da med temi odpadki ne bi bilo tudi azbesta? Zato je boljše in koristnejše nadzorovano odlaganje azbesta, kot pa divja odlagališča".

Omeniti je še treba, da so odborniki Mariza Škerk, Nevo Radovič in Daniela Vodopivec izdali tiskovna sporočila, v katerih pojasnjujejo, da problematika odlagališča ni v pristojnosti občinskega odbora.

REPENTABOR: ODOBREN REGULACIJSKI NAČRT

Opozicija v občinskem svetu (Slovenska skupnost in Pol svoboščin) se je vzdržala.

Repentabrski občinski svet je v četrtek, 15. t.m., odobril občinski regulacijski načrt z glasovi svetovalcev večinske Napredne liste in ob vzdržanju zastopnikov opozicijske Slovenske skupnosti in predstavnika Pola svoboščin.

Glede dokončne odobritve splošne variante občinskega regulacijskega načrta je repentabrski občinski svet z županom Aleksijem Križmanom na čelu vzel v pretes še zadnja dopolnila, ki izvirajo iz deželne normative oz. iz ugovorov, ki jih je občinskemu predlogu dala deželna tehnična služba in ki jih je arh. Kokorovec vnesel v načrt, vključno z določili o kraškem rezervatu.

V svoji glasovalni izjavi je svetovalec Slovenske skupnosti Renzo Milič iznesel pomisleke svoje stranke predvsem glede vključevanja območij Volnika (na sliki vrh) in Medvedjaka v okvir kraškega rezervata in se pri tem skliceval tudi na mnenje številnih komponent občinske stvarnosti. Milič je napovedal, da se bo njegova skupina vzdržala glasovanja tudi zaradi neupoštevanja nekaterih ugovorov vaščanov in zaradi zamude pri odobritvi variante.

Svet je zatem odobril regulacijski dokument ob vzdržanju opozicije. Zadnjo besedo o načrtu pa bo morala seveda izreči deželna uprava.

V ČASNIKARSKEM KROŽKU

RAZGLASITEV ZMAGOVALCEV ŠTIPENDIJ NATEČAJA "MIRAN HROVATIN"

IVAN ŽERJAL

V petek, 16. t.m., so na tiskovni konferenci v Časnikarskem krožku v Trstu razglasili zmagovalca dveh štipendij, poimenovanih po tržaškem slovenskem snemalcu Miranu Hrovatinu, ki je bil z novinarjo italijanske državne televizijske mreže RAI3 Ilario Alpi ubit leta 1994 v Mogadišu v Somaliji.

Zmagovalca sta 21-letna študentka časnikarstva Chiara Mariani in 26-letni študent komunikologije Alessio De Facchinetti, oba iz Trsta. Natečaj za dve štipendiji sta priredila podjetje Videost in Nova Tržaška kreditna banka. S tem sta hotela počastiti spomin na Mirana Hrovatina, ki je bil izredno priljubljen zaradi svojih človeških vrlin in visoke profesionalnosti, in sicer na tak način, da bi omogočili mladim vključitev v poklicni snemalca oz. operaterja. Vsaka štipendija znaša 3 milijone lir in se lahko uporabi v roku 6 mesecev. Zmagovalca bosta tudi opravila tečaj pri Videostu.

Kot je na tiskovni konferenci povedal direktor podjetja Videost Gianfranco Rados, se je za natečaj prijavilo od 30 do 40 mladih. Prireditelji so med njimi opravili selekcijo, ki ni bila lahka, kot so sami priznali. Po pogovorih z vsakim izmed kandidatov so število le-teh skrbili na pet oseb, na koncu pa so izbrali Chia-

ro Mariani in Alessia De Facchinetti. Rados in glavni direktor NTKB Enzo Ortolan sta na tiskovni konferenci izrazila svoje zadovoljstvo nad uspehom natečaja, ki ga bodo ponovili tudi prihodnje leto.

Prav v tem času pa je prišlo do novega razpleta v zvezi s preiskavami okoliščin umora Ilarie Alpi in Mirana Hrovatina z aretacijo mladega Somalca, ki naj bi bil soudeležen pri umoru. Po besedah Gianfranca Radosa celotna zadeva daje vtis, da je zelo umazana (omenil je prekupevanje z orožjem in mučenje somalskih državljanov s strani italijanskih vojakov, kar naj bi odkrila tudi Ilaria Alpi) in da italijanska stran nosi, vsaj z moralnega stališča, veliko odgovornost. Človek ima tudi občutek, da nekdo skuša s širjenjem kopice novih vesti o okoliščinah umora povzročiti zmešnjavo. Vsekakor je še dejal Rados, je podjetje Videost v stiku s starši Ilarie Alpi, ki si prizadevajo za razčiščenje okoliščin umora.

DRUŠTVO SLOVENSKE IZOBRAŽENCEV

PREDSTAVITEV KNJIGE "PRVIH STO LET KRANJSKO SLOVENSKE KATOLIŠKE JEDNOTE"

V ponedeljek, 19. t.m., so v Peterlinovi dvorani na tradicionalnem večeru Društva slovenskih izobražencev predstavili knjigo *Prvih sto let Kranjsko slovenske katoliške jednote*. Gre za zgodovino te slovenske bratske podporne organizacije (danes je to zavarovalna delniška družba), ki deluje med slovenskimi izseljenci v Združenih državah Amerike. Knjigo je izdalo Izseljeniško društvo Slovenija v svetu, založila pa založba Ilex. Napisali so jo Darko Friš, Bogdan Kolar in Andrej Vovko, ki so bili, skupaj z akademikom Vasilijem Melikom, tudi prisotni na večeru v DSI.

Tako med predstavitvijo knjige (za katero je akademik Vasilij Melik dejal, da predstavlja velik uspeh slovenske zgodovinske stroke glede izseljenišstva) kot med poglabljeno razpravo, ki ji je sledila, je prišla na dan vsa pestrost te organizacije, ki je v obdobju največjega razmaha štela okoli 250 krajevnih društev s preko 40.000 člani in je skrbela po eni strani za ohranitev vere in narodnosti, po drugi pa tudi za gospodarsko preoblikovanje ljudi. Govor je bil tudi o vzrokih izseljevanja s področja današnje Slovenije in o prihodnosti naših izseljencev.

KONCERT "TAKO PA MI POJEMO" V BAZOVSKI CERKVI

V petek, 16. t.m., je bil v cerkvi sv. Marije Magdalene v Bazovici koncert iz niza *Tako pa mi pojemo*.

Nastopila sta ženski pevski zbor Glasbene matice iz Trsta pod vodstvom Tamar Stanese in Mešani pevski zbor Obala iz Kopra, ki ga vodi Walter Lo Nigro. Koncert so priredili Zveza slovenskih kulturnih društev, Kulturno društvo Lipa in župnija sv. Marije Magdalene. Zbrani prostovoljni prispevki so šli za nakup zdravstvene opreme za mostarske otroke.

PRVO PREDAVANJE ZDRAVNIŠKEGA DRUŠTVA

Slovensko zdravniško društvo je 16. t.m. priredilo za svoje člane prvo letošnje predavanje. Na temo *Hernija disci, kdaj operirati* je predaval primarij dr. Miran Škrab.

Uvodoma je predsednik društva dr. Rafko Dolhar čestital mlademu kolegu ob nedavnem imenovanju za primarija nevrokirurškega oddelka bolnišnice v Vidmu.

VII. SLOVENIJA PARTY

"KJE, DOMOVINA, SI?"

MATJAŽ RUSTJA

Že sedmo leto zapored sta Slovenski kulturni klub in Mladi v odkrivanju skupnih poti priredila Slovenija party, kulturno-družabni večer v Peterlinovi dvorani v ul. Donizetti 3. V soboto, 17. t.m., je spomin poletel ne samo v čas, ko je mednarodna skupnost sprejela Slovenijo kot samostojno državo, ampak tudi v širni svet k naši emigraciji.

FOTO KROMA

Izredno posrečena scena, ki je idealno povezovala ves svet s Slovenijo in Slovenijo z vsem svetom, je občinstvo vpeljala v kulturni program večera. Rdeča nit mu je bila Slovenija v svetu, življenje in hrepenenje emigracije, ki nosi s kulturo in narodno osveščenostjo malo domovino v svet.

Spored, ki sta ga povezovala Francesca Simoni in Andrej Maver, se je začel s pozdravi vsem prisotnim, uglednim gostom (med temi je bila skupina mladih Slovencev iz emigracije), pa seveda slavnostnemu govorniku gospe Lučki Kremžar De Luisa in častnemu gostu večera, pisatelju Zorku Simčiču. Uvodni (in tudi zaključni) glasbeni

pozdrav je s slovensko pesmijo obarval dekliski zbor Vesna iz Križa pod vodstvom dirigenta Bogdana Kralja. Predsednica SKK Jasna Simčič je nato nadaljevala s pozdravnim nagovorom v imenu glavnega pobudnika partyja in vpletla v formalnosti zanimivo razmišljanje mladega človeka o domovini in priznanju samobitnosti: "Mislim, da je povsem pozitiven občutek zavest, da lahko govorimo o svoji matični domovini kot o samostojni državi s točno opredeljeno geografsko, nacionalno in politično identiteto... Zato nas tudi veseli, da ohranjamo ta naš mali praznik, ki je še posebej pomemben za nas Slovence zunaj meja domovine, saj praz-

nujemo zgodovinski dogodek, ko je cel svet priznal samostojno in neodvisno Slovenijo."

Slavnostni govor je imela gospa Lučka Kremžar De Luisa, argentinska Slovenka, ki jo je poroka odvedla iz emigracije v tržaško zamejstvo. Čustveno nabit izliv misli o svobodni Sloveniji, o nelahkem, a zadoščenju polnem ohranjanju korenin v tujini in o večni zahvali družini, duhovnikom in šoli za odkrivanje slovenstva, je včasih zagrenila z realnostjo zapostavljanja jezika v sami matici ali pa še nerazčiščenimi vojnimi in povojnimi dogodki. Poseg pa je zaključila z bodrilom, naj vsak prispeva k rasti domovine z delom in vrednotami;

"Imamo dolžnost, da opozarjamo na vrednoto, ki jo predstavlja narod ter njegova bistvena in osnovna sestavina - družina. Dolžnost imamo, da družino branimo s pogumom, da bomo tudi s pogumom branili narod, da nam ne izgine izpred oči v nekaj desetletjih. In mi, kristjani, bomo vedno morali delati vse to iz ljubezni do Boga in do bližnjega."

Naslednjo točko programa so pripravili člani gledališke skupine SKK, saj so pod vodstvom neutrudne mentorice Lučke Susič predstavili recital *Razširi, raztegni se, krog domovine!* Jasna Simčič, Mira Fabjan, Rok Oppelt, Ivo Lachi in Iztok Cergol so ubrano izvedli odlomke pesmi dvajsetih zdomskih, zamejskih in "matičnih" pesnikov, v katerih vre na dan domovina, ko oddaljeni od domačnosti upajo v vrnitev in s pesmijo gasijo večno hrepenenje po domu. Ansambel Kraški ovčarji je poskrbel za glasbene premore z motivi iz svojih pesmi.

Sobotni častni gost, pisatelj Zorko Simčič, posebej v duhu in nemirih življenjskih odločitvah povezoval med Slovenijo, zamejstvom in zdomstvom. V priložnostnem nagovoru je sledil koraku osamosvojitve, spoštovanju tistih, ki so pred desetletji v to verjeli, in seveda tistih, v katerih je državnost zrasla in obrodila sadove. Samostojnost je edini častni izhod za narod, ki ima pravico, da tako kot vsak drug odloča o sebi. Že Ciceron je trdil, da ni drugega ravnanja bolj podobnega božanskemu, kot takrat, ko človek ustanavlja državo. Velik korak je za nami, pred nami pa je morda še večji izziv obstoja in rasti, kateremu je največja nevarnost apatija.

OBVESTILA

SLOVENSKI KULTURNI klub razpisuje literarni, likovni in fotografski natečaj za mlade. Tema in tehnika sta prosti. Svoja dela lahko oddate najkasneje do 2. februarja referentom SKK na slovenskih višjih šolah ali na sedežu SKK, ul. Donizetti 3, Trst (tel. 370846, fax: 633307) - vsak dan od 9. do 17. ure. Nagrajevanje najboljših del bo 7. februarja, ob dnevu slovenske kulture.

UPRAVNI ODBOR Glasbene matice sklicuje redni občni zbor v petek, 23. t.m., ob 18. uri v prvem sklicanju in ob 19. uri v drugem sklicanju v Razstavni dvorani Zadrugne kraške banke na Opčinah, ul. Ricreatorio 2. Dnevni red: otvoritev in izvolitev delovnega predsedstva, poročila, razprava, razrešitev starega odbora, volitve novega odbora.

KONCERT KOMORNEGA zbora Ave iz Ljubljane. Nedelja, 25. t.m., ob 16. uri v župnijski cerkvi v Rojanu. Na sporedu bodo sakralne skladbe raznih avtorjev ter vrsta slovenskih božičnih pesmi. Zbor bo istega dne ob 9. uri pel Lojzeta Mava *Pastoralno mašo* pri slovenskem bogoslužju v Rojanu, ki ga prenaša slovenska radijska postaja. Zborovodja Andraž Hauptman, organist Tone Potočnik. Vabljeni! Prirejata Slovenska župnijska skupnost v Rojanu in Slovenska glasbena šola / koncertna pobuda - Rojan.

MOSP PRIREJA PLESNI TEČAJ

V Marijinem domu pri Sv. Ivanu se bo v torek, 27. januarja, začel plesni tečaj, ki ga organizira rekreacijski krožek pri MOSP-u (Mladi v odkrivanju skupnih poti). Podoben tečaj je MOSP organiziral že lani z zelo dobrim uspehom, zato so se odločili, da pobudo ponovijo tudi letos. Tako kot lani bo tečaj vodil Andrej Zaghet.

Tečaj je namenjen popolnim začetnikom, pa tudi tistim, ki že obvladajo osnovne korake plesov, ki bodo prišli v poštev. To so: boogie-woogie, tango, fox trot, cha-cha, počasni valček, merengue in mambo triestino. Tečaj predvideva deset srečanj, in sicer vsak torek ob 20. uri v Marijinem domu pri Sv. Ivanu. Za informacije in prijave lahko pokličete na številko 370846 od 9. do 17. ure in vprašate po Alenki.

PRAZNOVANJE SV. ANTONA V BORŠTU

Borštanska župnija in domače prosvetno društvo Slovenec sta v soboto, 17., in v nedeljo, 18. t.m., slovesno praznovala god farnega zavetnika sv. Antona. Na god, 17. t.m., so bili verski obredi z jutranjo mašo in popoldansko slovesno mašo, v Srenjski hiši pa je bila v soboto zvečer in nedeljo popoldne kulturna prireditev z veseloigro *Nemalo smeha, nemalo joka in... dueste konfežuona* v režiji Bože Hrvatič.

DRUŠTVO SLOVENSKIH izobražencev in *Mladika* vabita v ponedeljek, 26. januarja, ob 20.30 v Peterlinovo dvorano na pesniško-glasbeni večer ob izidu pesniške zbirke Željka Perovića. Večer vodi prof. Zora Tavčar. Nastopajo: kvartet flaut GM, pesnika Željko Perović in Iztok Kodrič (nagrajenca literarnega natečaja Mladike) ter osnovnošolka Tajša Perović.

KOMISIJA ZA kulturo pri SKGZ je pobudnik informativnega srečanja o novem državnem zakonu, ki urejuje davčne olajšave in pravne novosti za nepridobitniške organizacije družbene koristi (ONLUS). O vsebini odloka, perspektivah in novih možnostih, ki jih odlok prinaša na družbenem in gospodarskem področju, bo govoril Nuccio Jovene, državni tajnik pri Forumu tretjega sektorja (Forum naz. del terzo settore), ki je sodeloval pri izoblikovanju zakona. Srečanje bo v ponedeljek, 26. t.m., ob 18. uri na sedežu SKGZ v Trstu.

GLASBENA MATICA Trst - Koncertna abonmajska sezona 97/98: v torek, 27. januarja, ob 20.30 uri v *Deutscher Hiltverein*, ul. Coroneo 15: *Trio Lorenz* iz Ljubljane. Na sporedu Haydn - *Trio v G-duru*, D. Švara - *Trio Posavje 1941* in Smetana - *Trio v g-molu op. 15*. Vabljeni!

SALEZIJSKA SKUPNOST iz Marijanišča na Opčinah vabi na praznovanje don Boskove nedelje, ki bo 1. februarja s sledečim programom: ob 9. uri mladinska maša v cerkvi sv. Jerneja na Opčinah, ob 17. uri film o don Bosku v dvorani Finžgarjevega doma. Po filmu bo pogovor o vzgoji mladih. Pogovoru bodo dali dušo vidnejši predstavniki, ki delajo z mladimi na različnih področjih: v šoli, na kulturnem področju, v športu, pri skavtih in v Cerkvi. Vabljeni!

TEČAJ ZA zaročence. Marijanišče na Opčinah prireja v okviru Duhovske zveze vsakoletni tečaj za zaročence. Prvo začetno srečanje bo v sredo, 25. februarja, ob 20.30 uri. Sledilo bo še pet srečanj vsako sredo ob isti uri.

ČESTITKE

Cerkveni pevski zbor od Sv. Ivana v Trstu se veseli s Korsičevimi in ob enem čestita Mirjam in Alessandru ter nonotoma Antonu in Jožici ob rojstvu malega Marka, kateremu želi obilo zdravja in sreče v življenju.

Čestitkam se pridružuje tudi Novi glas.

DAROVI

V SPOMIN na Viktorijo Gerželj Križmančič daruje Marija Glavič Gulič 50.000 lir za Vincencijevo konferenco.

DEJAVNOSTI V ŽUPNIJI REPENTABOR

DOŽIVETO PONOVOLETO ZIMOVANJE REPENTABRSKE MLADINE (1)

Župnija Repentabor ima zelo živahno versko in kulturno življenje s kopico dejavnosti, v katere so vključeni tako mladi kot starejši. Zasluga za to gre seveda najprej neutrudnemu župniku Tonetu Bedenčiču. Z Repentabra smo prejeli daljši dopis o zimovanju mladih takoj po novem letu in o božičnem in novoletnem srečanju za starejše, ki je bilo v kulturnem domu na Colu v nedeljo, 11. januarja. Zaradi pomanjkanja prostora objavljamo v tej številki samo poročilo o zimovanju mladih. Poročilo o srečanju starejših bomo objavili v prihodnji številki.

Drugi januar. Šesta ura jutraj. Po neprepanem novem letu se skupina 15 mladih iz župnije Repentabor komaj drži na nogah, ko se zbira na Fernetičih. Napolnijo dva kombija in en osební avto in že se s pomočjo nekaterih staršev in seveda pod vodstvom gospoda župnika napotijo zimovanju naproti.

Na podnožju Kravca priča skupino nič dobrega obetajoče vreme. Megla, sneg, veter. Bo premagani strah in zmaga mladost? Najmlajši so najbolj neugnani. Želja po snegu in beli opojnosti je

močnejša. Dopoldanski čas se je iztekel. Megla, ki nas je sprejela vase, nas je zopet začela vračati. Kljub megli, snegu in vetru je čas na snežnih pobočjih prehitro minil. Topla kočica v vasi Trstenik bo zavetje za prijetne večere. Porazdelimo si delo. Priprava večerje, pomivanje, pospravljanje.

Vonj dišeče večerje je predčasno vabil utrujena in lačna usta. Pred kuhinjo je tako postajalo vedno bolj tesno. Vsi so čakali glas gospe Marine, ki je skrbela za večerjo. Ko je bila nared, ni bilo potrebno klicati dvakrat. Umiritev

pred jedjo in zbrana molitev je vse povezala v eno veliko družino. Medtem ko so dežurni pospravljali po večerji vedno pod nadzorom enega izmed očetov, so drugi že pripravljali drugo mizo. Prt, sveča, Sveto pismo, vino, voda, pesmi, prošnje. Skupina nad dvajset se je zopet zbrala. V svojo sredo so želeli povabiti najdragocenejšega gosta. Potem ko jih je nagovoril z Besedo, so se za nekaj časa zadržali v pogovoru. V posvečenem Kruhu so ga prejeli v svoje srce. Pesem zahvale in mladosti je izražala poseben čar. Le najmlajša je nagnila

svojo glavo in ob njem tiho sanjala skrivnostnost belehemske skrivnosti.

Tako so tekli dnevi. Od jutra do večera. Vsak je bil lepši in bolj doživet. Tudi na zunaj je bilo vsak dan lepše. Sonce je predrlo meglo in snežni vršaci so nad morjem megle spleтали krono slovenski zemlji. Zadnji dan ni bilo nikogar, ki bi si ne upal na vlečnico ali sedežnico. Prekrasen dan je od časa do časa odnesel pogled na obzorja in človeka priklenil v občudovanje. Okoli poldneva je bilo najživahnejše pri nahrbtnikih z malico in toplim čajem. Vendar nihče ni hotel izgubljati časa. Še malo in potrebno se je bilo za letos posloviti.

Že dvajseto leto se tako repentabski otroci zbirajo bodisi poleti ali pozimi, da skupaj preživijo telesno in duhovno bogate dni. Tudi letos je bilo tako in Bog daj, da bi bilo še v prihodnje.

TB

OBISK OSNOVNE ŠOLE ALIGHIERI IZ GRADIŠČA

PRIJATELJSKO SREČANJE NA OSNOVNI ŠOLI OTON ŽUPANČIČ

IVA KORŠIČ

Božični in novoletni poživljajoči oddih je le še spomin, toda četrto in petošolci osnovne šole Oton Župančič iz Gorice in Fran Erjavca iz Štandreža so z vso otroško radostjo v enem jutru podoživeli čar božične noči.

V torek, 13. t.m., so gostili v obširnih prostorih šole O. Župančič italijanske vrstnike, ki obiskujejo osnovno šolo Dante Alighieri v Gradišču ob Soči. Na tem lepem srečanju si je prijateljsko seglo v roke okoli sto slovenskih in italijanskih otrok. Po toplem sprejemu je sledil bogat kulturno-delovni program. Naši šolarji so prebrali v slovenščini in italijanščini *Zimsko pravljico* Mjute Povasnice, vmes pa so vpletli stare božične navade in pesmi. Učenci iz Gradišča so predstavili furlansko tradicijo kresovanja (fogoron) in šege, povezane z njim, med drugimi to, kako smer dima razkriva slabo ali dobro letino. Navezali so se tudi na slovensko ljudsko izročilo o gorečem čoku, okoli katerega se je za Božič zbrala vsa družina. Ker imajo v svoji sredi deklico iz Neaplja, so recitali še pesem v neapeljskem narečju. Tako so se mimogrede stikali kar trije kulturni prostori.

Glinasta posodica iz Benečije je bila povod in uvod za ogled video posnetka o lončarski obrti na Slovenskem. Za tem jim je učitelj Silvan Bevčar posredoval vsa potrebna navodila za delo po skupinah. Mali študentje so se prelevili v prave lončarske oblikovalce. Kaj so znali prstki ustvariti, bomo lahko izvedeli junija ob koncu pouka, ko bodo gotovo tudi ti predmeti na razstavi. Na srečanju so si otroci ogledali še video posnetek o igrah brez meja, ki so ga posneli v lanskem šolskem letu na zadnjem skupnem srečanju. Šolarji so se takrat zbrali v gradiškem občinskem parku, skrbno negovani zeleni oazi, pred katero goriška vrtova lahko zardita od sramu zaradi zanemarjenosti, v kateri ždita zadnja leta. Pomerili so se v raznih športnih igrah, s katerimi so sklenili celoletno povezavo med šolama, ki je potekala na temo medsebojnega spoznavanja in prijateljstva. Letos se sodelovanje nadaljuje z odkrivanjem slovenskih in furlanskih navad. Prihodnje srečanje bo februarja v Gradišču, zadnje pa v šoli F. Erjavca proti koncu šolskega leta.

Bralec se bo morda vprašal, zakaj slovenska šola ni navezala stikov s kako italijansko šolo v mestnem središču. Toda želja po zblizjevanju se ni porodila v šolskih vrhovih, kjer domuje še preveč predsodkov, marveč v skupnici slovenskih in italijanskih učiteljev. Njihov povezovalac je bil Janko Toplikar, učitelj slovenskega rodu, ki je pred časom poučeval na osnovni šoli

Largo Isonzo v Trzinu, pred nekaj leti pa je bil premeščen v Gradišče. Zato so se prve vezi skale s trziško šolo. Petletno (1989-1994) pestro sodelovanje med šolama je obrodilo veliko sadov, ki so jih učenci z učitelji poetično naslikali v uri in pol trajajočem posnetku z naslovom *Mi z vami - Voi con noi* in istoimenski brošuri. Pri tem delu sta učiteljem stali ob strani obe ravnateljstvi, ki sta leta 1994 tudi omogočili izdajo publikacije, tisk pa sta gmotno podprla Svet slovenskih organizacij in Kmečka banka iz Gorice. Morda bo kaj podobnega vzkliko tudi iz sedanjega sodelovanja, za katero se aktivno zavzemajo učitelji četrtega in petega razreda OŠ O. Župančič in F. Erjavca ter njihovi kolegi iz Gradišča.

Tudi sedanje pobudo spremljajo podobne želje in isti cilji, ki so si jih zastavili učitelji v tedanji šolski pustolovščini, in sicer z raziskovanjem spoznavati, ovrnodnotiti, predvsem pa spoštovati kulturo in jezik manjšinskega oziroma večinskega naroda. Take vezi so brez dvoma dobra podlaga za gradnjo temeljev trdnjega sožitja med slovenskim in italijanskim življenjem.

Škoda, da je še zmeraj zgolj utopija misliti, kako bi bilo lepo, ko bi v italijanskih šolah uvedli slovenščino kot obvezni predmet in tako omogočili šolarjem lažje spoznavanje naše stvarnosti.

ČLANI NUMIZMATIČNEGA DRUŠTVA OBISKALI RAZSTAVO SAKRALNA ZNAMENJA

V nedeljo, 18. januarja, so se člani Slovenskega zamejskega numizmatičnega društva Janez Vajkard Valvasor iz Trsta in Gorice zbrali na goriškem gradu, da bi si ogledali razstavo *Sakralna znamenja*. Dve uri trajajoči ogled je vodil dr. Saša Quinzi, ki je tudi sodeloval pri postavitvi razstave in ki je zamejskim numizmatikom orisal razstavljena dela, ki prihajajo iz Slovenije, pa tudi z Goriškega in iz Furlanije. Člani Numizmatičnega društva so si ogledali tudi stalno razstavo goriških grofov.

Z ogledom razstave *Sakralna znamenja* se je začelo delovanje Numizmatičnega društva v letošnjem letu. V bližnji prihodnosti pa ima društvo v načrtu ogled arheološkega muzeja v Novem mestu in srečanje za mladino v sodelovanju s Skladom Mitja Čuk.

V četrtek, 15. januarja, so v Kulturnem centru Lojze Bratuž odprli obširno razstavo goriškega umetnika Andreja Kosiča. Kot so poudarili organizatorji, je ta razstava poklon slikarju, ki je prisoten na goriškem likovnem prizorišču že 44 let, saj se je prvič predstavil na skupinski razstavi že l. 1954. Čeprav je po poklicu trgovec, je Andrej Kosič po srcu in duši slikar, nepreklicno zavezan svetu črt in barv. Umetnika je na otvoritvi predstavil Jurij Paljk, v italijanščini je besedilo prebrala Valentina Pahor, celoten večer pa je obogatil mešani zbor Rupa - Peč.

Kot je povedal Jurij Paljk, je slikar sam dal razstavi naslov *Moja zemlja*. Kosič se nam namreč predstavlja s preko stotimi akvareli, ki so enotno ubrani na neizčrpno

FOTO BUMBACA

motiviko narave, naj bodo to izseki bližnjega Krasa in domače Goriške ali pa vedute bolj oddaljenih krajev, kot sta Dolenjska in Koroška. Povsod se nam kaže Kosič kot dober poznavalec tehnike akvarela,

predvsem pa kot človek, ki mu izostren čut za opazovanje in velika ljubezen do narave ne dopuščata, da bi se po njej sprehajal neprizadeto. Vsaka slika nam odkriva novo, iskreno doživetje, ki se

na papirju odraža v formalno in barvno izredno pretehtani slikarski kompoziciji. To, kar na prvi pogled lahko izgleda le trenutna impresija, pa nosi poteze slikarjeve prepenitve, liričnega preoblikovanja realistične stvarnosti.

Kosičev takoj razpoznavni slikarski slog ne pozna iznenadenj in skokov, pač pa temelji na dolgoletni neutrudni delavnosti. Pri Kosiču ne gre iskati vidnih, takoj zaznavnih novosti, njegovo zanimanje ni osredotočeno na trenutne učinke, pač pa v poglobljanje in brušenje njemu tradicionalnih slikarskih motivov, ki so sestavni del umetnikove likovne govorice. Pri tem nam umetnik vsakokrat na novo in povsem prepričljivo posreduje svoj umetniški svet.

IFŽ

POGOVOR / PETER ČERNIC

SKAVTSKA ORGANIZACIJA NA POTI SPREMEMB

DANIJEL DEVETAK

Peter Černic z Vrha sv. Mihaela pri Gorici je od decembra dalje novi deželni predsednik Slovenske zamejske skavtske organizacije (SZSO), ki združuje tržaške in goriške skavte. Ker je prišlo na zadnjem deželnem občnem zboru do novih skupnih pogledov, ki govorijo o pozitivnih spremembah, smo se s Petrom pogovorili.

Kaj se je spremenilo po decembrskem občnem zboru?

Očni zbor je prinesel najprej formalno spremembo, in sicer spremembo treh členov deželnega pravilnika, ki omogočajo, da bo deželno vodstvo končno delovalo kot organ z jasno določenimi kompetencami in ne le kot organ, ki je imel do sedaj le nekaj nalog in v zadnjih desetih letih, odkar je bil pravilnik sprejet, ni primerno zaživel. Gre predvsem za dejstvo, da bo deželno vodstvo lahko sklepalo o formaciji voditeljev in o metodologiji, poleg tega bo še naprej predstavljalo organizacijo navzven, torej sklepalo stike z drugimi organizacijami. Katerokoli sprememba, ki jo bo vodstvo sprejelo, bo moral - po starih pravilih - potrditi deželni občni zbor. Toda ustvarili so se pogoji, da deželno vodstvo lahko načrtuje za naprej, kako bo organizacija stopila v tretje tisočletje.

Kakšno je trenutno vzdušje, kakšni so pogoji in odnosi v deželnem vodstvu?

Deželno vodstvo, ki ga sestavljajo člani dveh pokrajinskih vodstev, se je precej pomladilo. Pogoji za delo so odlični. Med sabo se dobro razumemo, zelo podobno razmišljamo. Željo po spremembi, ki je bila v zadnjih letih prisotna pretežno na Goriškem, je sedaj Trst odločno potrdil s svojim pokrajinskim občnim zborom. Tržaški del organizacije je namreč na svojem občnem zboru sam izrazil željo, da bi prišlo do deželnega občnega zbora, na katerem so se te spremembe sprejele skoraj soglasno; samo eden se je vzdržal.

Katere razlike vidiš sedaj med Trstom in Gorico?

Tržaški del je številčno večji od goriškega. Na teritoriju je organiziran v štirih stegih, ki so dobro vraščeni v krajevne stvarnosti, medtem ko sta na celotni goriški področju samo dva stega. Pri nas imamo namreč določene težave s številom voditeljev.

Metodologija skavtske vzgoje nam je skupna. Pri izvidnikih imamo popolnoma enake metodološke prijeme; kak-

šna minimalna razlika je verjetno v delovanju starejše veje - klana. Večje razlike so v veji najmlajših - volčičev, kajti goriški del je bolj zvest izvirni metodologiji skavtskega ustanovitelja Baden-Powella, ki se je opiral na Kiplingovo *Knjigo o džungli*. V Trstu pa so ostali zvesti pravilniku SZSO. Drugih večjih razlik ne vidim. V deželnem vodstvu sedaj veje skupen duh, ki si želi nekaterih sprememb. Obstajajo pogoji in skupne smernice.

Kako skrbite za skupnost voditeljev?

Skupnosti voditeljev naj bi se vzgajale v vsakem stegu; to naj bi bil kraj, kjer bi se srečevali ljudje, ki si želijo vzgajati, si izmenjavati mnenja, spoznavanja. To je pač srce organizacije. Voditelj pri skavtih ne zbira mladine za določeno obdobje; ko član stopi v organizacijo, ve, da bo prehodil pot, ki vodi od veje volčičev do klana in odhoda, t.j. od sedmega do dvajsetega leta. Pomembno je, da se voditelji menijo, kako ustvariti enoten vzgojni načrt, ki ima skupne cilje. To bo deželno vodstvo naprej poudarjalo in skušalo

vzgajati voditelje prek tabornih šol, in to tako pri skavtih v matici kot pri italijanski bratski organizaciji AGESCI.

Ali vzdržujete stike z Zvezo slovenskih katoliških skavtinj in skavtov (ZSKSS)?

Pred nekaj leti so se stiki zaradi velikih sprememb v strukturi in vodstvu ZSKSS nekoliko ohladili, tudi zato, ker nismo imeli dovolj energij, da bi jih posvečali še skavtom v Sloveniji. Že lani pa so nas slovenski načelniki iz matice obiskali in stiki so se utrdili; kasneje nas je obiskalo tudi nekaj roverjev in popotnic iz Slovenije. Vključili smo se tudi v pobudo, ki je stekla v okviru ZSKSS, in sicer v skupino, ki skrbi za materinščino, da bi bilo skavtsko izrazoslovje enotno in čim bolj čisto, zvesto slovenskemu izročilu. Skavtizem pri nas namreč obstaja že 50 let, tudi mi lahko kaj priporočimo s svojo tradicijo in uveljavljenimi prijemi. Pomembno je imeti skupno izrazoslovje.

Kakšne načrte ima SZSO za naprej?

V načrtih imamo, da bi ostali zvesti zadnjemu občnemu zboru in da bi stopili na pot sprememb. Deželno vodstvo bo malo drugače strukturirano; znotraj tega bodo obstajali različni resorji, ki jih bodo vodili odgovorni voditelji. Upam, da bo pot, na katero bomo stopili, pot čimvečje sodelave vseh voditeljev pri oblikovanju nove podobe SZSO. To naj bodo mlajši in, upajmo, tudi starejši voditelji. Počasi naj bi izoblikovali statut, temeljna pravila, ki naj ostanejo veljavna; poleg teh pa še manjša pravila, da bi poenotili majhne razlike, ki še obstajajo med tržaškim in goriškim delom organizacije. Vsi naj začutijo, da smo člani ene in enotne organizacije. To je tudi moje voščilo in upam, da se bo v nekaj letih uresničilo.

POGOVOR / LUCIJA LAVRENČIČ

DOBERDOBSKI VESELJAKI

JURIJ PALJK

Veseljaki je naslov nove CD plošče, ki je sad dela z najmlajšimi pri nas. Mlada prof. Lucija Lavrenčič, poročena Terpin, je namreč že vrsto let tudi zborovodja najmlajših pevcev na goriškem Krasu. Ker pri nas ni ravno pogosto, da izide CD plošča, smo prof. Lucijo Lavrenčič povabili na razgovor.

Na uredništvo pride nasmejana in, ko jo vprašamo, kako je do izida plošče sploh prišlo, pove: "To se je zgodilo res čisto slučajno. Sama že od malega sodelujem v Doberdobu pri mešanem zboru in našem društvu Hrast. Tu se je gospa Lojzka Peršič leta in leta ukvarjala z najmlajšimi pevci in jih učila peti po t.i. metodi Orf. Že približno deset, petnajst let pa jaz vodim zbor najmlajših pevcev pri nas in prav delo z mladimi, ki bi ga ne pustila za vse na svetu, ne in ne, saj mi je preveč všeč!, mi je dalo možnost, da sem tudi jaz začela prirejati skladbe za instrumente Orf in za otroški zbor. Moram namreč povedati, da je naš zbor izredno dobra delavnica in obenem tudi šola dobrih pevcev, saj mladi potem odhajajo v mešani pevski zbor Hrast, ki je pri nas dosegel zavidljivo kakovostno raven. Seveda sem prirejala skladbe, ki se jih je z leti nabralo precej, čez 20 priredb je bilo. Naj povem, da smo

že sodelovali na nekem snemanju prej, saj nas je gospod Rudi Šimac povabil, da smo posneli nekaj skladb za CD ploščo, ki jo je on izdal. Takrat smo se tudi pogovarjali in prav g. Šimac nas je napotil h gospodu Ivanu Tavčarju na Radiu Koper. Tako smo tudi mi prišli do plošče."

Vprašamo jo, kako to, da otroci pojejo in tudi igrajo zven, saj to ni vsakdanja stvar.

"Mislim, da je prav, da povem, da je to ideja prof. Silvana Kerševana, ki je ravnatelj Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel, v okviru katerega tudi sama poučujem. Otroci tako igrajo in pojejo, dejansko gre za otroke, ki večinoma že obiskujejo glasbeno šolo in so »glasbeno pisarni«. Delo z njimi je zato lažje, sami pa veliko pridobijo, saj poleg igranja na razne instrumente tudi pojejo in vzljubijo petje," pravi Lucija Lavrenčič, ki je po poklicu sicer profesorica klavirja, poučuje pa tudi na šoli v Romjanu.

Kdaj ste posneli ploščo?

"Posneli smo jo poleti; otroci so bili zelo zadovoljni, ko smo končali, saj nas je med vožnjo v Koper zelo mučila vročina, bilo je naporno. Bil je pa tudi zadnji čas, da smo jo posneli, ker se je pri zboru, ki ga vodim, končalo neko obdobje. Prišlo je do menjave generacij, večji otroci namreč odhajajo iz zbora, nekateri že pojejo pri MePZ Hrast in bo-

do tako imeli s to ploščo lep spomin na naš zbor. Ko se sedaj ozrem nazaj, moram reči, da je bilo lepo in tudi to, da se je splačalo. Plošča je tu. Na njej je 27 pesmic, katerim bodo gotovo radi prisluhnili tako mladi kot starejši poslušalci in ljubitelji zborovskega petja," se posmeje prof. Lucija Lavrenčič, ki se pristavi, da se ni niti zavedela, kako hitro so ploščo posneli.

Prof. Lucija Lavrenčič ne misli na trdo in naporno delo, ko govori o svojem požrtvovalnem delu, in niti ne na vaje, ki jih ima vsaj enkrat na teden z otroki. Ko jo še enkrat vprašamo, ali bi pustila zbor najmlajših pevcev, odločno pribeje: "Ne in ne. Delo z najmlajšimi me zelo veseli. Lepo je biti z njimi. Še lepše je kasneje videti, kako iz vrst mojega zbora odhajajo, tedaj že mladeniči in mladenke, pet v zrele zore in to kot dobri pevci, glasbeno podkovani. Lepo je moje delo!"

Za kroniko povejmo še, da je CD ploščo izdal SCGV Emil Komel, njeno izdajo pa so omogočili Zveza slovenske katoliške prosvete in Združenje cerkvenih pevskih zborov iz Gorice, Slovensko kulturno društvo Hrast iz Doberdoba in Kmečka banka iz Gorice. Predstavitve plošče s priložnostnim koncertom je bila v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici 23. decembra lani.

SKLADATELJ JANEZ MATIČIČ V GORICI

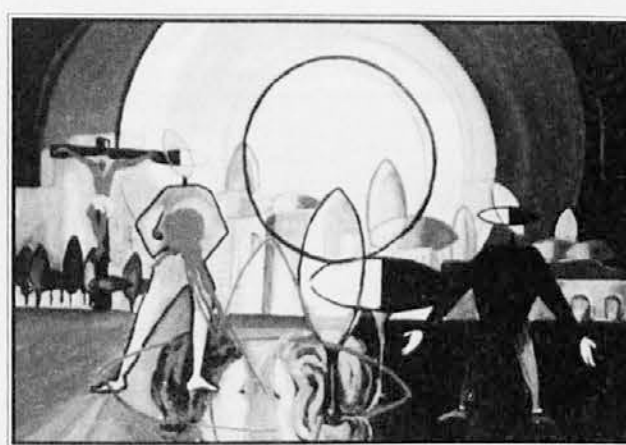
RAZSTAVA METAFIZIČNEGA SLIKARSTVA VIKTORJA GODNIČA

no izražanje, to še zlasti v raziskovalni skupini za konkretno glasbo P. Schaefferja. Matičič je za svoje delo prejel vrsto glasbenih priznanj, med drugim Kozinovo nagrado Društva slovenskih skladateljev. Močno se je zlasti uveljavil v francoskem glasbenem svetu.

Na goriškem večeru, ki je bil v mali dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž, so skladbe Janeza Matičiča izvajali gojenci centra Emil Komel pod mentorstvom prof. Luize Antoni. Nastopila pa sta tudi profesorja na tej šoli, Irina Cavaion in Boris A. Škulter, dva učenca prof. Sijavuša Gardžijeva. Skladatelj je predstavil in se z njim pogovarjal glasbenik prof. Ivan Florjanc s Papeškega inštituta za cerkveno glasbo v Rimu. Skladatelj Matičič sam pa je zavrtel nekaj posnetih orkestralnih odlomkov iz svojih skladb, eno z orkestrom Slovenske filharmonije (del iz simfonije), drugo pa z orkestrom francoskega radia. Slednja je bila del klavirskega koncerta z orkestrom. Nato pa je še dodal odlomek iz novejšje sodobno in elektronsko zasnovane dela, v katerem uporablja razen klavirja sama neglasbena oz. mehanična sredstva.

Večer je bil vsekakor zanimiv in je pokazal lep ustvarjalni prerež tega slovenskega glasbenika.

Victor: Zmagoslavje ljubezni

Danes, v četrtek, 22. t.m., je bila ob prisotnosti goriškega nadškofa A. V. Bommarca svečano odprta likovna razstava slovenskega umetnika in salezijanskega duhovnika Viktorja Godniča. Razstavo so odprli v novi likovni galeriji Il Mulino v ulici Morelli v Gorici, ki jo vodi slovenski likovnik Miro Peršolja.

G. Viktor Godnič se podpisuje z umetniškim imenom Victor in je pred leti že imel nekaj osebnih razstav v naših krajih. Goriška Mohorjeva družba mu je decembra 1994 tudi izdala manjšo monografijo, v kateri se nam je slikar prvič celovito predstavil.

Viktor Godnič je po rodu iz Nabrežine in je že kot mlad okusil revščino, zato se je moral zaposliti kot vajenec v Delavskih zadrukah. Bil je tudi izvrsten nogometaš in je že

pri sedemnajstih letih igral na Siciliji in kasneje tudi v znamenit prvoligaškem klubu Genoa. Med vojno se je srečal s trpljenjem in zanj je bilo odločilno srečanje z nekim salezijancem. Pri 24 letih se je odločil za duhovniški poklic in vstopil v don Boskov red. Končal je študije in postal duhovnik in profesor risanja.

Šele pred nekaj leti se je g. Viktor Godnič vrnil k stari ljubezni - slikarstvu. Njegovo umetniško delo je "v službi Resnice in Duha", kot piše na vabilu za razstavo, saj je umetnik zavezan metafizičnemu slikarstvu in s svojim delom skuša slikar-duhovnik oznanjati evangelij.

V Gorici je slikarja in njegovo delo na otvoritvi razstave predstavil profesor R. Angessi.

JP

DAROV

ZA KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ: Abuja 100.000; M.M. 200.000; ob štirinajsti obletnici smrti očeta dr. Antona Kacina Marija, Janez in Metka 300.000 lir. (Svoj prispevek lahko nakažete na uredništvu NG ali na tekoči račun št. 31276 na Kmečki banki).

ZA MISIJONARJA g. I. Štanta: Marija Petejan, Peč 4, namesto cvetja na grob Helene Malič 50.000 lir.

ZA CERKEV v Jamljah: v spomin na pok. Dinota Kobala darujejo sestra, bratje in svakinji 750.000; N.N. 200.000; N.N. 300.000 lir.

ZA NOVI glas: N.N. Števerjan 50.000; Kovač Cilka 30.000 lir.

ZA SLOVENSKE misijonarje: N.N. 300.000; B.M. 80.000 lir.

ZA SVETO goro: N.N. 200.000 lir.

OSTALI DAROV PRIHODNJIČ

OBVESTILA

POTOVANJE V BENELUX. Vabimo Vas na šestdnevno potovanje z Novim glasom v Benelux od 6. do 11. julija. Odhod z avtobusom iz Gorice in Trsta do Benetk, od koder bo polet v Amsterdam. Nato ogled mesta in potovanje z avtobusom po Nizozemski preko Haaga, Rotterdama do Bruslja. Vrnitev z letalom. Vabimo Vas, da se čimprej vpišete in vplačate akontacijo 300.000 lir. Vpisovanje do zasedbe mest v avtobusu. Vsak udeleženec mora imeti veljavno osebno izkaznico ali potni list.

V KULTURNEM centru Lojze Bratuž razstavlja do 20. februarja Andrej Kosič. Razstava je odprta od ponedeljka do sobote od 17. do 19. ure, ob nedeljah od 10. do 12. ure.

PROSVETNO DRUŠTVO Rupa-Peč vabi člane in prijatelje na izlet na sneg v Arnoldstein (Podkloster) v nedeljo, 15. februarja 1998. Odhod iz Rupe ob 6.45. Prijave sprejema Tanja Kovic, tel. 882285.

GORIŠKA LIKOVNA galerija Ars vljudno naproša vse lastnike umetniških del Roberta Hlavatyja, da bi poklicali na tel. št. 533177 ali 82040. Prosi, da bi posodili Hlavatyjeva dela za jubilejno razstavo, ki jo pripravlja ob stoletnici slikarjevega rojstva.

V GALERIJ Il Mulino v ul. Morelli so na ogled dela g. Viktorja Godniča v sklopu cikla Podobe v službi Duha Resnice.

NAROČNIKI, BODITE POZORNI!

Naročnike NG, ki plačujejo naročnino po pošti, naprošamo, naj pri tem pazljivo izpolnijo vse svoje podatke.

Naročnik, ki je v Trstu, na podružnici št. 13 na Miramarskem drevoredu 20.12.1997 plačal s položnico pri okencu št. 3, ni pri tem navedel svojega imena in naslova in nam tako vrnil belo položnico. Imena ni navedel niti naročnik, ki je na pošti v Sv. Križu pri Trstu poravnal naročnino 3.1.1998. Isto velja za naročnika, ki je v Gorici, na poštnem uradu v ul. Rossini plačal s položnico 13. t.m. Naročnike zato prosimo, naj kontrolirajo svoja potrdila o poštnem plačilu. Tistega, ki je plačal v navedenih datumih v omenjenih poštnih uradih, prosimo, naj se čimprej javi na naši upravi (tel. št. 040-365743 v Trstu ali 0481-533177 v Gorici), da lahko čimprej vknjižimo plačilo njegove naročnine.

KATOLIŠKA KNJIGARNA, TRAVNIK 25, GORICA

vljudno vabljeni na predstavitev publikacije
Rafka Dolharja

KRAŠKA SIMFONIJA

Delo in avtorja bo predstavila pisateljica Ivanka Hergold. Prisoten bo tudi založnik Igor Starc.

Petek, 23. januarja 1998, ob 18. uri.

ŠTANDREŠKA DEKANCIJA

ŠOLA KRŠČANSKEGA ŽIVLJENJA
TEOLOŠKO-PASTORALNI TEČAJ 1998

- **četrtek, 29. januarja:**
Odkrivajmo delovanje Sv. Duha v življenju Cerkve
- **četrtek, 12. februarja:**
Opirajmo se delovanju Sv. Duha
- **četrtek, 12. marca:**
Podpirajmo sodelovanje kristjanov pri graditvi Božjega kraljestva in na poti v Očetovo hišo

Predaval bo dr. Ciril Sorč, profesor na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani.

Predavanja bodo ob 20.30 v mali dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici.

VLJUDNO VABLJENI!

Ar
GALERIJA

Vljudno Vas vabimo
na odprte razstave

ROBERT HLAVATY
OB 100-LETNICI ROJSTVA

O umetniku bo govoril Milko Renar
Katoliška knjigarna, Travnik 25, Gorica,
petek, 30. januarja 1998, ob 18. uri.

S TRINKOVIM KOLEDARJEM V LETO 1998

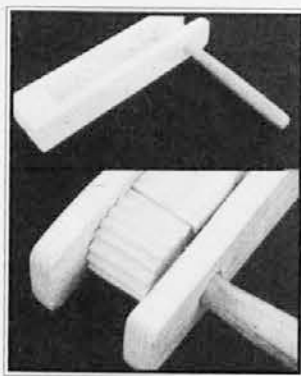
ERIKA JAZBAR

Trinkov koledar je začel izhajati v Belgiji v letih 1953-57, od leta 1958 dalje ga objavljamo v zamejstvu, kar pomeni, da praznuje letošnja izdaja svojo 40. zaporedno številko. Od leta 1991 nas beneški koledar spremlja z novo sodobnejšo in bogatejšo obliko, saj zaradi njegovih skoraj 200 strani lahko mirno govorimo o pravi knjigi. Trinkov koledar ima za sabo vsebinsko pomembno tradicijo za beneške ljudi. Iz žepne knjižice se je razvila prava publikacija, pri kateri sodelujejo številni sodelavci, vendar njegova vsebina je ostala zvesta tradiciji.

Letošnji Trinkov koledar so uredili Živa Gruden, Marino Vertovec in Lucia Trusgnach, izdala ga je Zadruga Lipa. Lahko ga razdelimo in beremo v petih zaporednih poglavjih. Ob uvodnih pozdravih župana občine Bovec ter župnika iz Terskih dolin Renza Calligara se nam najprej predstavlja koledarski del, ki ga je uredil Emil Cencig in mu dodal kanček ljudske modrosti, "dvie riesne in štier smiešne". Slovenska družbeno-kulturna stvarnost Slovencev iz videmske pokrajine je tema naslednjega poglavja z naslovom *Náš svet*. Pavel Petricig predstavlja študijski center Nediža iz Špetra, ki je v lanskem sezoni praznoval 25-letnico delovanja; lahko pa beremo tudi o slovenskem pesništvu v Nadiških dolinah, tri sodobne režijske pripovedi v izvirniku. Govor je tudi o lanskoletnem

mladinskem raziskovalnem taboru v Kanalski dolini, o beneškem jeziku ter o navezanosti starejših generacij na premoženje oz. zemljo.

Zgodovinska retrospektiva oz. *Naša preteklost* je zelo zanimiv del. Franc Rupnik piše o Soči, najmlajši reki v Evropi; preberemo lahko še uvodno poglavje povesti *Olga Klevdarjova*; Antonio Qualizza predstavlja beneške vojaške nosilke, Remo Chiabudini pa nas seznani s starimi otroški-

"Ščargotie"

mi boleznimi. V poglavju *Naši ljudje* se avtorji prijateljsko spominjajo na naše zamejske osebnosti in javne delavce, ki so nas zapustili v prejšnjem letu. Med te sodi Mario Cont, bivši predsednik KD Ivan Trinko, ki je umrl konec novembra 1996, slovenski senator in sociolog Darko Bratina in Maruška Ruttar, redovnica, misionarka in slikarka, poznana in cenjena v italijanskem svetu. Dva zapisa nadalje obujata spomin na Ivana Trinka. Beneško narečje in ustvarjalnost

našega človeka sta glavna junaka zadnjega dela Trinkovega koledarja. *Našo besedo* sestavljajo krajši zapisi, poezije, spomini, opisi naše zemlje, tradicij in ljudske kulture.

Letošnji Trinkov koledar je zanimiv za vsakogar, saj se predstavlja s širokim in pomembnim vsebinskim spektrom, zato ga lahko uporabljajo tudi raziskovalci te zemlje; zanje je namreč v zadnjem poglavju zbrana slovenska bibliografija videmske pokrajine z monografskimi publikacijami, periodiko in koledarji.

Nazadnje povejmo še, da je za letošnji likovni vložek poskrbel Renzo Garjup. Zbral je stare igrače, "norčije od ankrat", ter z risbico in besedo opisal ustvarjalnost in iznajdljivost tedanjega otroka. Omenjeno razstavo smo si lahko ogledali lani poleti na Postaji Topolove.

OBVESTILO

V okviru praznovanj ob izidu Sv. pisma v furlanščino so v opatiji Rožac odprli **razstavo najbolj dragocenih Sv. pisem iz knjižnic in arhivov dežele F-Jk**. Razstava bo odprta do 15. februarja vsak dan od 9. do 12. ure ter ob petkih, sobotah in nedeljah od 15. do 18. ure.

BRALCI PIŠEJO

Uredništvo prejema veliko pisem svojih bralcev in sodelavcev doma in po svetu. Tu naj le zabeležimo kako misel iz pisem, ki so nam jih poslali razni znani Slovenci iz matične domovine, razpršeni po Evropi in svetu. Njih glas je vedno dragocen in dokazuje, da je naš list priljubljen tudi izven naših ožjih meja.

Tako se večkrat prijazno oglašajo **p. Andrej Majcen SDB** z Rakovnika pri Ljubljani, ki je dosegel že častitljivo starost nad 90 let. Bil je prej dolgo let misijonar na Kitajskem in v svojih dopisih vedno kaj pripiše v kitajski pisavi. Rad bere Novi glas in mu želi mnogo uspeha in sreče.

Iz Finske se oglašajo **Milan Smolej**, ki je začel tudi pisati v naš list o problematiki, ki mu je na Finskem blizu. To bo še dalje delal in s tem pokazal velik čut za slovensko stvar in povezovanje z izseljenci po Evropi.

Iz Združenih držav Amerike se je oglašil (ne prvič) znani slovenski profesor in znanstveni raziskovalec **prof. Edi Gobec**, ki vodi Slovenski raziskovalni center. Tudi on želi vsem veliko dobrega in polno uspehov.

Iz daljne Japonske se nam večkrat oglašajo **p. Vladimir Kos SJ**, ki tudi sodeluje s pesmimi ali lepimi razmišljanji v našem listu. Tudi njemu smo - kot drugim - za vse to hvaležni in upamo na nadaljnje sodelovanje.

Iz Velike Britanije pozorno zasleduje naše pisanje **Pavle Zupan**, ki je svoj čas deloval tudi na Tržaškem, sedaj pa verno spremlja naše delo iz tega dela Evrope in želi uspeha našemu listu.

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE 2006
POGOVOR: PETER GERDOL

"NAŠA PONUDBA JE NAJBOLJ POPOLNA"

ERIK DOLHAR

Dne 26. t.m. bo potekel zadnji rok, ko bo Italija določila svojega kandidata za zimske olimpijske igre (ZOI) leta 2006. Kandidaturo bo morala Italija predstaviti Mednarodnemu olimpijskemu komiteju (MOK) 1. februarja. Kmalu bomo torej dokončno izvedeli, ali je bila kandidatura treh dežel, naše, Koroške in Slovenije, uspešna. 12. t.m. sta morala neposredna italijanska tekmečca Veneto in Piemont poslati še dopolnila k svojima predlogoma, medtem ko kandidaturi treh dežel to ni bilo potrebno, saj je bila dokumentacija že več kot popolna. Mar naj tudi to kaj pomeni?

O možnostih uspeha smo se pogovorili s prijateljem Petrom Gerdolom, ki je postal prvi mož trbiške agencije za upravljanje deželnih žičnic v zimskošportnih središčih in bil tudi med pobudniki in soustvarjalci "iger brez meja", kot so v tem srednjeevropskem prostoru poimenovali skupno kandidaturo, nosilec katere je Celovec.

"Pričakujemo, da se bo Italijanski olimpijski komitej (CONI) pozitivno izrekel nam v prid. V Rim smo že na začetku decembra poslali obsežno dokumentacijo, v kateri je obdelanih vseh 23 tem, ki jih zahteva MOK. Naša konkurenta sta Veneto in Piemont. Po naši oceni je Veneto šibkejši. Ker so k sodelovanju povabili vsa tamkajšnja smučarska središča, bi bile njihove igre dejan-

ske veliko bolj razpršene kot naše. Tudi na področju cestnih, železniških in zračnih povezav absolutno zaostajajo. Imajo pa za sabo močno industrijo. Dovolj je, da omenimo Benettona. Piemontska kandidatura je ovita v tančico skrivnosti. Vsekakor bi bil po naši oceni velik škandal, če nas CONI ne bi podprl. Dejansko lahko tudi v Lausannu uspe samo naša skupna kandidatura."

Trdiš, da je le v slogi moč?

Upam si trditi, da smo tehnično zelo dobro pripravljeni, toda to ni edini razlog. Vedeti je treba, da bo MOK igre zagotovo dodelil eni od alpskih držav. Po ZDA (Lake Placid), Aziji (Nagano) in Skandinaviji (Lillehammer) neizbežno spet pridejo na vrsto Alpe. Najmočnejša kandidatura je švicarski Sion. Oni so favoriti. Če Italija in Avstrija nastopita ločeno, nimata nobenih možnosti.

MOK pa je na prejšnjem izboru zavrnil Trbiž...

Razlogov za to je več. Nismo imeli zadostnih finančnih jamstev, Avstrija nas ni stoodstotno podpirala, saj je kandidirala tudi Gradec, v času Berlusconijeve vlade pa so bili povrh odnosi med Italijo in Slovenijo napeti. Kar pa zadeva tehnični del, so pomanjkljivosti izvirale iz neizkušenosti.

Kje se je kazala vaša neizkušenost?

MOK-u ni bilo pogodu, kako smo reševali vprašanje namestitve časnika. Sploh si nismo predstavljali, kako je zanje važno to vprašanje. Ocenili so tudi, da ni bilo zadostno poskrbljeno za varnost športnikov v olimpijskem naselju. Slabšo oceno smo si prislužili tudi glede dvoran, postojank na cilju alpskih disciplin in tekaških prog.

Sedaj pa ste vse pomanjkljivosti odpravili...

Upam si trditi, da smo doslej popolnost. Dosje smo predelali že četrtič, če bo skupna kandidatura uspela, pa ga bomo še petič!

EVROPA NARODOV (2)

VIDA VALENČIČ

Keltske manjšine so podvržene vplivu najbolj razširjenega jezika v svetovnem merilu, angleščine, kar seveda pripomore k potiskanju keltskih jezikov v neko "zgodovinsko", predvsem pa ruralno ozadje, ki je oddaljeno od londonske urbane miselnosti. Rezultat centralistične angleške vlade je zdesetkano število ljudi, ki govorijo danes kak keltski jezik. Svetla izjema na zemljevidu obstoječih keltskih kultur je valižanski narod, ki mu je uspelo, bolj kot sosednjim Škotom, Ircom in Bretoncem, ohraniti materni jezik (ki ga govori danes 19% vseh prebivalcev Walesa, približno petsto tisoč ljudi), predvsem pa se učinkovito kulturno organizirati.

VALIŽANI - SAMOZAVESTEN KELTSKI NAROD

Slika tega razmeroma maloštevilnega naroda na skrajnem zahodu britanskega oto-

ka, ki šteje nekaj več kot dva milijona prebivalcev, kaže predvsem na dvojno: na kulturno samostojnost ter na ekonomsko odvisnost od angleških sosedov. Wales je bil v stoletjih pravi pravicar resor poceni delovne sile, predvsem pa rudniško področje, ki je s svojim premogom oskrbovalo celo Anglijo. V letih se je ekonomska slika seveda izredno spremenila, zadnje rudnike je trda roka "železne lady" Margaret Thatcher zaprla v sedemdesetih letih, valižanska tla pa so predstavljala prosto področje za angleško in (v zadnjih letih) tudi japonsko industrijo, kar pa vedno postavlja valižanski narod v podrejen položaj, na milost in nemilost bogatejših vlagateljev. Največjo škodo je v letih utrpela predvsem valižanska kultura, ki se je naravno opirala predvsem na čut skupnosti. Rudarska skupnost (tipičen primer je bila dolina Rhonda Valley, kjer so rudarji

z družinami živeli drug ob drugem v vrstnih hišicah različnih barv) se je opirala na cel sistem navad in vrednot, ki so se globoko razlikovale od angleških. Vodilna, administrativna in tehnična delovna mesta v novih, mnogo večjih, industrijskih obratih po drugi svetovni vojni so bila seveda namenjena Angležem, kar je pomenilo, da je valižanski jezik izgubil svojo veljavo kot jezik sporazumevanja na delovnem mestu. Hud udarec je Walesu in njegovi kulturni samostojnosti zadala tudi nepremičninska industrija. S svojo naravno slikovitostjo je Wales privabljal (in še vedno privablja) veliko število bogatejših angleških upokojencev, ki se odločajo za to, da si za svojo zlato življenjsko dobo o mislijo prijetnejše vsakodneвно okolje. Rezultati so jasni: številne hiše v obmorskih vasicah so pokupili Angleži, cena nepremičnin se je seveda krepko dvignila, tako da si mlade valižanske družine le s težavo lahko privoščijo nakup ali gradnjo nove hiše in se mo-

rajo izseljevati v večja mesta na jugu dežele. Mržnja do bogatejših angleških priseljencev in lastnikov počitniških hišic (le-teh je v Walesu več kot 20.000) je v 80. letih privedla celo do širše "zažigalne akcije", ki so jo izvedli mladi valižanski skrajneži in v kateri je izgorelo več kot 130 vikendic. Čeprav je velika večina Valižanov ostro obsodila to vandal-sko dejanje, so razlogi za tako početje močno občuteni med prebivalstvom; akcija sama kaže na drugo plat valižanskega naroda: njegovo kulturno samostojnost, za katero so se večkrat pripravljali direktno upreti angleški nadvladi. Vso svojo moč in ves svoj napor so Valižani uprli v boj za rabo materinega jezika. Z razliko od Škotov, ki lahko računajo na izredno naftno bogastvo v svojem morju, so Valižani ekonomsko tesno povezani z Anglijo in v določeni meri odvisni od nje. Prav ta ekonomska nemoč je privedla do združitve vse moči v obrambo jezika. Valižanski narod o značujeta predvsem ponos in določena mera zdravega upora tujim določbam. O kulturni in politični organizaciji tega naroda pa v naslednji številki.

DALJE

UPAD PRODAJE IN ZASLUŽKOV V OBMEJNIH KRAJIH

MARJAN DROBEŽ

Prodaja bencina, živil in drugega blaga v obmejnih krajih z Italijo še zmerom upada. Občasno se povečuje število gostov v igralnicah v Novi Gorici in v Kranjski Gori. Poglaviten razlog neugodnih gibanj so ukrepi za pocenitev bencina in drugih tekočih goriv, ki sta jih lani sprejeli Italija in Avstrija. Italijanski avtomobilisti lahko zdaj kupujejo bencin doma po nižji ceni. V največji krizi zaradi upadanja prodaje so bencinski servisi v Bovcu, Kobaridu, Tolminu, Kanalu in v Goriških Brdih. Po podatkih slovenske naftne družbe Petrol se je prodaja bencina na Goriškem lani zmanjšala za 40-50%. Ker se je zaslužek znižal, so začeli prodajati tudi najrazličnejše izdelke, celo živila, da bi spet privabili tuje kupce (na sliki). Rezultatov pa za zdaj še ni. Predsednik slovenske naftne družbe Franc Premk je povedal, da se je odkup tujih valut v tej organizaciji od okoli 150 milijonov ameriških dolarjev v letu 1996 lani zmanjšal na približno 100 milijonov dolarjev. Tisti, ki ne prihajajo na bencinske servise, povečini tudi ne kupujejo v trgovinah ob meji oz. v brezcarinskih prodajalnah. Pri tem imajo delež tudi nove dajatve, ki jih je uvedla Avstrija za nakup tobačnih izdelkov v tujini.

Prvi mož Petrola je stvaren pri ocenjevanju vzrokov in posledic manjše prodaje bencina v Sloveniji v obmejnih krajih. Čeprav meni, da popusti, ki jih je uvedla npr. Italija, v državah članicah EZ niso dovoljeni, opozarja, "da takšne prodaje na obmejnih obmo-

FOTO R. BALEN / MAG

čjih, kot je bila v zadnjih letih, najbrž ne bo nikoli več. Treba je upoštevati, da bodo morali tudi v Sloveniji cene bencina, skladno s stanjem v državah EZ, povišati. Ob tem dodajamo, da je prodaja bencina v krajih ob meji s Hrvaško še vedno velika, narašča pa tudi v krajih ob meji z Madžarsko.

Spričo slabših rezultatov poslovanja sta naftna družba Petrol in podjetje OMV Istrabenz zavrnili zahtevo novogoriške občine za plačilo posebne, t.i. ekološke takse. S sredstvi iz omenjene takse bi financirali ukrepe za zmanjšanje ekoloških posledic v kra-

jih, kjer delujejo bencinske črpalke. V novogoriški občini so pričakovali, da bi ekološka taksa, ki bi jo plačevalo trgovsko podjetje iz Kopra, znašala vsaj 140 milijonov tolarjev na leto.

Seveda smo obravnavali samo del vzrokov, ki zmanjšujejo nakupe na območjih Slovenije. Obstajajo pa tudi drugi razlogi. Med njimi je splošen porast cen življenjskih potrebščin, kar odvrta tujce od nakupov. Tudi razmerje pri menjavi tujih valut v slovenske tolarje že dalj časa ni več ugodno, saj v Sloveniji domačo valuto načrtno krepijo, ne da bi za to obstajali utemeljeni gospodarski razlogi. Nasploh pa se ve, da se tržne razmere in z njimi cene v posameznih državah pogosto spreminjajo, potrošniki pa se novim tokom prilagajajo.

BLAGOVNE IZMENJAVE Z ZRJ BREZ POMOČI IN JAMSTEV DRŽAVE

Vzpostavitev diplomatskih odnosov med Slovenijo in ZRJ bo očitno zelo težavna in zapletena. Napore v tej smeri zahteva zlasti gospodarstvo v obeh državah, za ureditev odnosov na politično-diplomatski ravni pa se zavzemajo tudi odbor za mednarodne odnose Državnega zbora Slovenije, zunanje ministrstvo in pristojni parlamentarni odbor Skupščine Jugoslavije. Postaja čedalje bolj nevzdržno in škodljivo, da državi, edini v Evropi, nimata diplomatskih odno-

sov. Ovine pa se zde nepremostljive. V Sloveniji menijo nekatere stranke, da je treba biti z vzpostavljanjem diplomatskih odnosov zelo previdni. Po njihovem mnenju bi moral ustrezni sporazum vsebovati določilo, da se ZRJ odpoveduje tezi, da zgolj ona predstavlja kontinuiteto bivše skupne države, s čimer bi priznala, da so tudi druge države, nastale na območju nekdanje SFRJ, enakopravne naslednice skupnega premoženja. Slovenija naj bi tudi nekako opozorila, da v ZRJ vlada režim, ki krši človekove pravice.

Iz Beograda ni odziva na omenjene slovenske zahteve in pridržke, ve pa se, da ZRJ oz. njen predsednik Milošević Sloveniji očita marsikaj. Najbolj trdovratno se ohranja očitke, da se je Slovenija prva odcepila od nekdanje skupne države, s čimer se je začel proces njenega razkrajanja.

Diplomacija ima seveda svoje zakonitosti ter se po pravilu zavzema za tisto, kar je v danem obdobju mogoče doseči. Nemara se tisti, ki v obeh državah določajo zunanjo politiko, tega zavedajo, kar bi postopno lahko privedlo do izboljšanja odnosov med Slovenijo in ZRJ. Pot k zblizevanju obeh držav utira gospodarstvo s trgovino in blagovnimi izmenjavami. V Sloveniji opozarjajo, da je izmenjava med njo in Srbijo ter Črno goro l. 1991 dosegla vrednost dveh milijard ameriških dolarjev. Lani pa izmenjave niso presegle 106 milijonov dolarjev. Slovenska podjetja so se v letih 1991-97 preusmerila na druga tržišča, zlasti v države EZ, kjer pa je trgovanje mnogo bolj težavno, kot pa so izmenjave z ZRJ. Toda zaradi tega tržišča v Srbiji in Črni gori podcenjujejo. Gre za trge, ki so "lačni" velikih količin dobrega blaga. V ZRJ uspešno delujejo podjetja iz mnogih najbolj razvitih tujih držav, tudi iz ZDA, Nemčije, Japonske

in Italije, zaradi česar slovensko gospodarstvo ne bi smelo izostajati. Na to opozarjajo posamezni izvozniki ter rotijo vlado, naj vendar kaj napravi za izboljšanje odnosov med Slovenijo in ZRJ. Za to si prizadevata tudi dva Novogoričana: državni sekretar v zunanjem ministrstvu Štefan Cigoj in mag. Cvetko Stantič, podpredsednik Gospodarske zbornice Slovenije. Napovedujejo, da bo tudi podpredsednik slovenske vlade Marjan Podobnik kmalu odpotoval na neuraden obisk v Beograd. Po nekaterih podatkih v ZRJ prodaja svoje izdelke ali storitve okoli tisoč slovenskih podjetij oz. gospodarskih družb. Od tam pa razno blago uvažajo okoli 400 slovenskih podjetij. Gre za posle, ki jih izvajajo le najbolj pogumni in iznajdljivi, kajti trgujejo povsem na lastno pest in odgovornost. Država jim ne nasprotuje; ker pa nima diplomatskih ali kakršnihkoli drugih odnosov v ZRJ, lahko ostaja le opazovalec naporov podjetij, ki trgujejo z ZRJ. Med tistimi, ki so pri tem zelo uspešni, sta tudi Farmaceutska industrija LEK iz Ljubljane ter koncern za proizvodnjo avtoelektričnih izdelkov Iskra iz Šempetra pri Novi Gorici. V ZRJ ni težav pri prodaji slovenskih izdelkov. Tako zatrjuje Jure Toplak, ki v Beogradu vodi prek Dunaja ustanovljeno podjetje Gorenje iz Velenja. Pralni stroj stane v ZRJ od tisoč do 1100 nemških mark, kar je v primerjavi s plačami zelo veliko; kljub temu pa pralne stroje iz znane slovenske tovarne uspešno prodajajo. Ob tem je zanimiva raziskava, ki jo je v ZRJ izvedla živilska industrija Kolinska iz Ljubljane. S preučevanjem trga so ugotovili, da devet desetih kupcev v ZRJ še vedno pozna slovenske izdelke in jih tudi želi kupovati. Le desetina kupcev se ne bi več odločila za blago iz Slovenije.

DAR FRUCTALA OČESNEMU ODDELKU

BOLNIŠNICA V ŠEMPETRU NOVIM ZMAGAM NAPROTI

MARJANA REMIAŠ

Vodstvo Splošne bolnišnice v Šempetru je v lanskem jeseni presenetilo javnost z restriktivnimi ukrepi, s katerimi je želelo bolnišnico povleči iz rdečih števil. Njeno negativno poslovanje je trajalo kar nekaj let. Pred dnevi je direktor bolnišnice dr. Darko Žiberna ob priložnostnem obisku očesnega oddelka z veseljem ugotovil, da so restrikcije pripeljale do pozitivnih rezultatov. Od letošnjega leta dalje oddelki bolnišnice poslujejo nemoteno, čeprav še vedno odvisni od presežka opravljenega dela, saj zanj nimajo plačnika, ker zavarovalne družbe ne izplačujejo in priznavajo delovnih viškov. Na očesnem oddelku smo novinarji bili priča prijetnemu dogodku: ajdovski Fructal se je lani decembra odpovedal novoletnim voščilnicam in namesto njih izkupiček ponudil očesnemu oddelku za nabavo nekontaktne tonometra. Tonometer pa ni prvi aparat, ki so ga na očesnem oddelku pridobili z dobro voljo ljudi. Slabo

leto mineva, odkar je izseljenec Ivan Curk, ki se je po 30 letih dela v tujini vrnil na Primorsko, okrog sebe zbral podobno misleče ljudi in organiziral akcijo, v kateri so bila zbrana sredstva za računalniški perimenter. Od lanskega avgusta je aparatura na oddelku in do danes je gotovo pomagala številnim uporabnikom, ki so do njenega prihoda v Šempeter na podobne preglede odhajali v Ljubljano ali drugam. Vodstvo bolnišnice je ob nedavnem srečanju na okulistiki podalo vizijo razvoja v naslednjih letih: na očesnem oddelku se pripravljajo na obširno akcijo zbiranja sredstev za nabavo laserja za operativne okulistične posege, bolnišnica bo prihodnji mesec pričela z uporabo CT aparature, ki je doslej kot edina bolnišnica v Sloveniji ni imela, pa tudi s posodabljanjem opreme na nekaterih drugih oddelkih, na okulistiki pa si bodo ob nabavi strokovne opreme prizadevali tudi za vzpostavitev nove operacijske dvorane.

DRUGA POLOVICA SEZONE PDG

NAČRTI IZPOLNjeni, SANJE VELIKE...

Primorsko dramsko gledališče je v novo leto stopilo z dobro bilanco zaključenih gledaliških računov. Izpolnjene so obveznosti do delodajalca Ministrstva za kulturo, saj so jih novogoriški gledališčniki preselili kar za petnajst predstav. Dosežene so sanje o dobro odigranih premierah, saj o tem pričajo nagrade: dve je prejela mlada igralka Lara Jankovič, nova moč PDG (Borštnikovo nagrado za mlade igralce za vlogo Egle v zadnji lanskem premieri *Disput* in Zlato paličico za vlogo v letošnji otroški pravljici *Vilincik z lune*; tretjo pa Bine Matoh za istoimensko vlogo v predstavi *Richard III.*).

Gledališčniki so se v lanskem letu odpravili na pomembna gostovanja v domovino in tujino, več predstav so tako odigrali zunaj matične hiše (Makedonija, Brazilija, Argentina), okrepili so sodelovanje s Kulturnim centrom Lojze Bratuž, se prilagodili tempu življenja in dela meščanov ter gledališko stavbo odprli tudi za lansko silvestrsko noč (tako bo za pomembne državne praznike tudi v prihodnje) in v lanskem sezoni uvedli eksperimentalno predstav *Banket*, ki so jo pripravili v sodelovanju z društvom B-51 iz Ljubljane.

Letošnji koledarski del sezone 97/98 pričenjajo z nocojšnjo premiero *Ni tako slabo*, kot izgleda angleškega dramatika Petra Barnsa, v režiji Jaše Jamnika. Sezono bodo nadaljevali s še štirimi premierami, (zadnja, Rojarsova *Celestina*, bo pripravljena kot gledališka predstava na prostem, ki jo bo režiral Zvone Sedlbauer, ki je režiral tudi *Don Kihota*, uspešnico na prostem izpred desetih let) ponovitvami predstav

Sodni dan in *Vilincik z lune*, obiski na gostovanjih in premiero Amaterskega mladinskega odra, ki bo 28. t.m. Mladi gledališčniki, ki jih vodi Emil Aberšek, bodo premierno uprizorili predstavo z naslovom *Le po kom se je vrgl ta otrok*. MR

ŠOLO V IZOLI BOSTA ODPRLA KUČAN IN SCALFARO

V Izoli bodo v soboto, 24. t.m., odprli novo osnovno šolo za učence italijanske narodnosti v slovenski Istri. Gre za načrt, ki so ga morali v prejšnjih letih zaradi pomanjkanja denarja nekajkrat odložiti. Osnovno šolo v Izoli, imenuje se po Danteju Alighieriju, obiskuje nad 160 učencev. Zgradba je sodobna in moderno opremljena. Nova šola je stala približno 700 milijonov tolarjev: od tega zneska je okoli polovico prispevala izolska občina, preostalo polovico pa državni proračun. Za pokritje investicije pa manjka še 34 milijonov tolarjev. Italija je skladno s posebnim meddržavnim sporazumom s Slovenijo prispevala 600 milijonov lir za nabavo opreme. Novo osnovno šolo bosta odprla predsednika slovenske in italijanske države, Milan Kučan in Oscar Luigi Scalfaro. /M.

OBVESTILA

HITOVE MUZE, Dobrovo, 23. januarja, ob 20. uri: *Moskovski kvartet*. **Sprememba**: *Gričar Alunijan*, violončelo. Predprodaja vstopnic uro pred koncertom na gradu Dobrovo. Organiziran je brezplačen avtobusni prevoz ob 19.15 izpred Kulturnega doma Nova Gorica, ob 19.25 s Trga J. Srebrniča v Solkanu. Inf.: tel. 065 21 262.

NA UNIVERZI V LJUBLJANI

NOV REKTOR IN REHABILITACIJA V REŽIMU ODSTRANJENIH UNIVERZITETNIH PROFESORJEV

Senat Univerze v Ljubljani je v četrtek, 15. t.m., za novega rektora imenoval prof. dr. Jožeta Mencingerja, ki je predstojnik Ekonomskega inštituta pravne fakultete. Novi rektor je v nastopnem govoru poudaril načela in podrobnosti o svoji usmeritvi. Povedal je, da je politična avtonomija ljubljanske Univerze zagotovljena, omogočiti pa bi morali tudi stalen in urejen sistem financiranja te visokošolske ustanove, "da bi finančna sredstva za njeno delovanje ne bila odvisna tudi od tega, kdo je v raznih obdobjih slovenski finančni minister." Med nujnimi spremembami je prof. dr. Mencinger omenil ločitev med nalogami rektorja, ki naj skrbi za izobraževalno in raziskovalno delo in predstavlja univerzo, ter poslovanjem. Izrekel pa je tudi naslednje misli: "Moj program sestavljajo želje, morda iluzije, o trdni, enoviti, avtonomni, v svet odprti in tam priznani univerzi, ki bo pripomogla k temu, da Slovenija ne bo ponižana, temveč samozave-

stna država. Brez odpiranja v svet bi bili zakotna univerza, ki bo namišljena veličino uveljavljala le med Kolpo in Karavankami."

Senat univerze je na isti seji sprejel sklep, da se rehabilitirajo vsi univerzitetni profesorji, ki jih je prejšnji režim iz političnih razlogov odstranil z njihovih mest. Pobudo za rehabilitacijo je maja lani dal bivši rektor. Imena so sporočile ekonomska, pravna, filozofska, teološka, fakulteta za družbene vede ter fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo. Na seji so posebej navedli tiste učitelje teološke fakultete, ki so bili prikrasani za državno priznane usposobljenosti za svoje delo, zato, ker je bila omenjena fakulteta med letom 1952 in 1991 izključena iz univerze. Po sklepu senata naj bi v prihodnje seznam rehabilitiranih dopolnjevali z imeni tistih iz političnih razlogov izključenih učiteljev, ki jih članice univerze v Ljubljani doslej niso navedle.

M.

MLEČNE KVOTE ŠE BELIJO GLAVO

V Italiji se te dni nadaljujejo napetosti v zvezi s proizvodnimi kvotami mleka oz. z vprašanjem vračanja t.i. evropskih glob zaradi presežkov v prireji mleka. Senatna zbornica je pred nekaj dnevi odobrila odlok, ki predvideva delno povračilo globe rejcem. Zdaj pa se mora o tem izreči še poslanska zbornica. Do 25. marca bo dokončno stališče glede tega problema izrazila tudi pristojna evropska komisija. Evropski komisar Fischer je že nekako napovedal, da bo Evropa poskrbela za reorganizacijo mlečnega tržišča; to pomeni, da bodo predvsem preuredili izvajanje sistema proizvodnih kvot, tako da bo ta način veliko bolj prožen, kot je bil doslej. Ta komisija namerava v kratkem tudi izraziti svoje predloge glede preureditve tržišča govejega mesa oz. vinskega tržišča. Gre za tri ključne panoge v evropskem kmetijstvu, ki jih v Bruslju na-

meravajo rešiti tako, da bodo odslej proizvodne omejitve veliko bolj prožne in jih bo mogoče urejati s sistemom kompenzacij.

Glede proizvodnih kvot mleka in italijanskih težav velja povedati, da so se v Italiji težave zaostrele pred točno letom dni, ko so živinorejci sprožili prve protestne akcije v Lombardiji in Venetu. Živinorejci so začeli z izražanjem nezadovoljstva ob koncu leta 1996, ko je vlada napovedala, da ne bo za presežke v delovnem letu 1995/96 izplačala niti lire. Država se je sklicevala na evropsko odredbo, da morajo globo izplačati osebe, ki so kršili predpise. Slednji pa so že tedaj poudarjali, da ni mogoče sploševati problema, ker je do presežkov in kršitev predpisov prišlo tudi zaradi malomarnosti pristojnih državnih uradov, ki bi morali že pred 13 leti posredovati Evropi točne podatke o prireji mleka v državi oz.

v naslednjih letih urediti sistem porazdelitve proizvodnih kvot, ki bi rejcem točno določali količino mleka, ki jo smejo namolsti v svojih hlevih. Italijanska vlada je po skoraj enoletnih pogajanjih dejansko priznala rejcem, da so nekatere njihove zahteve povsem upravičene in zato je tudi dodelila

znatna finančna sredstva, da bi pomagala pri izplačevanju evropskih glob. Istočasno pa so sama vlada, kakor tudi neodvisna združenja rejcev, napovedali odločen boj proti tistim, gre za kakih 9000 rejcev, ki so dejansko kršili zakone in s tem goljufali državo oz. EZ.

SDGZ: MOBILIZACIJA OB NAPOVEDANI UKINITVI LICENC

Slovensko deželno gospodarsko združenje je kot ostale vsedržavne zveze trgovcev sprejelo z velikim presenečenjem in zaskrbljenostjo namero vlade, da bi z odlokom takoj in z vrha posegla na področje izdajanja trgovskih licenc z radikalno sprostitvijo.

Sekcija trgovine na drobno slovenske stanovske organizacije zelo pozorno spremlja dogajanje in je, v pričakovanju objave uradnega zakonskega besedila, stopila v stik z drugimi krajevnimi združenji za morebitne skupne protestne akcije. Zato že sedaj poziva vse člane, naj bodo v stanju pripravljenosti za najustreznejše oblike mobilizacije celotnega sektorja.

Trgovsko in splošno distribucijsko področje je v zadnjih desetletjih doživelo velike spremembe, od posodobitve vseh sestavnih členov do hegemonizacije velike distribucije. Zato osnovna zakonodaja tega sektorja, ki je zastarela, terja vsekakor nujne prilagoditve in posodobitve. Tudi način podeljevanja občinskih licenc,

na osnovi vprašljivih kriterijev in ne vedno verodostojnih študij komercialnih planov, potrebuje nujno reformo, kjer mora priti do novih razmerij in prisotnosti med soudeleženi teritorialnimi ustanovami. Tu ima posebno besedo tudi naša Dežela, ki ima zaradi svojega avtonomnega ustroja zakonodajno pristojnost za trgovino.

Vendar je nesprejemljivo, da so tako radikalni ukrepi sprejeti brez kakršnegakoli dogovarjanja s predstavniki prizadetih gospodarskih kategorij in da se napovedane spremembe sprejmejo brez potrebne prehodnosti. Trgovci so prve žrtve zamujanja in počasnosti državnega birokratskega aparata, zato prvi pozdravljajo vse poenostavitve in sprostitev, ki so mogoče in realne, a obenem pričakujejo od vlade in ostalih pristojnih ustanov ter političnih sredin, da se bodo okrog teh vprašanj odkrito soočile s poglobljenimi predlogi predstavnikov operaterjev, preden bi zavzele dokončne ukrepe.

V ROŽNI DOLINI PRI NOVI GORICI

IZDELAVA NAJBOLJŠIH STROJEV ZA PESKANJE LADIJ NA SVETU

Gospodarska družba VZ Blasta v Rožni dolini pri Novi Gorici izdeluje doslej najpopolnejše stroje za peskanje ladij. Patent, ki so ga zavarovali v Sloveniji, vseh drugih evropskih državah, v ZDA in na Japonskem, sta zasnovala domača strokovnjaka, Ivan Markočič in Aleksander Gerbec.

Na tiskovni konferenci so prejšnji petek predstavniki omenjene družbe, ministrstva za znanost in tehnologijo, Slovenske razvojne družbe in Urada za intelektualno lastnino Slovenije pojasnili podrobnosti projekta, ki je dobil priznanje in podporo najbolj znanih strokovnjakov, med njimi izvedencev iz ZDA. Patent so podprli Ladjedelnica v Izoli ter omenjeni organi na ravni slovenske vlade. Po uspešno opravljenih demonstracijah v Grčiji, Angliji in Španiji je Družba VZ Blasta prve tri stroje za peskanje ladij prodala na Finsko, v Grčijo in Španijo. Stroj z oznako VT 1150 je namenjen za brezprašno peskanje (čiščenje) zunanijh po-

vršin ladij. Popolnoma nadomešča klasično peskanje. Prah se pri čiščenju odvaja skozi cev v filter, medtem ko očiščen jekleni granulati ponovno potuje do turbin. Pesek kroži v sistemu. Zmogljivost naprave je 100m² na uro. Zaradi odličnega tesnjenja je postopek popolnoma brezprašen.

Na tiskovni konferenci - najo je bil povabljen tudi Novi glas - so predstavniki državnih ustanov in družbe VZ Blasta poudarili, da kakovost opeskanja površine ladij presega tudi najstrožje standarde in je bistveno boljše od splošno priznane kvalitete običajnega peskanja. Ekološko pa je to najbolj čista tehnologija peskanja z minimalno količino odpadkov. Peskanje ladij na nov način je izredno gospodarno in omogoča velike prihranke.

V omenjeni gospodarski družbi v Rožni dolini pričakujejo nova naročila iz tujine, z omenjeno napravo za peskanje ladij pa Slovenija postaja bolj znana tudi v državah z razvitim ladjedelništvom.

M.

ITALIJANSKO PRAVO

REFORMA NEPROFITNIH ORGANIZACIJ (7)

DAMJAN HLEDE

Ob koncu pregleda davčne reforme neprofitnih organizacij, ki je s 1. januarjem že stopila v veljavo, bo verjetno koristna majhna sinteza najpomembnejših novosti, ki naj velja kot zaključek.

NETRGOVINSKE USTANOVE. Ugotovili smo, da uvaja reforma nov sistem *forfetar-nega* seštevka letnih dohodkov za netrgovinske ustanove, ki ne nadomešča doslej obstoječega načina, ki ga predvideva zakon št. 398/91, ampak se temu pridruži. Kar se tiče pravil novega *forfetar-nega* sistema, naj velja, kar je bilo zapisano v nadaljevanju, objavljenem v Novem glasu 11. decembra 1997. Tukaj pa gre spet opozoriti, da je sistem, ki izhaja iz zakona št. 398/91, ugodnejši, ker velja obenem za neposredne davke in za davek IVA, medtem ko velja novi sistem samo za davek na dohodke. Lahko pa se ga poslužujejo samo ustanove, katerih letni dobiček trgovinske dejavnosti v prejšnjem davčnem obdobju ni presegal vsote 128.411.000 lir (vsota, veljavna za leto 1997, ki jo z zakonskim odlokom iz leta v leto prilagodijo). Novega sistema se bodo torej v glavnem posluževale tiste ustanove, katerih letni dobički trgovinskih dejavnosti presegajo zgoraj omenjeno mero.

ORGANIZACIJE ONLUS. Gre za na novo uvedeno kategorijo (zgolj davčne narave), za katero so predvidene največje olajšave, v prvi vrsti tista, ki določa, da institucionalna dejavnost s ciljem družbene solidarnosti v nobenem primeru ne predstavlja, glede na neposredne davke, trgovinske dejavnosti, poleg tega pa še naslednje olajšave: davčni odbitek za tiste, ki so izvedli v prid ustanov Onlus denarna darila do štirih milijonov, oprostitev obveznosti, povezane z davkom IVA za emisijo potrdil o prejemkih v zameno za dobrote ali servise (*ricevuta in scontrino fiscale*), oprostitev davka na kolek, davka na vladne koncesije, davka na dedovanja in darila, davka Invim, davka na prireditve in olajšave v zvezi z registrskim davkom.

V kategorijo Onlus lahko spadajo le ustanove (tudi zdruge), ki izvajajo svojo dejavnost v enem ali več sektorjih, ki so bili naštet v nadaljevanju, objavljenem 8. januarja letos, in ki svoje statute prilagodijo načelom, navedenim v prejšnjem nadaljevanju, ter zaprosijo za vpis v poseben anagrafski urad organizacij Onlus, ki je ustanovljen v okviru finančnega ministrstva. Ta urad bo pristojen tudi za nadzor nad vpisanimi ustanovami, za kar pa bo potreben nov odlok, ki bo natančneje določil pristojnosti in obveznosti.

KONEC

ODLOČILEN KORAK K REVIZIJI KATASTRA

V petek, 9. januarja, je ministrski svet končno sprejel dva pravilnika, ki določata postopek in merila za že zdavnaj (pred petindvajsetimi leti) napovedano revizijo italijanskega katastra, enega za kataster stavb in drugega za kataster kmetijskih stavb.

Pravilnika bo sedaj pregledala še posebna komisija (t.i. *Conferenza Stato-città*), ki bo morala v mesecu dni izdelati svoje mnenje, nakar bodo "papirji" prišli spet v roke ministrskemu svetu za dokončno sprejetje. Ko bo sta pravilnika stopila v veljavo (pravijo, da bo to konec februarja), bo glavna dejavnost prišla v roke občinam, ki bodo imele šest mesecev časa, da občinski teritorij razdelijo na t.i. mikrocone: šlo bo za omejene urbane predele, ki bodo homogeni z družbeno-ekonomskega, zgodovinskega, okoliškega, urbanističnega in infrastrukturnega vidika. Danes so namreč katastrske cone (*zone censuarie*) tako obširne, da - razen v večjih občinah (mestnih) - zavzemajo ves občinski teritorij.

Spremenjen bo tudi način določanja katastrske površine: ne več po številu prostorov (*vani*), ampak po metrih na kvadrat. Globoko spremenjene bodo tudi kategorije poslopij. Doslej obstoječe kategorije A-B-C-D-E bodo zamenjale nove, ki bodo razdeljene v tri skupine: 1) *navadne enote*: od R1 do R4 za stanovanjska poslopja, od P1 do P5 za enote kolektivnega interesa ter od T1 do T7 za enote komercialnega, obrtniškega in terciarnega tipa; 2) *posebne enote za javne funkcije*: od V1 do V6; 3) *posebne enote*: od Z1 do Z10 za enote instrumentalnega, produktivnega, terciarnega in servisnega tipa.

S tem v zvezi bo seveda prišlo do revizije vrednotenja (*estimi*) nepremičninskih enot in njihovega klasiranja (*classamento*). Izidi klasiranja bodo izobešeni v posameznih občinskih hišah, tako da bodo lahko zainteresirani imeli nekaj časa na razpolago za morebitne pritožbe. Prav verjetno pa bo do tega preteklo še kar nekaj časa, saj je zastoj katastrskih uradov prevelik, da bi lahko novosti vpeljali v kratkem.

DH

14

ČETRTK
22. JANUARJA
1998

izziv za naš čas

ZEMLJINA PROTITELESA

PETER SZABO

Svetovni vrh o okolju, ki je nedavno potekal v Kyotu na Japonskem, nam še enkrat kaže, da je rešitev okolja nemogoča. Bogate države so prebogat, da bi začele zanj skrbeti, revne pa prerene, da bi si lahko privoščile skrb za okolje. Vsakdo vali krivdo na drugega in s tem se stvari nikoli ne rešijo.

Medtem pa se v revnih državah nadaljuje proces opuščanja - rodovitna zemlja se spreminja v puščavo, ki napreduje s hitrostjo petih metrov na leto. Nadaljujmo tako naprej in trditev, da smo sami poguba planetu, se bo izkazala za resnično. November prejšnjega leta pa je bil prav tako zaznamovan z drugim dogodkom, svetovnim dnevom ali tednom boja proti AIDS-u. Kaj imata ta dva dogodka skupnega? Poglejmo.

Dejstvo je, da se ne zavedamo, kje živimo. Zakaj pa bi se morali? Bakterije se ne zavedajo, da živijo v kaplji vode. Zakaj bi se morali zavedati, kje živimo? Dejstvo, da smo razumska bitja, še nič ne pomeni. Vsakdo ima inteligenco, ki je dovolj za njegovo okolje.

Vemo, da živimo v vesolju in galaksiji, toda kaj je vesolje? Poglejmo, kakšno bi bilo videti dogajanje na našem planetu, ko bi ga gledal nekdo, za katerega bi ta planet bil velik kot celica in bi ga ta nekdo gledal skozi ogromen vesoljski mikroskop ali, oprostite, makroskop. Planet Zemlja bi bil videti kot enocelično bitje, ki ima neko svojo avtonomijo. Torej gre za živ organizem, saj se samodejno spreminja. Toda jo! Spreminja se na slabše. Nekoč zelene površine postajajo vedno bolj sive in svetlorjave. Nekoč

beli oblaki postajajo vedno bolj sivi in v modrih površinah, ki vsebujejo veliko vode, je vedno manj majhnih bitij, ki plavajo dol in gor. Modri planet, ki dobiva modro barvo od kisika, postaja vedno bolj siv. Naš vesoljski raziskovalec se zaveda, da vse to pomeni smrt za to enocelično bitje, ki mu pravimo planet Zemlja, saj to bitje živi prav zaradi teh majhnih bitij, zaradi zelenih in modrih površin in belih oblakov, ki vsebujejo vodo in zaradi modrega kisika. Še nekaj let in bo bolezen na zemlji prevladala, planet se bo spremenil v mrtvo kamnito gmoto, kot so to ostali planeti v istem osončju.

Vendar našega raziskovalca te stvari prav veliko ne skrbijo. Gre samo za smrt ene majhnega organizma, kolikor jih je na milijone v vsem vesolju. Res, da so redki, toda obstajajo še vedno. Umirajo pa na enak način - napade jih kak virus, pa se potem ne znajo obraniti. Planet Zemlja je napadel virus, ki se je razvil znotraj samega organizma. Ta virus uničuje Zemljo. Gre za majhna dvonožna bitja, ki spreminjajo površino Zemlje, izpuščajo škodljive snovi v ozračje, v modre površine, v zelene površine in Zemlja počasi umira. Kot vsi virusi se tudi ta obnaša samomorilsko. Zelo se bo razmnožil na račun organizma, popolnoma ga bo izkoristil tako, da bo organizem končno umrl. S tem pa bo umrl tudi virus, ki namreč živi iz tega organizma. Če umre planet Zemlja, bo umrl tudi njen virus. Toda še je upanje. Planet Zemlja ima svoja protitelesa, s katerimi uničuje te viruse. Pravimo jim rak, AIDS in kdove še kako.

Vam je všeč taka vizija?

ŠPELA PRETNAR, DIREKTOR TONE VOGRINEC IN TRENER PAVEL GRAŠIČ: OBRAČUN IN NAPOVED

ERIK DOLHAR

Prvi letošnji tekmi za svetovni pokal v Kranjski Gori sta bili tudi priložnost, da se v krogih slovenske smučarske reprezentance pozanimamo za obračun komaj minulega leta in za napoved letošnje olimpijske sezone. Špela Pretnar (na sliki spodaj) bi se bila lani kmalu poslovila od smučanja, nato pa je prišlo do preobrata.

Slovenski reprezentanci. Prvi dve v prvi vrsti z leve sta Alenka Dovžan in Nataša Bokal, med njima zadaj plavalasa Urška Hrovat. Desno za njo Mitja Kunc in Rene Mlekuž. Za Kuncem je Jure Košir, ki ima na svoji levi trenerja Pavla Grašiča. Druga z desne v drugi vrsti je Špela Pretnar. Prvi z leve v tretji vrsti je direktor Tone Vogrinec, zadnji na desni v zadnji vrsti je Andrej Miklavc, pred njim Jernej Koblar.

Sedaj lahko trdimo, da si se v celoti predala smučanju, kar popolnoma potrjujejo tudi rezultati...

Predana sem smučanju in sem tudi vesela, da mi je uspelo prebroditi lansko krizo. Mislim, da je bila ta največja zmaga mojega življenja, saj sem bila tako na tleh, da si verjetno nihče ne more niti predstavljati, če ni v tem "belem cirkusu", kjer smo mi. Na to bom skušala čimprej pozabiti in zdaj smučati tako, kot moram.

Ali že kaj razmišljaš o zimskih olimpijskih igrah v Naganu ali pa je to še oddaljeno?

O Naganu sploh še ne razmišljam. Upam, da bom o svoji vožnji v Naganu začela premišljevat šele med jutranjim ogledom proge, ne pa že zdaj, mesec prej.

Kako pa direktor slovenskih reprezentanc Tone Vogrinec ocenjuje rezultate slovenskih smučarjev v letu 1997?

Gledano s stališča uspehov slovenske reprezentance, bi si lahko želeli več. Sezona ni bila tako slaba, seveda pa jo je treba ločiti najprej na pomladanski in jesenski del. Spomladi se je sezona praktično zaključila na svetovnem prvenstvu v Sestrieresu, kjer smo imeli nekatere dobre rezultate, ki pa morda niso bili takšni, kot bi si jih želeli. Tudi začetek te olimpijske sezone bi lahko ocenili z mešanimi občutki. Pri dekletih smo dosegli bistveno več, kot smo pričakovali glede na okoliščine oz. poškodbe, ki so pestile naše najboljše tekmovalke, zlasti Urško Hrovat, ki se je neverjetno hitro vrnila v svetovni vrh, s čimer smo lahko zelo zadovoljni. Pri fantih pa ne gre še tako, kot bi lahko šlo in bi moralo iti. Moško smučanje je seveda pomembnejše kot žensko, žal je pač tako,

pa naj dekleta oprostijo: večji interesi javnosti, medijev, sponzorjev in sploh vseh so namenjeni moškemu smučanju. Tu v glavnem vse breme slovenske smučarske viši na Juretu Koširju, ki je sicer pokazal neke znake oživiljanja, zlasti v sestrierskem slalomu, pa tudi nekaj voženj na drugih tekmah je bilo že kar dobrih, toda ni bilo še to, kar bi si v tem trenutku vsi pričakovali. Ostali del ekipe tudi še išče pravo formo in si lahko samo želimo, da bi jo do olimpiade tudi našli.

No, prav v zvezi z letošnjo olimpijsko sezono: kaj si od nje lahko pričakujemo?

V našem programu imamo jasno začrtano željo po eni medalji v Naganu. Kot trenutno kaže, jo lahko bolj ali manj pričakujemo samo pri dekletih. Želeli bi pa seveda, da bi do olimpijskih iger tudi moški del reprezentance postal konkurenčen in da bi lahko bili, vsaj teoretično, tudi med fanti nekateri kandidati za medalje. Če govorimo o imenih, je lahko to jasno v prvi vrsti Jure Košir, morda Andrej Miklavc in Rene Mlekuž v slalomu, morda lahko avstrijski Slovenec Bernard Knauss v veleslalomu ali pa še kdo. Treba je namreč vedeti, da je konkurenca na olimpijskih igrah vsaj za 50% slabša kot v svetovnem pokalu, saj lahko nastopijo le štirje tekmovalci za vsako državo. Zaradi tega so tudi možnosti za boljše plasmane večje kot na tekmah svetovnega pokala in tudi presenečenja so na olimpijskih igrah vedno večja, psihološke obremenitve so težje. Morda bo sreča ravno na naši strani!

Kje pa gre po vašem mnenju iskati razloge za izostajanje rezultatov pri moških?

V tem trenutku je skoraj nemogoče to ugotoviti. Tako dekleta kot fantje so optimalno trenirali. Pomanjkanja finančnih sredstev ni bilo. Menim, da imamo tudi dobre trenerje. V tem trenutku je torej, kot rečeno, zelo težko reči, kaj je krivo, da nismo višje v svetovni eliti. Eden izmed razlogov, ki so povsem jasni, je pa ta, da je pač konkurenca tako močna, da smo morda mi neke na istem nivoju kot lani; konkurenti, zlasti Avstrijci, pa so bistveno napredovali. Če je to posledica materiala, ne vem. Jaz nisem ljubitelj tega, da bi se izgovarjal na material. Mislim, da je vzrok tega izjemna konkurenca v avstrijski reprezentanci, da imajo praktično tekmo na vsakem treningu; v tako močni konkurenci v tako močni ekipi je tudi kvaliteta ekipe seveda iz dneva v dan višja.

Z istim vprašanjem smo se nato obrnili še na trenerja moške reprezentance Pavla Grašiča: "Sezone ne morem ocenjevati po v bistvu dveh mesecih, tako da je bolje, da počakamo 20. marec. Sezona je namreč do takrat še dolga in šele tedaj bomo lahko podali obračun končane sezone."

Kaj pa si pričakujete na bližnjih zimskih olimpijskih igrah, kjer je konkurenca, kot znano, bistveno slabša kot v svetovnem pokalu?

Od olimpijskih iger si osebno pričakujem točno tisto, kar je naš cilj in kar smo napovedali: borbo za medaljo,

eno uvrstitev do 6. in eno do 10. mesta. Mislim, da bodo ti cilji uresničljivi. V to sem trdno prepričan.

Na kateri element reprezentance se nanašate?

Mislim, da si v tem trenutku tako Jure Košir kot mi sami največ pričakujemo predvsem od slaloma. Upam, da se bo slej ko prej forma dvignila. V svetovnem pokalu bi zaenkrat rekel, da bo Jure težko ponovil podobno vožnjo, kot jo je pokazal v Sestrieresu iz enega preprostega razloga: v tem trenutku bo moral predvsem popraviti svojo startno pozicijo, kajti v nekoliko slabših pogojih je zelo težko biti konkurenčen s številko 20 ali 19, kot jo ima v tem trenutku. Morda mi in vi zaenkrat preveč pričakujemo od njega. Treba je pač počakati na ugodno priložnost, ko bodo pogoji za vse tekmovalce dobri in potem bo lahko seveda tudi on pokazal svoje sposobnosti.

No, ta priložnost bi se lahko ponudila na Japonskem...

V to sem trdno prepričan. Jure je v bistvu zrel tekmovallec. Rekel bi samo, da visoka zrelost lahko rodi uspeh na tako pomembni tekmi, kot je olimpiada. On ima tudi že olimpijsko medaljo. Če bo ob tem imel še nekoliko sreče, sem prepričan, da se bo lahko vsaj enakovredno potegoval, če pač medalje že ne bo osvojil. Seveda pa je čisto nekaj drugega, če se poteguješ ali če si 20., pa kljub temu dober, medalje pa ne osvojiš: razlika je v tem!

EKIPE SLOGE S SPREMENLJIVO SREČO

Huda poškodba Vincenzijeve. Izjavi kapetana Koimpexa Edija Božiča in trenerja Save Martina Maverja.

FOTO KROMA

Naši najboljši ženski ekipi, Slogi Koimpex NTKB letos prav ne gre. Po velikih težavah na začetku prvenstva B2 lige, seriji porazov in zamenjavi trenerja se je ekipe sedaj oprijela še smola. Na koncu zadnjega petkovega treninga pred sobotnim gostovanjem si je namreč ena nosilka igre, Italijanka Vincenzijeve, tako hudo pretegnila mišice kvadricepsa na stegnu, da je njene sezone (nekateri pravijo celo kariere) konec.

V soboto smo v repenski telovadnici prisostvovali izenačenemu dvoboju moške B2 lige med domačimi Slogi Koimpexa in Padovančani Tecnoaccessorija. Po vztrajanju v bloku si je 5. odločilni set in s tem tudi pomembno zmago vendar priborila domača šestorka, v vrstah katere se je tokrat odlikoval tudi visoki kapetan Koimpexa Edij Božič, ki nam je dal tale komentar: "Le na koncu smo pokazali dober blok, kar se nam skozi celo srečanje ni posrečilo. Povedati moram, da je bila tekma izredno razburljiva in izenačena. Pohvaliti moram vse svoje soigralce, čeprav sem se nanje jezil, ker smo včasih delali naivne napake. Pohvaliti moram tudi publiko, ki je tudi danes prišla polnoštevilno na tekmo in nas ves čas bodrila. Reči moram, da je bil naš trener Mario Čač zelo pogumen, ker je v 5. setu poslal na igrišče podajača Igorja Štrajna namesto glavnega podajača Colauttija. Za to moram posebej pohvaliti našega trenerja."

Kje je bil po vašem mnenju ključ te zmage? Morda v bloku, v katerem si se tudi sam posebno odlikoval?

V bloku samo v zadnjem setu. Mislim, da bi lahko igrali veliko bolje in zlahka zmagali s 3-0. Vsakič se nam zgodi, da igramo prvi set zelo dobro, ga zmagamo, nakar pride do neke apatične igre, ko ne moremo pokazati vsega, kar znamo.

Večina najglasnejših navijačev pa je bila vendar na Opčinah, kjer je bil istočasno na sporedu večni slovenski tržaški derby med ženskima D-

ligaškima postavama Sloga Sava in Bora Friulexport (na sliki). Zmago so si s 3-1 zagotovile gostujoče Borovke. Trener poraženih Slogašic Martin Maver: "Mislim, da smo tekmo izgubili predvsem zato, ker smo igrali preveč živčno. To se je poznalo že na obrazih deklet, pa tudi v igri. Borovke so zaigrale, kot znajo, zelo napadalno, medtem ko smo mi napadali samo s servisi, na igrišču in v obrambi pa ne. Blok smo med tekmo taktično nekoliko izboljšali, očitno pa ni bilo dovolj, saj smo bili predvsem premalo prodorni v napadu in prešibki v obrambi."

Ta derby je vzbudil veliko pozornosti, saj je bila openska telovadnica nabito polna. Čemu gre po vašem mnenju pripisati tako zanimanje za četrtoligaški derby?

Je vedno Sloga - Bor! Že sama imena igralcev obljublja jo dobro odbojko. Moram reči, da je bilo veliko publike, čeprav igramo le v D ligi. Kljub temu, zakaj pa ne, bi je lahko bilo tudi več. Na vsaki tekmi bi si namreč želeli take publike. Podčrtal bi, da me je prej kot derby zanimala zmaga, predvsem zaradi položaja na lestvici. Škoda, ker so se glede tega stvari tudi nekoliko zakomplicirale. Vsekakor upam na dober razplet, saj dekleta, če le hočejo, znajo igrati. Danes je bila predvsem nervoza kriva za ta poraz, zato sem prepričan, da bo na drugih tekmah verjetno boljše.

ED

OSTALI IZIDI

MOŠKI: B1 LIGA: VAL LA GO-RIZIANA KMEČKA BANKA - Vizersba 2 - 3

C LIGA: OLYMPIA AGRARIA TERPIN - Itely 3 - 0, SOČA UNITECNO - BOR 3 - 0

D LIGA: San Sergio - VAL KOIMPEX 3 - 0, NAŠ PRAPOR - Travesio 2 - 3.

ŽENSKO: B2 LIGA: Ottica Tommasini Cordenons - KOIMPEX NTKB 3 - 0

C LIGA: Juvenilia - OLYMPIA KMEČKA BANKA 0 - 3, Torriana - VAL IMSA ZADRŽNA KREDITNA BANKA 3 - 0

VLASTA UŠAJ NA DRŽAVNO PRVENSTVO

Slovenski plavalci tržaške Adrie Vlasta Ušaj (na sliki), Matjaž Caharija in Nikole Colovatti so se odlično odrezali na 3. preizkušnji deželnega prvenstva v San Vitu ter na pokrajinski ravni. Vlasta je na deželnem prvenstvu na 200m hrbtno dosegla odličnih čas 2'33"5" in se tako uvrstila na državno prvenstvo, ki bo marca v Imperii. Matjaž je na pokrajinski ravni zmagal na 200m prosto in na 1500m, Nikole pa je bila 7. na 200 m prosto in 8. na 200 m hrbtno.

PROMOCIJSKA LIGA: Capriva - ZARJA / GAJA 97 4-4, Aquileia - PRIMORJE 1-2, Manzano - JUVENTINA 0-0

1. AMATERSKA LIGA: SOVODNJE - Ruda 0 - 1, VESNA - Castionese 1 - 1

2. AL: Zauale - PRIMOREC 1 - 2, Villanova - MIADOST 1 - 1, BREG - Isonzo 1 - 0

3. AL: ZARJA/GAJA 97 B - Servola 3 - 2, KRAS - San Vito 1 - 3, BREG B prost.

C: JADRAN NTKB prost

C2 LIGA: Manzano - DOM ROB ROY AGOREST 79 - 64 (47 - 29)

D LIGA: BOR RADENSKA - La Gradese 90-68 (43-35), CICIBONA PREF. MARSICH - Goriziana 66-70

PROMOCIJSKA LIGA: La Mediterranea - Breg 66 - 87

Z Novim glasom v novo leto!

RAZLIČNIMI TVOJ GLASOV NOVI GLAS

✓ **Pokloni sebi in prijateljem
naročnino na
Novi glas.**

**Vsakemu novemu naročniku darujemo koledar
Goriške Mohorjeve družbe za leto 1998**

LETNA NAROČNINA:

ITALIJA in SLOVENIJA 70.000 LIR,
INOZEMSTVO 100.000 LIR,
ZRAČNA POŠTA 130.000 LIR

NAVODILO ZA NAROČNIKE:

Obrazec izrežite ali fotokopirajte,
izpolnite ga v vseh delih in ga pošljite
po pošti ali osebno prinesite na tržiško
oz. goriško upravo Novega glasa -
Zadruga Goriške Mohorjeve.

ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL. 0481 / 533177, FAX 0481 / 536978
34133 TRST, UL. DONIZETTI 3
TEL. 040 / 365473, FAX 040 / 775419

NAROČAM SE

NAROČITE SE LAHKO TUDI PO TELEFONU

IME IN PRIIMEK

NASLOV

DATUM

PODPIS

NAROČAM PRIJATELJA

IME IN PRIIMEK

NASLOV

DATUM

PODPIS NAROČNIKA

NOVI
GLAS

*primorski
tednik*